

Tommy Lindén

Det brutna silverkorset

Tommy Lindén

Det brutna silverkorset

Copyright 2013 © Tommy Lindén och

bokförlaget XP Media

Omslag och sättning: ADD Reklambyrå AB

Tryck och bokbinderi: PRINTON, Estland, 2013

ISBN ?

Bokförlaget XP Media

Hantverkarvägen 24, 136 44 Handen

Tel 08-741 2601

www.xpmedia.org

Tommy Lindéns webbplats:

www.cafe-solkatten.se

INNEHÅLL

Kapitel 1	5
Kapitel 2	14
Kapitel 3	23
Kapitel 4	33
Kapitel 5	38
Kapitel 6	45
Kapitel 7	50
Kapitel 8	70
Kapitel 9	71
Kapitel 10	84
Kapitel 11	95
Kapitel 12	105
Kapitel 13	117
Kapitel 14	134
Kapitel 15	149
Kapitel 16	164

Kapitel 1

Emanuel Fernandez Englund reste sig från sin brits och blickade ut genom rummets enda fönster, ner mot gårdsplanen varifrån de dova hammarslagen ljöd. Hans namn avslöjade hans flerkulturella bakgrund. Fadern, Erik Englund, var svensk, närmre bestämt från Malmö i Skåne. Modern, Esmeralda Maria Rivera, kom från San Angela, en liten stad på gränsen mellan Uruguay och Brasilien, alldeles intill floden Rio Negro. Hon hade vid Emanuels födsel yrkat på att han skulle heta Emanuel efter hennes farfar och Fernandez efter morfadern som motvikt till det svenska efternamnet Englund. Fadern, Erik, hade skrattande bifallit sin unga, vackra hustrus begäran. Deras förhållande var vid denna tidpunkt mycket kärleksfullt och han var beredd att tillmötesgå i stort sett alla hennes önskningar. Namnet Emanuel var gångbart även i Sverige och mellan-namnet Fernandez hade ändå ingen praktisk betydelse, tänkte han.

Hammarslagen från gårdsplanen hade tillfälligt tystnat. Emanuel tittade modlöst förbi de kraftiga

järnstängerna som blockerade en stor del av sikten i det lilla fönstret. Han såg Juan Eladio Lopez, bödeln, som av fångarna fått smeknamnet El Buitre – Gamen, i färd med att rigga i ordning schavotten för morgondagens föreställning. En föreställning där Emanuel skulle spela huvudrollen.

Gamen vinglade som han brukade. Han hade förmodligen redan fått i sig ett par rejäla klunkar ur den tequilafaska man kunde skymta konturerna av i bakfickan på de slarvigt hopsnörda byxorna, där hälften av skjortan befann sig utanför och hälften innanför. Av någon underlig anledning bar Gamen nästan alltid svart kravatt till den i övrigt påvra klädseln. Kanske ett försök att upprätthålla någon slags ämbetsmannamässig heder eller för att knyta respekt till sitt dystra värv. Och en viss respekt för Gamen fanns det bland fångarna i San Muerte fängelset. Inte för kravattens skull utan på grund av den skrockfullhet som rådde i lägret. Att göra sig lustig över en bödel kunde leda till förbannelse och var något de flesta undvek.

Emanuel följde Gamen med blicken, medan hans tankar irrade än hit och än dit. Sviterna efter föräldrarnas skilsmässa värkte fortfarande, efter åtta år, inom honom. Liksom skilsmässan från den tre år yngre system. Hon hade krampaktigt försökt hålla sig fast vid honom då flygpersonalen nästan med våld drog henne och modern in genom spärarna mot det väntande flygplanet. Det var då korset, eller krucifixet, han bar om halsen, bröts av. Det sista han såg av den uppgivna modern och

systemen var en barnahand med en del av ett skimrande avbrutet kors som försvann genom den stålklädda säkerhetsdörren vid utrikesterminalen på Kastrups flygplats i Köpenhamn.

Emanuelns hand sökte sig mot resterna av korset som han fortfarande bar i en kedja om halsen. En släktklenod han fått av modern. Krucifixet hade gått i arv i flera generationer. Det var ett konsthantverk tillverkat av en tidigare Rivera, någon gång under 1800-talet. Ett silversmide där fyra ornamenterade silverplattor sammanfogats med en stjärna i silver i vilken en rödskimrande opal var infogad. Vid skilsmässan på flygplatsen rådde systemen ta tag i korsets undre silverplatta så att den bröts loss tillika med opalen. Det som nu hängde runt Emanuelns hals var de tre kortare silverbrickorna sammanfogade av en silverring men utan stjärna och opal.

Emanuel tänkte på hur han brukade försvara systemen i skolan. Carmen Esmeralda Englund var ett mycket vackert barn, lik sin mamma med mörkt lockigt hår och stora bruna ögon. Hon var duktig i skolan men en aning skygg. Hon hade vid några tillfällen på lektionerna blandat ihop spanska ord med svenska, något som en del i klassen uppmärksammat och sett som en möjlighet att göra sig lustiga över. Även moderns knaggliga svenska vid klassmötena blev till munterhet för en del översittare bland klasskamraterna. Emanuel hade vid flera tillfällen bemött glåpord mot systemen, sig

själv och modern med nävarna vilket lett till kvar-sittningar, föräldrasamtal med mera.

Fadern, Erik, byggnadsingenjör och projektledare inom Skanska, var sällan med på föräldramöten. Stora delar av året var han på tjänsteresor i Sydamerika, Asien och Mellan Östern. Det var så Erik och Esmeralda träffades första gången. Esmeralda arbetade i sin hemstad som receptionist på hotellet där Erik och de andra Skanska-arbetarna var inkvarterade under en längre tids vistelse med anledning av byggnationer och infrastruktur vid ett statligt finansierat dammbygge. Förhållandet ledde så småningom till vigsel i ett litet katolskt kapell som Esmeralda och familjen Rivera brukade besöka. Vigseln var inte helt utan komplikationer eftersom den katolske prästen var tveksam till att sammanviga en katolsk flicka med en, som han uppfattade det, svensk agnostiker utan någon religiös bildning. Efter löften från Erik om att han skulle sätta sig in i den kristna trons grunder, samt att barn, som kunde tänkas bli en frukt av äktenskapet, skulle få fostras i harmoni med modern tro, gav han med sig.

Några månader efter vigseln for Erik Englund hem till Sverige tillsammans med sin unga hustru. Emanuel föddes följande år och systemen Carmen tre år senare.

Esmeralda hade svårt att finna sig tillrätta i sitt nya hemland. Dels var det språket men också bristen på vänner som delade hennes tro och vär-

deringar. Eriks få vänner var nästan uteslutande sekulära svenskar, materialister utan större insikt i andliga ting eller intresse för existentiella frågor. Erik själv var oftast på tjänsteresor utomlands och när han var hemma var han trött eller i full gång att förbereda nästa resa.

När Esmeralda fick klart för sig att Erik på sina många resor haft andra kvinnor, även efter deras äktenskap, bröt hela hennes värld samman. De höga tankar hon bar med sig hemifrån om äktenskapet och familjen rasade ihop som ett korthus. Att Erik under tårar bedyrade att hon var den enda kvinnan i hans liv hjälpte inte. Visst kunde hon förlåta honom. Men hela situationen höll på att kväva henne. Hon ville bara komma bort från alltsammans, från detta gudsförgätna land, hem till sitt eget och till sin egen familj. Kanske skulle deras äktenskap kunna få en ny start om hon bara fick lite andrum.

Erik gick med på att hon kunde resa hem till sin familj ett tag men inte att hon skulle ta bägge barnen med sig på obestämd tid. Konflikten växte dem emellan och ledde så småningom till en skilsmässa med många hårda ord, där Esmeralda tilldömdes vårdnaden om Carmen medan Erik fick ansvaret för Emanuel.

Emanuel ryckte till av en plötslig skräll. Det var Gamen som testade falluckan. Han smorde gångjärnen som höll den fast vid podiet, vilket var beläget cirka tre meter över marknivån. Drygt två

meter skulle den dömda falla innan repet var fullt utsträckt och nacken knäcktes av kroppens tyngd. Då befann sig fötterna mellan en halv till en meter över marken, beroende på personens storlek. Det var då någorlunda lätt för ett par personer att plocka ner den döde och forsla bort kroppen på kärran som stod parkerad intill schavotten. Gamen testade sprinten med vilken repet var förankrad i själva galgen. En anordning han själv konstruerat som gjorde att man kunde lossa hela repet från sitt fäste i galgen. Därmed kunde man efter avrättningen ta ner kroppen med rep och allt. Repet kunde nämligen sitta väldigt hårt och det kunde vara svårt att lossa knuten när kroppen fortfarande hängde däri. Gamen upptäckte att ringen man drog i för att lossa sprinten hade bräckts. En förslitning efter många års användande. Gamen tog med sig sprinten för att svetsa fast ringen. Han satte tillfälligt in en liten skruvmejsel i dess ställe.

Det låg ett flertal halmbalar mitt under falluckan. Det var Gamen som forslat dit dem efter att en gång själv ha fallit genom falluckan och slagit sig rejält. En säkerhetsåtgärd menade han vid arbetet med schavotten. Det betydde att en riktigt lång person skulle komma att röra vid halmhögen med fötterna. Det påverkade säkerligen inte utgången av fallet, men någon inom fängelseledningen hade beordrat Gamen att se till att halmen var borttagen i varje fall vid avrättningarna. Detta lovade Gamen att göra men som mycket annat han

lovade blev det inte av. Därför låg halmen kvar, och eftersom det hela inte hade någon praktisk betydelse glömdes bortforslingen så småningom helt bort och halmbalarna blev en naturlig del av hela det makabra arrangemanget.

*

Den första tiden efter skilsmässan var svår, både för Emanuel och för hans pappa. Erik försökte verkligen vara en bra far, inte resa för mycket och ta tid med Emanuel när han var hemma. Eriks syster och hennes familj var stödfamilj för Emanuel när Erik befann sig på sina tjänsteresor. Det fungerade bra men saknaden efter modern och systemen gnagde ständigt inom honom. Han kände det som om en del av hans liv tagits från honom. De första åren förekom en massiv brevväxling dem emellan men plötsligt tog den slut. Erik hade sålt huset i Malmö och de hade flyttat till Landskrona där systemen bodde. Det kunde vara en förklaring. Men breven Emanuel skickade tycktes inte heller nå fram.

Rapporter kom om oroligheter i området kring San Angela. Befolkningen i detta gränsområde hade ända sedan Uruguays självständighet i början på 1800-talet betraktat sin region som autonom även om större delen av den formellt tillhörde Uruguay.

Under 1960-talet då Tupamaros, den marxistiska stadsgerillan härjade i Uruguays huvudstad Montevideo, vilket var en av orsakerna till militärkup-

pen 1973, blossade liknande terrorverksamhet upp i San Angela-området, liksom i många andra regioner. Vad kampen och terrordåden egentligen syftade till var oklart. Utåt hade det hela ett sken av att vara en kamp för rättvisa mot förtryck med marxistiska förtecken. Och visst fanns det de som kämpade för rättvisa. Men för många var det mest ett sätt att skaffa sig makt och position. Samtidigt med den marxistiska gerillans terror pågick en politisk maktkamp inom högerkretsar i regionen. Rio Negro som kommunikationsled för tyngre båttrafik, via Uruguayfloden, ända till Rio de la Plata, tillsammans med rykten om lovande mineralfyndigheter i bergen vid gränsen, fick många investerare att spetsa öronen. Och ovanpå allt annat hade polisen i gränsområdet de olika drogkartellerna att bekämpa.

Hur som helst var området mycket instabilt och det fanns många grupper man kunde komma i konflikt med. Mycket tydde på att familjen Rivera hamnat i en sådan konflikt och kanske tvingats att flytta, ja kanske fly.

Både Emanuel och Erik kände stor oro inför situationen. Emanuel bad varje kväll Fader vår och böner om beskydd för modern och systemen såsom hans mor lärt honom. Han deltog också i en ungdomsgrupp i en frikyrka i Landskrona där många engagerade sig i hans situation. Erik visste ännu inte hur man bad till Gud. Han följde utvecklingen i olika nyhetsmedia och skrev brev till olika konsulat, men utan större framgång.

Så gick åren. Emanuel tog studenten med bra betyg. Han tränade judo och var även en duktig fotbollsspelare som flera av de skånska storklubborna intresserat sig för. Men för Emanuel fanns det bara en sak som gällde, att bli myndig och tjäna ihop tillräckligt med pengar för att kunna resa till Sydamerika och söka efter sin mor och syster. Erik hade varje månad satt undan en slant till både Emanuel och Carmen. Pengarna fanns på ett konto och var tillgängligt för dem på deras tjuugoårsdag.

*

Gamen klev ner från schavotten, samlade ihop sina redskap och vinglade ut genom den första taggtrådsbeklädda stålgrinden. Genomfarten bevakades av två beväpnade vakter samt från ett närstående torn av ytterligare två vakter utrustade med en större kulspruta på stativ. Han skulle passera ytterligare två bevakade portar innan han kom ut på en två kilometer bred barmark, utan någon upphöjning eller växtlighet, med en enda väg som ledde bort från San Muerte in mot San Angela.

Kapitel 2

Emanuel sov oroligt hela natten. Han satte sig upp på sängen genomblöt av svett. Tankarna gick tillbaka till den ödesdigra kvällen på Café Colina i centrala San Angela. Han hade anlänt några veckor tidigare och vid sin ankomst till San Angela irrat omkring i hopp om att hitta något spår efter sin mor och syster. Besöket på adressen till morfadern, vilken var avsändaradress på de tidigare breven han fått, gav inget resultat. Han fick veta att familjen Rivera hade flyttat därifrån. Vart och varför kunde ingen säga. Hans spanska var ganska dålig. Sedan modern lämnat honom hade han ingen att tala spanska med och snart hade han tappat bort det mesta. Han växlade med engelska, en del i San Angela förstod lite engelska men det var inte lätt.

Han satt modfälld på Café Colinas uteservering med en ljummen Coca Cola. Vid ett bord lite längre bort satt en uniformsklädd man och läste en tidning. De två var de enda gästerna för tillfället. Det var fortfarande siesta och gatulivet hade ännu inte kommit igång. Mannen med tidningen reste

sig upp. Servitrisen syntes inte till. Han la några mynt på bordet som betalning och lämnade caféet med raska steg som om han hade en tid att passa. Strax därpå hördes ett skott på andra sidan häcken som skilde caféet från gatan utanför. Emanuel rusade obetänksamt ut på gatan och blev påsprungen av en bevärnad man som var på väg mot en motorcykel som just startat upp. Mannen var aggressiv och uppenbart irriterad över att Emanuel kommit i vägen. Emanuel kände mannens desperation och förstod att här gällde det att slåss för sitt liv. Han lyckades vrida pistolen ur hans hand och befriade sig från honom med en kraftig spark. Mannen hoppade snabbt på motorcykeln bakom föraren och försvann med vrålande motor bort från platsen. Emanuel reste sig upp med vapnet i handen och gick bort mot en person som låg på gatan ett tiotal meter längre bort. Det var samme man som suttit på caféet några minuter tidigare. Han var uppenbarligen skadad och blödde kraftigt från bröstet. Emanuel var förvirrad. Han böjde sig över honom för att närmre kunna bedöma skadan. Sedan gick allt så snabbt. Först en polisbil, sedan ytterligare en. Han kände sig först lättad över att polisen kom, i nästa sekund var han övermannad, nertryckt mot gatan med händerna bakom ryggen och belagd med handfängsel.

Rättegången som följde var rena farsen. Emanuel anklagades för överlagt mord på säkerhetspolisen och överstelöjtnanten Pedro José de Silva. Emanuel utmålades som en hämndlysten narkotika-

langare med kopplingar till maffian. Han hade följt efter de Silva, väntat ut honom på Café Colina enligt servitrisen där. När de slutligen var helt ensamma hade han skjutit de Silva på nära håll. Motivet var blandat. Mordet var dels på uppdrag av maffian som upplevde Pedro Jozé de Silvas kamp mot narkotikahandeln vid gränsen mellan Uruguay och Brasilien som besvärande. Dels en personlig hämndaktion mot de Silva som av Emanuel antogs lika bakom försvinnandet av hans mor och syster.

Emanuel fattade inte hur man fick ihop det hela. Han förstod inte mycket av vad som sades och hans tillförordnade advokats kunskaper i engelska var begränsade. Emanuel hänvisade till sitt svenska medborgarskap men det bortviftades med att hans bakgrund var oklar, det fanns inga identitetshandlingar som styrkte hans härkomst och så vidare. Och naturligtvis hade inte Emanuel några identitetshandlingar. Allt hade tagits från honom vid gripandet, pass, körkort, plånbok med mera. Han var helt utlämnad i ett land där han inte behärskade språket riktigt eller hade några vänner.

Inga vänner? Jo en person hade han träffat på som han räknade som en vän. Det var fängelseprästen Carlos Gamboa. Egentligen var han inte präst, i varje fall inte i katolsk mening. Han hade ingen prästutbildning men erbjöd sig på frivillig basis att träffa och tala med fångarna på San Muerte fängelset. Han arbetade inom en ganska okon-

ventionell kristen ekumenisk rörelse där man huvudsakligen samlades i hemmen. Man hade ingen egen kyrkobyggnad, även om en del också brukade besöka den katolska kyrkan, eller andra kyrkor på söndagarna och vid vissa andra tillfällen.

Det var genom vänskapen med Carlos som situationen började klarna för Emanuel. Carlos gjorde vissa efterforskningar som förklarade ett och annat. Pedro Jozé de Silva, säkerhetspolisen som blev mördad, var allmänt känd som ett svin. Han valde ut kvinnliga fångar som han kallade till förhör och förgrep sig på. Han tog emot mutor från narkotikakarteller och gav dem militärt beskydd i deras verksamhet. Genom sina maktambitioner hade han skaffat sig många fiender och politiska motståndare. Konflikterna med politiska motståndare rörde sällan olika ideologier utan var en ren och skär maktkamp. Bland dessa motståndare fanns många högt uppsatta personer inom såväl den politiska administrationen som näringslivet och militären.

Förmodligen, menade Carlos, men det kunde han inte bevisa, så var mordet på de Silva beställt av en eller flera av dessa hans motståndare. Men det skulle se ut som ett terrormord utfört av maffian eller gerillan. De Silvas samröre med officersgruppen Tenientes de Artigas som låg bakom militärkuppen 1973 innebar att mordet kunde bli föremål för en noggrann granskning och det vore inte bra.

Emanuelns uppenbarelse vid brottsplatsen föll förmodligen de Silvas motståndare ypperligt väl i händerna. Här fanns en person som blev gripen på bar gärning av stadspolisen. En person som inte hade någon som helst koppling till dem. Han skulle inte kunna avslöja någonting, inte ens under tortyr. Nu gällde det bara att så fort som möjligt få honom dömd. Att domen skulle bli en dödsdom förstod man, men det brydde sig dessa personer inte om. Det hela tjänade ett högre syfte resonerade man.

Plötsligt, mitt i allt kaos kände Emanuel en djup inre frid. Det hade hänt flera gånger under den snart tre månader långa fängelsevistelsen. Som om någon som hade oanad makt brydde sig om hans situation. Han förstod att denne någon var Gud som hans mor lärt honom bedja till. Men var det bara en känsla som han själv framkallade för att han behövde frid? Visst trodde han att Gud fanns, men hur skulle Gud kunna hjälpa honom nu?

*

Så gick timmarna och snart var det morgon. José, en av vakterna öppnade luckan in till cellen.

”Buenos días, amigo! I dag får du välja vad du vill ha till frukost. Vad vill du jag skall hämta?”

Emanuel visste att detta var den sista måltiden, men han var inte hungrig.

”Kan jag få en flaska friskt vatten och en frukt vore det bra”, svarade han. ”Föresten, visst kommer Carlos Gamboa snart?”

”Jag tror han skulle komma klockan nio”, svarade José. ”Jag skall kolla för säkerhets skull.”

Det blir en timme med Carlos, tänkte Emanuel. Ja, jag slipper vara ensam.

Klockan tio skulle Emanuel föras ut till det rum varifrån han sedan skulle gå vidare till schavotten. Sådana var reglerna. I detta rum fanns en läkare. Det hände att dödsdömda fick sådan ångest att de blev paralyserade och inte kunde gå själva. I sådana lägen gav läkaren en lugnande spruta. Bara tillräckligt stark för att den dömde skulle kunna gå av egen maskin.

När José kom med vatten och frukt lät han samtidigt meddela att Carlos väntade i besöksrummet. Sedan följde den vanliga säkerhetsproceduren. Emanuel stack ut sina händer genom samtalsluckan i dörren och José satte på handfångslen. Sedan vände sig Emanuel mot väggen, José och en annan vakt kom in i cellen och satte på fotfängsel som kopplades samman med handfångslen. Med en vakt på var sida fördes sedan Emanuel mot besöksrummet.

*

”Emanuel, min vän”, sade Carlos Gamboa när de kom in i rummet.

Han gick hastigt fram till Emanuel och omfamnade honom. De satte sig ner på två stolar vid fönstret. De bägge vakterna satte sig rutinmässigt på var sin sida om dörren.

”Emanuel, du vet att jag tror på dig”, sade Carlos. ”Jag har grubblat dag och natt över hur jag skall kunna hjälpa dig ur den här situationen. Men jag har inte hittat någon utväg ännu. Men jag fortsätter bedja, och mina vänner som vet hur man ber gör detsamma. Men Emanuel, sker det inte ett mirakel nu så vet vi bägge att ditt liv inte slutar här och nu. Du kommer ihåg mästarens, Jesus, ord: ’Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv och kommer inte under domen utan har övergått från döden till livet.’”

”Jag vet”, svarade Emanuel. ”Jag är inte rädd för att dö. Jag skulle bara så hemskt gärna vilja träffa min mor och min syster och få veta vad som hänt dem.” ”Jag förstår”, svarade Carlos, ”men du kommer att möta dom igen, i en bättre värld där ingen kan skilja er åt igen. Din mor och säkerligen din syster är troende, så mycket har jag förstått.”

”Det är sant”, sa Emanuel. ”Men Carlos, om du hittar mamma och Carmen, tala om för dom att jag älskar dom och att jag gjort allt jag kunnat för att hitta dom.”

Emanuel vände sitt ansikte mot fönstret och blickade mot den blå himlen. Tårar rann nerför hans

kinder. Carlos tog hans hand och höll den hårt. Sedan satt de helt tysta under resten av mötet.

En tredje vakt kom in i rummet.

”Det är dags nu, sa han lite besvärat.”

Carlos fick lämna rummet och Emanuel fördes mot rummet där läkaren väntade. Läkaren bedömde att Emanuel inte behövde en lugnande spruta. Han fördes därför vidare ut på gården där domen skulle läsas upp än en gång.

Många hundra ansikten spejade ut genom de små gluggarna i den u-formade fängelsebyggnaden när Emanuel kom ut på gården. Hans händer var bundna bakom ryggen, men fötterna fria så att han kunde gå. Som på en given signal började de slå i gallren med vad som fanns till hands så att ett mullrande ljud ekade över hela gården. Det var det traditionella sättet de dödsdömda hälsades på när de gick mot galgen. Oväsendet slutade lika hastigt som det börjat.

Emanuel fördes upp på schavotten via en smal trappa och ställdes på den reglade fallluckan. Gamen kom fram och lade repet om halsen på Emanuel. En stark doft av tequila blandad med svett omgav honom. Han riktade yrkesmässigt in knuten på repet så att nacken skulle knäckas i fallet så att en långdragen strypning av den dömda förhindrades. Detta hade hänt någon gång för länge sedan, men nu visste han hur knuten skulle placeras på olika personer.

En civilklädd man med mustasch trädde fram nere på gårdsplanen framför Emanuel och började läsa upp samma dom som avkunnades efter rättegången. Den förkunnade att Emanuel dömdes för överlagt mord på säkerhetspolisen och överstelöjtnanten Pedro Jozé de Silva. Han togs på bar gärning och hans skuld är ställd utom all tvivel. Han döms därför till att hängas vid halsen till dess att döden inträder. Domen är verkställd när falluckan öppnas och kroppen faller fritt. Kroppen skall hänga i tio minuter och sedan bortforslas. Om den dömda skulle vakna till liv efter detta skall domen anses verkställd.

Emanuel var blek men samlad under tiden domen lästes upp. Men nu skrek han med sina lungors fulla kraft, "inocente, inocente".

Hundratals fångar vrålade från gluggarna och satte igång sitt makabra trummande. De tystnade när Gamen steg fram och frigjorde spärren till spaken som utlöste falluckan. På ett tecken från den mustaschprydda som läst upp domen, drog han i spaken. Falluckan föll med en smäll och Emanuel föll fritt med uppspärade ögon. Sedan blev allt svart.

Kapitel 3

En ny dag randades i bergsområdet vid Bonito nära gränsen till Brasilien inte långt från staden Rivera. Där, ganska avsides, på en av sluttningarna låg ett vitkalkat hus med en utskjutande balkong på andra våningen, inramad med en vacker spaljé i snidat trä. Runt omkring fanns yerbaträdplanteringar, en liten vingård, grönsaksodlingar samt närmast huset, en fruktträdgård. Längre ner där sluttningen planade ut odlades vete och majs.

På den stenlagda gårdsplanen på husets baksida befann sig tre personer. En äldre man satt i en korgstol och drack mate på traditionellt sätt med ett långt metallsugrör ur en stor, vackert ornamenterad, kalebass. Morgonsolen värmdde och han lutade sig tillbaka i stolen och slöt ögonen. Några steg från mannen befann sig två kvinnor i färd med att skölja grönsaker och frukt som de förpackade med stor omsorg i trälådor. Lådorna staplades vid husväggen där det fortfarande var skugga.

Väl färdiga med sitt arbete tog den äldre av kvinnorna en melon och skar i halvmåneformade skivor. Hon räckte var sin bit till de bägge andra och tog själv en och började äta.

”Han fyller tjuogoett i morgon”, sa hon vemodigt. ”Varför hör vi inget från dem?”

”Det är nog inte så lätt”, svarade den yngre. ”Vi har flyttat så många gånger. Och så har vi bytt namn. Hur skall han kunna nå oss?”

En utomstående skulle lätt kunna tro att kvinnorna var systrar. De besatt en naturlig skönhet som förstärktes av morgonsolens varma ljus och en svag morgonbris lekte i deras mörka hårsvall.

”Morfar”, sa den yngre, och vände sig mot mannen i korgstolen. ”Får jag åka med till marknaden i Rivera i dag. Jag är duktig på att sälja. Vi kan sälja all frukt och grönsaker på några timmar om jag är med, det är jag säker på. Då kan jag arbeta med skolan i eftermiddag.”

”Kära Carmen”, sa han i korgstolen, ”jag skulle aldrig förlåta mig om något hände dig eller Esmeralda. Jag förstår att ni kan tycka det är enformigt att vara här, men det är det allra säkraste just nu. Jag väntar på rapporter från San Angela. Jag hoppas på förändringar som gör att vi kan leva öppet igen.”

”Pappa, du får inte säga Carmen och Esmeralda. Vi heter Catalina och Paola Forero nu och du heter

Gustavo Forero. Vi kommer från Salto och är på besök här hos din bror. ”

”Ja han är verkligen som en bror, Hernandez min svåger”, replikerade mannen. ”En verklig vän i nödens stund. När allt ordnat upp sig skall jag återgälda allt han gjort för oss.”

Gustavo Forero vars verkliga namn var Mauricio Rivera lutade sig bakåt och slöt ögonen. Han tänkte tillbaka på hur de senaste åren utvecklats sig. Esmeralda som kom tillbaka hem från Sverige, besviken och uppgiven. Med sig hade hon lilla Carmen som fullkomligt fångade hans hjärta. Och så har han en dotterson i Sverige, Emanuel, som han inte fått träffa. Detta grämde honom nästan lika mycket som Carmen gav honom glädje.

Han tänkte på den svåra tid som följde på att han livskamrat, hans älskade Catalina, lämnade familjen efter en svår sjukdom. Visst hade han hoppet om att möta henne igen på uppståndelsens morgon. Det bar han som en stark övertygelse inom sig. Men hade han inte haft Esmeralda och Carmen vid den tiden vet han inte hur det skulle gått.

Sedan kom den händelse som förändrade deras liv radikalt. En militärjeep kom utan förvarning inkörande på deras gård utanför San Angela. Chauffören steg ur, gick runt bilen och öppnade dörren åt en man som steg ur. Det var överstelöjtnant Pedro Jozé de Silva inom säkerhetspolisen.

Ytterligare två beväpnade säkerhetspoliserna steg ur jeepen och följde de Silva fram till husets entré.

”Vi söker Mauricio Rivera”, sade de Silva när Mauricio öppnade dörren.

”Det är jag”, svarade Mauricio, ”vad kan jag stå till tjänst med?”

”Mitt namn är Pedro Jozé de Silva, jag är ansvarig för säkerheten i norra regionen och vill bara ställa några frågor.”

Mauricio öppnade dörren på vid gavel och de fyra männen steg in. Mauricio ordnade fram stolar och bad Esmeralda att servera mate åt alla.

”Bor ni här själv med er hustru och era döttrar”, frågade de Silva.

”Min hustru dog för några år sedan”, svarade Mauricio. ”Esmeralda är min dotter och hennes dotter Carmen är alltså mitt barnbarn.”

Normalt skulle han sagt detta med stor stolthet, men stämningen i rummet var besvärande och han nästan fick pressa fram orden.

”Jasså, ni är morfar”, sade de Silva, ”jag får gratulera.”

Han synade Carmen, som bar fram mate till sällskapet i dekorerade kalebaser, med en blick som gjorde Mauricio upprörd inom sig.

"Säg mig senor Rivera, har ni fler barn", fortsatte han utan att släppa Carmen med blicken.

"Ja, jag har två söner också", svarade Mauricio. Han upplevde att det vilade något farligt, oberäkneligt över di Silva, och att han måste vara försiktig med vad han sa och gjorde.

"Jaha", sade di Silva. "Jag får gratulera åter en gång. Ni är lyckligt lottad. Vad gör era söner, bor de här också?"

"Nej", svarade Mauricio, "ingen av dem bor hemma nu."

"Nähä, var bor de då, och vad sysslar de med?"

"Den yngste studerar till ingenjör i Salto."

"Och den äldste sonen då."

"Han befinner sig för närvarande i Montevideo."

"Ja, eller närmre bestämt, borde befinna sig i Montevideo, på stadsfängelset där. Rénan Francisco Rivera heter han, eller hur? Han är misstänkt för samröre med Tupamaros och är anklagad för anstiftan till uppror på jordbruken vid San José där han var anställd."

"Min son är ingen terrorist", svarade Mauricio indignerat. "Han är utbildad agronom och reagerade mot hur man använde konstgödning och växtgifter på jordbruken för att få större skördar. Arbetarna fick gå med giftsprutorna helt oskyd-

dade. Många av dem insjuknade och dog. Andra fick obotliga skador vilket gjorde att både de själva och deras familjer led nöd.”

”Mycket rörande”, sa di Silva cyniskt. ”Men jordbruksledningens experter bedömde det annorlunda. Och hur som helst så var Rénan Rivera med och organiserade protestaktioner som störde arbetet och satte ner arbetsmoralen bland de anställda. Detta är olagligt. Vårt land lider i dag av alla dessa upprorsmakare som inte själva vill jobba, men som driver omkring och sätter griller i huvudena på vanliga arbetare med sina förvridna marxistiska läror. Det borde ni som själv driver verksamhet och har anställda inse. Hur tänker ni reagera om era arbetare demonstrerar i stället för att jobba?”

”Jag försöker behandla mina anställda med respekt och värdighet. Jag betalar dem skäligt och finns det problem samtalar man om det en gång varje vecka i olika grupper. Sedan tittar vi på det tillsammans och försöker lösa problemen.”

”Oj då”, sade di Silva med spelad entusiasm. ”Ett riktigt mönsterföretag minsann. Ja det går kanske att lösa saker enklare i ett litet företag. Men då det gäller stordrift inom jordbruket kan det omfatta många hundra personer, ja kanske tusen. Och en skörd måste tas i rätt tid annars kanske den ruttar den bort. Där finns det inte tid för en massa prat. Det behövs arbetare som gör det de ska, annars går det illa.”

Mauricio hade mycket att invända mot denna enligt hans mening mycket förenklade syn på företaget och anställda. Men att gå in i ordväxlingar med di Silva nu kändes inte meningsfullt. Han frågade i stället:

”Vad menade ni med att säga att Rénan borde befinna sig i stadsfängelset, är han inte där?”

”Nej, han lämnade fängelset i förra veckan. En flykt, helt enkelt, tillsammans med några andra fångar som är dömda för gerillaverksamhet, våldsbrott, kidnappningar och sådant. Vad jag är intresserad av att veta är vad ni vet om det hela. Har Rénan varit i kontakt med er?”

Mauricio blev lite omtumlad av nyheten. Även Esmeralda och Carmen lyssnade uppmärksamt.

”Nej, vi känner inte till något om detta och Rénan har inte varit i kontakt med oss. Och som jag tidigare sa, Rénan är ingen terrorist eller upprorsmakare. Han förespråkar bara vanlig kristen rättvisa. Det har han lärt sig hemifrån. Han är ingen marxist.”

”Föräldrar vill alltid tro det bästa om sina barn”, svarade di Silva. ”Min uppgift är att skapa säkerhet för landet och för innevånarna. Ni inser säkert att ni måste lämna upplysningar till mig om allt som rör er son. Om ni får veta något måste ni delge mig det hela. Om er son skulle komma hit måste ni se till att han överlämnas till mig eller till polisen.”

Di Silva reste sig upp ur sin stol. Han vände sig mot Esmeralda och Carmen som stod tillsammans i dörröppningen till köket.

”Angenämt att träffa två så vackra damer. Kanske vi ses igen.”

Han vände sig mot Mauricio som rest sig ur sin stol.

”Ni är säkert en förständig man som inser hur ni bör handla.”

Han vände på klacken och klev ut genom dörren tätt följd av de andra tre.

Mauricio sov nästan ingenting den natten. Nästa dag kontaktade han en god vän på polisen i San Angelo. Han fick då veta att det fanns stora frågetecken kring di Silva, men ingen vågade säga något eller kunde bevisa något. Di Silva hade stora befogenheter och var ansluten till officersgruppen Tenientes de Artigas i Montevideo. Inte så att alla i denna sammanslutning var korrupta, men di Silva var definitivt inte att lita på. Man kunde inte bevisa något men unga kvinnliga fångar hade berättat om hur de utnyttjats av di Silva och några av hans underlydande. De kallades till förhör men blev utsatta för övergrepp. Det fanns också misstankar om att di Silva tog emot mutor från narkotikakarteller.

*

Senare samma vecka dök Rénan Rivera upp. Sent en kväll efter mörkrets inbrott knackade det på altandörren på husets baksida. Där stod Rénan smutsig med trasiga kläder. Familjen välkomnade honom, han tog en dusch, fick varm mat, men vägrade att stanna över natten. Han menade att familjen tog en alltför stor risk om han stannade. Han skulle bege sig upp i bergen, ta sig in i Brasilien och arbeta därifrån på att få en fredlig utveckling i landet. Han hade fått många kontakter med personer som ville arbeta med fredliga medel, inte terror, för att förändra situationen för arbetarna i landet.

Han utrustades av familjen med allt han kunde tänkas behöva. Det var inte mycket han kunde ta med sig. Sedan grät de tillsammans och bad om Guds beskydd. Så försvann Rénan ut i mörkret. Knappt tre timmar hade de fått träffa varandra.

Mauricio tillbringade ännu en sömnlös natt med onda aningar. Nästa dag ringde hans vän från lokala polisen. Det hade kommit rapporter om att Rénan syns i trakten och denna information hade lämnats vidare till säkerhetspolisen. Han hade av en tillfällighet uppsnappat att de Silva planerade att arresteras Mauricio och flickorna för att förhöra dem. Mauricio mindes hur de Silva kastat blickar på Esmeralda men speciellt på den unga Carmen. Han bestämde sig för att de omedelbart skulle lämna trakten. Förmannen på sågverket som var en gammal vän fick ta hand om huset och företaget. När de Silva och två militärjeepar svängde in

på gårdsplanen på eftermiddagen fann de huset tomt och att Mauricio åkt på semester med dotter och dotterdotter till okänd ort.

*

"Buenos días, amigos!"

Det var svågern Hernadez Forero som uppenbarade sig med ett brett leende.

"Packat och klart", sa han och klappade på lådorna med frukt och grönsaker som stod staplade vid väggen. "Snyggt och prydligt som vanligt. Jag förstår inte hur jag klarade mig utan er hjälp tidigare."

Han började lasta lådorna på en liten lastbil som sett sina bästa dagar och fick hjälp av Esmaralda och Carmen.

"Vi ses i kväll", sa han när han klev in i bilen.

"Hernadez", sa Mauricio. "Kan du ringa, du vet vem, och försöka få lite nyheter om läget? "

Hernadez höll upp en tumme som svar när bilen bullrande rullade ut från gårdsplanen, ner mot stora vägen.

Kapitel 4

Emanuel kände en djup frid inombords, all ångest var borta. Visserligen gjorde det ont i hela kroppen och det kändes som om han blödde ur näsan. Han kunde inte känna efter eftersom händerna var bundna bakom ryggen. Han hade också svårt med andningen eftersom det spände så om halsen.

Gamen stod och stirrade som ett fån upp mot galgen där repet borde sitta förankrat. Där satt resterna av en avbruten skruvmejsel. Han kände i kavajfickan, där låg sprinten som han skulle laga. Strömmen hade gått när han kom till verkstaden på kvällen. Det var inget ovanligt, det hände ibland flera gånger om dagen. Det hade förmodligen att göra med det nya kraftverket och dammbygget. Han hade tänkt svetsa ringen nu på morgonen, men så blev det så bråttom. Han kände sig alltid lite spänd inför en avrättning. Han var ju en av huvudaktörerna. Därför behövde han en extra styrketår vid sådana tillfällen, och då är det lätt att minnet sviker.

Hela fängelset var i rörelse. Hundratals personer hade sett hur Emanuel for genom fallluckan och hela repet följde med. Sedan yrde det av halm under schavotten. Fångarna skrek och slog på gallren med all kraft. Aldrig tidigare hade något sådant hänt.

”Det verkar som han lever”, skrek en av vakterna som rusat in under podiet.

Den mustaschprydda mannen som läst upp domen ropade åt vakterna att hålla sig borta från den dömde.

”Rör honom inte”, skrek han. ”Det måste gå tio minuter. Sådan är lagen.”

Fångarnas skrik och trummande upphörde. Den mustaschprydda stod med en klocka och tog tiden.

Emanuel kämpade med andningen. Dammet från halmen förbättrade inte det hela. Allting var ett töcken. Han fattade inte vad det var som hände.

Plötsligt tog någon tag i honom och drog honom ut på gårdsplanen i solljuset. Snaran lossades om halsen och händerna frigjordes. Mödosamt reste han sig, han fick hjälp av vakterna. Den mustaschprydda tog näsduken han bar i kavajens bröstficka och gav Emanuel för att stilla näsblodet. Fångarna började skrika och trumma igen, denna oförglömliga förmiddag på San Muerte fängelset utanför San Angela.

”Skandal, vilken skandal!”

Fängelsedirektören på San Muerte gick av och an i rummet och viftade med armarna som en väderkvarn.

Förutom honom själv fanns det i rummet ett tiotal andra personer som var inkallade till detta krismöte.

”Denne fyllekaja till bödel”, väste fängelsedirektören. ”Vårt fängelse kommer att bli en visa i hela landet. Han borde få dingla i den galge han själv byggt.”

”Säg inte så”, vädjade en dam i sällskapet. ”Det för med sig otur att tala illa om en bödel, som ni vet.”

”Går det inte att snabbt laga det som behöver lagas och bara verkställa avrättningen”, föreslog en annan av de närvarande. ”Det behöver väl inte ta så lång tid?”

”Jag hoppas detta förslag var ett skämt, även om tillfället var illa valt”, sade den mustaschprydda mannen som tidigare läst upp domen. ”Som representant för rättsväsendet i vår provins måste jag påpeka att lagen måste följas hur pinsamt ni än från fängelsets sida anser det vara. Enligt lagen är domen nu verkställd. Men eftersom något liknande aldrig tidigare hänt, mig veterligen, bör ärendet tas upp i Justicia Ética i San Angela. Tills

rådet har sagt sitt i denna sak bör fången behandlas med all välvillighet, så långt som möjligt som om han vore fri.”

*

Rättsetiska rådet, Justicia Ética, en sammansättning med representanter från advokatsamfundet, domarkåren, politiken och kyrkan blixtsammanträdde två dagar efter händelsen på San Muerte. Den katolske prästen manade alla till besinning. Lagens utformning, menade han, var ursprungligen gjord för att lämna en liten öppning för Gud att påverka ett dödsstraff, la puerta de Dios – Guds dörr. Det som nu hänt är mycket ovanligt. Därför bör vi inte riskera att sätta oss över Gud. Den unge mannen bör återfå sin frihet. Med all säkerhet kommer denna händelse att påverka hans liv framöver. Kanske har Gud en speciell tanke med det hela.

Även om inte alla i Justicia Ética trodde på samma sätt enades man ändå om att det var svårt att tolka lagen annorlunda. Inte många, om någon, av de närvarande saknade de Silva speciellt mycket. Om någon av de närvarande möjligen tillhörde dem som låg bakom mordet på de Silva fanns det också en annan aspekt. Om avrättningen hade skett som planerat kunde det i framtiden leda till förvecklingar med de svenska myndigheterna eftersom Emanuel trots allt var svensk medborgare. Även om Emanuel saknade identitetshandlingar så borde man kontrollerat med svenska myndig-

heter huruvida hans uppgifter om sig själv var sanna. Om rättegången utifrån ett människorättsperspektiv kom att granskas internationellt kunde det bli riktigt obehagligt för de inblandade. Som det var nu levde pojken men de Silva var död. Och inför till exempel Tenientes de Artigas kunde man fortsätta hävda att den unge svensken var gärningsmannen. Han var ju tagen på bar gärning. Att han nu frigavs hade med en försyn att göra som ingen människa kan råda över. Egentligen kunde det inte bli bättre skulle man nog resonera.

Kapitel 5

Sången avtog, ett par gitarrer, en flöjt samt något slags rytminstrument fortsatte spela kontemplativt, harmoniskt. Stämningen bland de församlade var behaglig, vilsam. Efter ett tag blev det tyst i rummet, ingen jobbig tystnad utan mer en slags avslappnad kreativ stillhet. En gudsnärvaro. Så småningom bröt Carlos Gamboas tystnaden.

”Vänner, låt mig få presentera en vän till mig som är här för första gången. Det är Emanuel Fernandez Englund.” Han la sin hand på Emanuels axel som satt bredvid honom. ”Vi fick i förra veckan bevittna hur Gud hörde våra böner och ryckte Emanuel ur dödens käftar”, fortsatte Carlos. ”Ett mirakel måste man säga, som kommer att låta talar om sig.”

Emanuel log och mötte de förundrade blickarna från de församlade medan Carlos berättade hela historien. Han kände sig ganska hemma, ungefär som bland sina kompisar i kyrkan i Landskrona

som han brukade gå till. Fast här var de hemma hos Carlos i hans hus.

Speciellt en kvinna tittade mot honom hela tiden, nickade och log som om hon kände igen honom. Själv kunde han inte minnas att de mötts tidigare, men han ville inte verka oartig utan log och nickade tillbaka.

När samlingen var slut kom hon genast fram till Emanuel och kramade och kysste honom på sydamerikanskt vis.

"En fantastisk berättelse senior", sa hon. "Men säg mig, vad har hänt med krucifixet du bär om halsen. Varifrån har du fått det? Jag känner igen det, men det fattas en bit och i den finns en grön sten, beryl tror jag, insatt i formen av en stjärna."

"Ja det stämmer", svarade Emanuel, "men en opal är det förstås. Ja min mor säger åtminstone det."

"En opal", sa kvinnan eftertänksamt, "ja det lär finnas fler likadana och de hör ihop på något sätt. Jag minns inte riktigt hur, men min farfar vet. Det kors jag tänker på finns hos min äldste bror. Det var han som skulle ha det enligt farfar. Men säg mig, vad var det du hette mer än Emanuel?"

"Emanuel Englund", svarade Emanuel lite konfunderad inför kvinnans ord.

"Englund", funderade hon eftertänksamt. "Det låter utländskt men säger mig ingenting. Känner du till namnet Rivera?"

”Visst”, svarade Emanuel, ”min mamma hette Rivera innan hon gifte sig med pappa.”

”Rivera”, ropade kvinnan glatt. ”Det hette jag också innan jag gifte mig. Vad heter din mamma till förnamn?”

”Esmeralda!”

”Esmeralda Maria Rivera! Det borde jag förstått. Vi är släkt, fast på långt håll. Jag hörde att hon gift sig med någon från Europa. Men jag och min familj var i Spanien då och kom tillbaka hit bara för några år sedan. Ja, jag heter Marta Fuentes och är gift med Juan Fuentes. Men hur är det med Esmeralda?”

Det blev ett långt samtal med Marta, omväxlande på spanska och engelska. De satt kvar hos Carlos inpå småtimmarna och pratade om släkten. Emanuel hade länge velat få veta mer om sin släkt i Uruguay, och nu blev han verkligen bönhörd. Marta verkade känna till det mesta. Det som också väckte hans intresse var detta med krucifixet han bar om halsen. Det verkade finnas, eller åtminstone ha funnits, fyra krucifix som en av deras anfäder gjort någon gång på 1800-talet. Ett var åt sina fyra barn, och det fanns något samband mellan dem.

”Till helgen måste vi åka till mina föräldrar, farfar bor där också, så får du veta mera”, bestämde Marta. ”Och min bror måste komma dit så att du får se hans krucifix.”

Emanuel nickade jakande. Efter allt som hänt kändes det underbart att få leva. Och mötet med Marta, en släkting om än på långt håll, väckte hopp inom honom om att han var på rätt spår.

*

Bilresan till Martas föräldrarhem tog en lång dag. Med i bilen var, förutom Marta och Emanuel, Martas man och deras två barn. Martas föräldrar hade en gård i provinsen Salto, där man bedrev boskapsskötsel med nötkreatur och får. Man odlade även majs, vete och andra grödor.

”Vår anfader Jacob Juan Rivera, min farfars far, vet vi inte så mycket om”, sa Martas farfar Jorge efter välkomnade och en bastant måltid med enorma revbensspjäll, lammkotletter, rostade majscolvar, ris, grönsaker och mera.

”Jacob kom till Uruguay, eller Banda Oriental som det då kallades, från Spanien med det spanska skeppet Salvador i början på 1800-talet. Salvador hade med sig soldater som skulle bekämpa ett uppror mot den spanska regeringsmakten. Det som så småningom genom José Gervasio Artigas och hans gauchos ledde fram till att Banda Oriental, nuvarande Uruguay, blev självständigt några år senare. Men skeppet gick i kvav under en storm i Maldonado Bay vid Punta del Este. Jacob Rivera var en av de överlevande.

Han gifte sig senare med Ana Maria och dom fick fyra barn. Ezra, min farfar minns jag, men jag var

ganska liten, cirka tio år, när han dog. När vi träffades brukade han alltid uppmana mig att söka efter de tre andra krucifixen, för då skulle vi få veta mer om Jacob Rivera. Det var något viktigt, men farfar visste inte mer. Jacob satt fången i Argentina trodde han. Farfar hade inte träffat honom eller hört från honom sedan Mazorca, den argentinska säkerhetspolisen hämtade honom då farfar bara var tolv år gammal. Då hade Mazorca-agenter kommit och hämtat Jacob till förhör, men han kom aldrig tillbaka. Ana Maria sökte överallt att få reda på vad som hänt hennes man, men det var hopplöst. Det var en orolig tid. Argentinas diktator Juan Manuel de Rosas gjorde anspråk på Banda Oriental och ville ha kontroll över allt som skedde inom hela La Plata-regionen. Han var känd för sin brutalitet och lät avrätta folk utan vare sig rättegång eller dom.”

”Men de fyra korsen, avbröt Emanuel. När gjorde Jacob dem?”

”Lugn unge man”, manade farfar Jorge, jag tänkte just komma till det. Men en liten historisk bakgrund är alltid nyttig.

Korsen, ja, eller krucifixen. Efter många års uppgivenhet fick Ana Maria Rivera plötsligt ett besök. En jesuitmunk anlände med en hälsning från Jacob. Han hade med sig fyra krucifix som skulle ges till deras fyra barn: Obed, Benjamin, Ezra och Daniella. Detta måste ha hänt på 1860-talet. Jacob måste då varit omkring 70 år och Ana Maria något

yngre tror jag. Hälsningen innehöll en uppmaning till de fyra barnen att komma samman. I de fyra krucifixen fanns nyckeln till det arv Jacob lämnat efter sig till sina barn. Samtidigt erbjöds Ana Maria att få träffa sin man i fångenskapen. Var han befann sig fick hon inte veta, men hon accepterade genast erbjudandet och en tid senare hämtades hon med häst och vagn, ett militärt ekipage. Detta är det sista vi känner till om både henne och Jacob.

Barnen hade vid denna tidpunkt flyttat åt olika håll. Endast Obed var inom räckhåll, Ana Maria hade bott hos honom och hans familj. Jesuitmunken hade tagit på sig uppdraget att söka rätt på de tre övriga syskonen och överlämna korsen till dem. Troligen lyckades han med det, men att sedan få de tre att komma samman samtidigt var nog svårt. Mig veterligen hände det aldrig. Eftersom krucifixen var utsökta konsthantverk gick de i arv till nästa generation och sedan till nästa. Och i dag har vi två av dem här.”

Marta öppnade en tygpåse hon suttit med under hela samtalet.

”Min bror kunde inte komma i dag”, sa hon, ”men han lät oss få låna hans krucifix.”

Hon la krucifixet på ett bord. Det var som en kopia av Emanuels kors, men med en skimrande grön beryl insatt i formen av en sexuddig stjärna, monterad där de bägge silverbrickorna korsade varandra.

”Det är mycket vackert”, sa Emanuel, och bröt den andäktiga tystnad som lägrat sig över de församlade. ”Jag har inte tänkt så mycket på att det är en stjärna. Så är det på mitt kors också, alltså på den delen som är borta nu, som jag tror min syster har kvar. Mamma säger att stenen är en opal. Den är röd, vilket är rätt ovanligt för en opal.”

Kapitel 6

Mauricio Rivera, eller Gustavo Forera som han för tillfället kallade sig, satt i sin korgstol på svågern Hernandez gods utanför Bonito och drack mate. Nyheten om att de Silva var död, mördad på öppen gata, fyllde honom med en märklig känsla. Dels kände han en oerhörd lättnad, på gränsen till ren glädje. Dels upplevde han att det, som en god kristen, var fel att känna glädje över en annan människas död.

”Gud var honom nådig”, sa han halvhögt för sig själv i ett försök att mana fram sina ädlaste tankar och känslor.

De Silvas död hade gjort att han lättat lite på säkerheten i familjen. Esmeralda och Carmen tilläts nu att åka med till marknader för att avyttra gårdens produktion av frukt och grönsaker.

Carmen visade sig vara en fantastisk försäljerska. Den forna blygheten försvann när hon kom till familjen i Uruguay. Hennes glada charmfulla väsen drog till sig många kunder. Och hos många män uppväcktes känslor som inte bara handlade

om frukt och grönsaker. Men det visste hon inte om. Hon bara var sig själv och gav komplimanger till sina kunder i stil med: tjustig klänning, snygg slips, tuff hatt och så vidare.

Så hände det sig att Emanuel, på sin väg tillbaka till San Angela från besöket hos Martas föräldrar, passerade Rivera, och frukt- och grönsaksmarknaden där. Emanuel fångades av den unga vackra flickan vid ett av grönsaksstånden. En egendomlig känsla välde upp inom honom, han måste få prata med henne.

”Senor, vad kan jag fresta er med idag”, sa Carmen glatt när Emanuel kom fram till henne. ”Vi har nyskördade grönsaker och helt utsökta meloner, nästan helt kärnfria.”

”Jag vill nog bara ha några äpplen”, sa Emanuel lite förläget.

De tittade på varandra. Carmen såg lite förbryllad ut.

”Varifrån kommer du”, frågade hon och hennes stämma darrade lite.

Hon hade sett det avbrutna krucifixet runt Emanuels hals. Hon stack in handen innanför sin skjorta som hängde lös utan på de blå jeansen och drog fram en silverbricka med en blå opal som hon bar i en kedja runt halsen. Ingen av dem sa något, de bara tittade på varandra. Och Carmens läppar började skälva.

Samtidigt hördes ett tumultartat liv längst gatan där de stod. Det var ett gäng gauchos som kommit till stan för att ta lite ledigt efter hårt arbete med boskapshjordarna och många ensamma nätter ute på de stora vidderna. De hade härjat här under gårdagen och natten, och närmade sig nu platsen där Emanuel och Carmen stod. En av dem, en brunbränd man, rejält överförfriskad, knuffades av sina kompisar mot Carmens grönsaksstånd. Han stirrade på Carmen med rödsprända ögon, men sa ingenting.

”Pedro är stum seniorita, inför er skönhet”, skratade en av hans kompisar. ”Han har talat om er hela natten. Han såg er igår och vill gifta sig med er. Mer än sexhundra djur i hjorden vi driver är hans och han bedriver egen avel med mangalargas. Han har en egen ranch nära Nueva Palmira men ingen fru.”

Carmen såg förskäckt ut och backade in mot ståndet. Den brunbrände, Pedro, trängde sig in i ståndet mot Carmen, troligtvis för att försöka delge henne en kärleksförklaring. Hernandez som hört oväsendet skyndade fram för att stoppa Pedro men fick ett slag så att han stöp i marken.

Emanuel tog ett tigersprång och svingade sig över grönsaksdisken och hamnade mitt emellan Carmen och Pedro.

”Rör henne inte”, ropade han på bruten spanska. ”Hon är min syster.”

Han ställde sig i kampställning för att möta ett eventuellt angrepp från Pedro. Beskyddarinstinkten från skolan i tidiga år gjorde sig gällande. Men istället för att attackera Emanuel handgripligt drog Pedro fram en revolver som suttit nerstucken innanför bältet.

”Syster, ha”, väste han. ”Gå ur vägen annars skjuter jag.”

I hans blick kunde skönjas galenskap, förmodligen en följd av drog- och alkoholpåverkan. Men Emanuel flyttade sig inte.

Långsamt tryckte Pedro in avtryckaren på revolvern, men istället för en knall hördes ett metalliskt klickande ljud. Pedro såg först förvånad ut men blev sedan rasande och tryckte av igen och igen men inget skott brann av.

Nu var de andra i gänget framme och grep tag i honom.

”Är du inte klok”, röt en av dem. ”Nu lämnar vi innan polisen kommer.”

De drog Pedro med sig ut ur ståndet bort från skådeplatsen. Den förste gauchon, som presenterat Pedro kom fram till Emanuel och Carmen. Han tog ner handen i kavajfickan och visade fram sex patroner.

”Det var ingen fara”, sa han ursäktande med ett snett leende. ”Jag tömde hans revolver innan vi

gick hit. Han blir ibland lite oberäknelig när han är påverkad. Annars är det en bra karl.”

Sedan försvann han mot samma håll som sina kompisar.

Kapitel 7

Toner från en jazztrio klingade ut från musikanläggningen på sportarenans lilla café i Malmö. Erik Englund strök med fingrarna genom sitt hår som fortfarande var fuktigt efter duschen. Han tog en klunk av ölen han beställt åt sig och sin nye kollega.

Tennismatchen blev tuffare än han trott. Den nye kollegan, Jan Svensson, hade inte spelat på länge sa han. Men han var inte alls dålig, och snabb var han och hade en bra serve. Men till slut hade Erik slagit in matchbollen, men det satt hårt inne. Erik fortsatte den konversation de börjat med innan matchen.

”Så du tvivlar på utvecklingsläran sa du?”

”Ja, det finns mycket hos neodarwinismen som jag känner stor tveksamhet inför.”

”Men du är ju naturvetare, kemist, hur går det ihop?”

”Ja, det är kanske därför”, log Jan. ”Jag kan naturligtvis acceptera evolutionsteorin som ett ve-

tenskapligt försök att förklara arternas uppkomst. Men personligen har jag väldigt svårt att tro på en slumpens evolution från någon slags ursoppa till exempelvis det otroligt komplexa liv som du och jag representerar. Idén om gynnsamma mutationer och det naturliga urvalet som förklaring till livets uppkomst och utveckling kan låta intressant, men är långt ifrån bevisad. Utvecklingsläran är en idé, en teori som innehåller många brister och det saknas övertygande bevis.”

”Men vad är det du säker, Saknas det bevis. Det finns väl massor av bevis.”

” Jasså, vilka då?”

” Ja då det gäller människan: Javamänniskan, Pekingmänniskan, Neanderthalaren och allt vad de heter. De visar ju på olika stadier i en utveckling från apan som lett fram till dagens moderna människa. Man har hittat massor av fynd som bevisar deras existens.”

” Du tänker kanske på alla de här bilderna av ap-människor och halvmänniskor som finns i många moderna uppslagsverk. De är gjorda av någon konstnär, ofta rätt fantasieggande. Men de är bara fantasier. Verkligheten bakom består oftast av något käkparti, ett och annat höftben, några tänder med mera. Det finns också en del mer kompletta skelett. Men många av dessa kan ha tillhört vanliga eller kanske ovanliga Homo Sapiens eller apor. I ett fall, Nebraskamannen, konstruerades

en hel människa utifrån en enda tand som senare antogs komma från en utdöd gris. Piltdownmannen var en ren bluff, men det skrevs hundratals vetenskapliga artiklar om detta fynd innan bluffen avslöjades. Över huvud taget finns det en pinsam brist på mellanformer. Darwin förväntade sig att kommande generationer skulle hitta mängder av övergångsformer mellan olika arter när man började gräva i fossillagren, men det har man inte gjort. Och de få exempel man hänvisar till är starkt ifrågasatta.”

” Jaha, ja jag är inte så insatt. Men vad menar du då? Om vi människor inte är resultatet av en evolution hur har vi då kommit till. Skulle någon gud ha skapat oss som Bibeln säger?”

” Ja det är ingen dum tanke, menar jag. Naturligtvis finns det en evolution verksam i skapelsen. Människosläktet till exempel har ju olika utseende och hudfärg. Här kan man tala om en evolution som skapar variationer av samma art. Varje ny individ som föds är en ny variant, en helt unik person. Samma sak ser vi hos djur och växter. Hela avels- och växtförädlingsindustrin bygger på detta faktum. Men idén om att slumpen från ingenting skulle satt igång en process som från en enda urcell lett till en så komplicerad varelse som människan är ruggigt svår att tro på menar jag. Det går liksom emot allt mänskligt förnuft. Och varifrån kom urcellen? Sannolikheten för att universum och livet uppstått av en slump är matematiskt sett lika med noll. Men nu finns ju uni-

versum och livet, och det måste ha kommit till av en slump, resonerar neodarwinisten, så då är det ju inte osannerlikt längre. Ja så kan man resonera, men då handlar det om en trosuppfattning, inte om vetenskap.

En vän till mig som är professor i filosofi i USA menar att det rent logiskt är mycket rimligare att ha en teistisk världsbild än en ateistisk. Någon-ting kan inte komma ur ingenting, menar han, det är en logisk omöjlighet. Och det är ju ändå logiken som ligger till grund för den moderna vetenskapen. Han menar till och med att Guds existens går att bevisa rent logiskt. Jag har försökt sätta mig in i hans bevisföring men mina kunskaper i filosofi räcker inte riktigt till. Att tro att intelligens har uppstått ur intet är kvalificerat spekulerande i orimlighet. Det borde vara mycket lättare att tro att det finns en mycket hög intelligens bakom allting, från vilken allting har kommit. Och en sådan intelligens måste per definition vara personlig, menar jag.”

Erik kände att han var för dåligt påläst för att fortsätta driva den här diskussionen.

” Jaha”, sa han på nytt och drack ur den sista ölen, och Jan följde hans exempel. Deras blickar vändes mot klockan som hängde på väggen vid receptionen. De tittade menande på varandra och reste sig upp samtidigt, tog sina väskor och racketar och gick mot utgången.

Solen sänkte sig sakta ner över Köpenhamn på andra sidan sundet. Himlen var blå med några enstaka moln som rofyllt seglade fram i sakta gemak. En svag bris förde med sig lite havsluft, dofter av sälta och tång.

Det blev trångt på gångbanan mot parkeringsplatsen. Ett gäng unga grabbar, troligtvis en sportklubb, trängde sig fram mot sporthallen. De pratade i munnen på varandra och skrattade högljutt. Kanske ett handbollslag, tänkte Erik, De hade i varje fall inga racketar, bara väskor.

Väl framme vid sina bilar samlade sig Erik.

”En sista fråga”, sa han. ”Om evolutionsläran är så ologisk hur kan det då komma sig att så många vetenskapsmän och andra människor tror på den?”

Jan skrattade. ”Ja det var en himla bra fråga som jag själv ställt mig många gånger. Om jag förstått det rätt balanserar evolutionsteorin på två ben. Det ena benet är idén om positiva mutationer i könscellerna, det vill säga mutationer som förs vidare till nästa generation. Det andra är tanken om det naturliga urvalet. Idén om positiva mutationer är svår att bevisa. De flesta mutationer är negativa och främjar inte en arts utveckling. Jag vet inte om det över huvud taget finns några positiva mutationer. Om det inte finns positiva mutationer så är det väldigt svårt att hävda ett naturligt urval. Det är väl så att evolutionsläran ter sig

inte ologisk bara man tror på den och låter den vara tolkningsmall för allt annat. Om man lever med den i en sluten miljö och inte utsätter den för kritisk granskning. Till exempel lär det finnas ett flertal metoder som man kan använda för att mäta åldern på jorden och på fossiler och annat, men de flesta forskare använder de metoder och godtar de mätresultat som ger mycket höga åldrar. Evolutionsläran står och faller med att evolutionen måste ha skett under en mycket lång tidsrymd. Om man använder en metod eller godtar ett resultat som ger en låg ålder stämmer det inte med evolutionsläran. På så sätt använder man evolutionslärans tes om lång tid som en förförståelse då man väljer mätmetod och då man tolkar resultat. Man har evolutionsläran som grund för att bevisa evolutionsläran.

”Vad menar du, kom universum till på sju dagar för några tusen år sedan som det väl står i Bibeln.” Erik tittade förvånat på Jan.

”Nej, det är inte det jag säger”, svarade Jan med ett skratt. ”Bibeln säger föresten inte något sådant heller. Ordet 'dag' kan betyda tidsperiod. Skapelsen skedde i olika perioder, det kan ha varit långa perioder. Dessutom är tidsbegreppet inte så definitivt som många kanske tänker sig det. Det visade bland annat Einstein. Vad jag menade var att om det skulle vara så att allting skapades under en kortare period kan många inte godta det eftersom det inte stämmer med evolutionslärans tes om enorma tidsrymder. Och denna tes befäs-

ter man genom att välja mätmetoder som ger de resultat man vill ha. På så sätt får man allt att gå ihop. Och om något ifrågasätter det hela blir den personen idiotförklarad. Därför drar sig många vetenskapsmän för att ifrågasätta evolutionsläran för att slippa bli betraktade som ovetenskapliga av sina kollegor. I en bok jag läste, 'Den tidlösa utvecklingen', menade författaren, en evolutionskritiker, att åsikten att evolutionslärans kritiker saknar tillräckliga kunskaper eller är allmänt ovetenskapliga mynnar ofta ut i ett cirkelresonemang av typen:

'Hur kommer det sig att Andersson kan kritisera och till och med ta avstånd från, evolutionsläran?

Svar: Andersson är ovetenskaplig, ingen seriös vetenskapsman, därför behöver vi inte heller bry oss om kritiken.

Hur vet vi då att Andersson inte är vetenskaplig, en seriös vetenskapsman?

Svar: Han kritiserar evolutionsläran.'

En ortodox evolutionist är mycket svår att komma åt eftersom han eller hon har evolutionsläran som förförståelse till allt annat. Den har fått en nära nog religiös status och kan inte ifrågasättas. Vad man än pekar på så är allt som det är eftersom tydligen evolutionen med tidens hjälp har format det så."

"Okey", sa Erik, "jag ska fundera på det".

De klev in i sina bilar, startade upp och körde iväg, var och en åt sitt håll.

*

När Erik kom hem till sin lägenhet i Landskrona satte han sig först framför TVn och zappade genom alla kanaler några gånger fram och tillbaka. Han slängde fjärrkontrollen i soffan och reste sig upp, gick fram till fönstret och vände sig sedan mot bokhyllan. Mitt emellan den tekniska facklitteraturen och Bra Böckers uppslagsverk stod hans konfirmandbibel inklämd. Han tog ut den och satte sig i en fåtölj.

Han saknade Emanuel som nu varit iväg i mer än ett halvår. Han fick ett par vykort i början men hade inte hört något på länge. Men så är ju grabbar i den åldern, tänkte han.

Han saknade också Esmeralda, mycket mer än han ville erkänna. Och Carmen, han ville bara gråta varje gång han såg fotot på henne som han ständigt bar med sig i sin plånbok.

Erik insåg att allt var hans fel. Han hatade sig själv för hur han betett sig. Han hade inte tänkt vara otrogen mot Esmeralda. Deras äktenskap skulle bli en ny tid då han lämnade den livsstil han tidigare haft. Han älskade verkligen Esmeralda och deras två gemensamma barn. Men så var det resorna och att vara borta så länge. Men egentligen var det inte det. Det fanns ju andra han reste med som var trogna sina fruar fastän de var ifrån var-

andra i flera månader ibland. Det var nog i stället något som hade att göra med hur han vant sig att relatera till sex. När någon av de där tjejerna kom till hotellet och började prata, och man tog några drinkar tillsammans, så visste både hon och man själv var det skulle sluta. Det gick inte att stoppa.

När Esmeralda först fick reda på att han varit otrogen och han grät och bad henne om förlåtelse kändes det för ett ögonblick som om hon förlät honom. Men sedan gick det snett. Han visste inte varför. Kommunikationen dem emellan spårade ur gång på gång. Till slut blev det outhärdligt för dem bägge. Vad de än sa till varandra så misstolkades det. Han förstod att det inte var lätt för Esmeralda. Hon hade följt med honom till ett land som var främmande för henne, både språket och kulturen. Dessutom kom hon från ett, inte bara katolskt utan även, för att använda en religiös term, mycket gudfruktigt hem.

På ett sätt var Esmeralda, enligt svenska mått, lite för moralisk. Men hon var en underbar person, varm, generös och engagerad. Det var det han föll för vid deras första möte. Hon var inte bara vacker, hon var uppriktig och hade en stark integritet. En kvinna som henne gick det inte att få i säng efter några drinkar. Några sådana planer hade han över huvud taget inte heller just då. Det han kände i förhållande till henne var djupare, en kärlek som man kunde bygga en framtid på, något han aldrig tidigare känt inför en kvinna. Sex för Esmeralda var något heligt. Det var en gåva

i ett förhållande som välsignades av Gud genom ett äktenskap.

Och deras kärleksstunder var ljuvliga med en underbar eftersmak. Esmeralda var helhjärtad i allt hon gjorde. När hon gav sig till honom gjorde hon det helhjärtat, han var ju hennes och bara hennes man.

Erik böjde sig framåt i fåtöljen och lutade ansiktet i händerna. Men så sabbade han det hela. Skit också! Hon var som en vacker blomma som öppnade sig i full tillit, och så kom han och spottade i den. Han var helt enkelt inte värd henne.

Han lutade sig tillbaka i fåtöljen, bläddrade lite förstrött i konfirmationsbibeln. Han kunde inte minnas att han öppnat den sedan konfirmationen för många år sedan. Han läste från början:

”I begynnelsen skapade Gud himmel och jord, och jorden var öde och tom, och Guds Ande svävade över vattnet. Och Gud sade: varde ljus och det var ljus.”

Erik tänkte på en rubrik han sett för ett tag sedan i en morgontidning. Bibeln hade rätt, stod det. Vetenskapen tror att allting skapades genom ett högfrekvent ljus. Big Bang bestod i sitt första skede av ett högfrekvent ljus menade man.

Kanske är Bibeln och vetenskapen inte så lång ifrån varandra som många verkar tro, tänkte Erik. Kanske säger de många gånger samma sak fast

på lite olika sätt. Erik vände på bladet och läste vidare: "Och Gud sa, låt oss göra människor till vår avbild till att vara oss lika. Och Gud skapade människan till sin avbild, till man och kvinna skapade han dem." Eriks ögon gled vidare över till nästa sida på samma uppslag. "Därför skall en man överge sin fader och sin moder och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett."

Erik kände en stor sorg inom sig. Naturligtvis var det rätt att en man skulle hålla sig till sin hustru. Djupt inom sig kände han en längtan att få leva ett liv som var rätt. Men i samhället i dag råder värderelativism, som Janne Svensson uttryckte det. Rätt och fel existerar inte längre, i varje fall inte i moralisk mening. Och kanske det är det som är fel, tänkte Erik. Men hur som helst i Esmeraldas värld finns det rätt och fel. Erik kände att han hellre ville leva i hennes värld.

*

Telefonen ringde, det var Jan Svensson.

"Tjena, du har väl inte gått och lagt dig? Jag tänkte bara höra om du har lust att hänga med på en grej. Vi är några stycken som brukar träffas en gång i månaden och snacka lite om världen, samhället och livet, med Bibeln som referenspunkt. Den här gången, nu på torsdag är det hemma hos mig. Jag undrar om du har lust att vara med?"

Erik tyckte det lät intressant. Han tänkte spontant tacka ja, men så kom en odefinierbar oro över ho-

nom, han sa: "Tack för att du tänkte på mig, men jag har en del att göra, tyvärr."

" Jaja", svarade Jan. "Det kanske kan bli en annan gång. Jag kände bara att du skulle passa in i gänget, du som har så mycket funderingar kring allting. Det skulle vara kul att ha dig med. Om du ändrar dig så vet du var jag bor. Klockan åtta på torsdag, det är bara att komma."

*

Cirka tjugo minuter för sent, efter en viss beslutsångest, ringde Erik på dörrklockan. Jan öppnade:

" Juste, kul att du kunde komma, stig in. Detta är min fru Eva och minstingen Erika."

Eva log mot Erik. " Jag är just på väg att natta den här krabaten", sa hon ursäktande. "Hon måste i säng annars blir hon omöjlig i morgon bitti."

Eva försvann med Erika uppför en furutrappa som ledde upp till övre våningen. Jan drog med Erik in i ett angränsande rum.

" Låt mig presentera segraren i veckans tennis-match här om dagen", sa han till de församlade i rummet. "Erik och jag jobbar just nu tillsammans i ett gemensamt projekt. Det gäller uppförandet av ett nytt forskningscenter i Lund."

"Nåja jag vann matchen, men det satt hårt inne", genmålde Erik. "Janne kunde lika gärna ha vun-

nit, han var mycket bättre än vad han själv påstod."

Jan presenterade de andra för Erik: "Patrik, driver en taxirörelse; Eyvin advokat; Nils, bagare; Stellan, möbelsnickare; Torvald, teologie doktor; Magnus, distriktsläkare; Geraldo, chaufför."

"Bara killar i den här gruppen", sa Jan. "Tjejerna orkade nog inte med oss så de har flytt fältet. Var så goda, det finns lite fika här borta. Ni får ta med er vad ni vill ha och sätta er här igen."

"Vi går väl direkt in på dagens ämne", sa Jan när alla hittat sina platser. "Någon har ett anförande varje gång, fortsatte han förklarande, vänd mot Erik. Det är Nils tur i dag, sedan hakar vi på var och en. Vi avslutar sedan med att bedja för varandra och för olika saker som känns angelägna."

"Jag tänkte börja med att anknyta till en grundläggande tanke sa Nils, bagaren, när han fick ordet. Jag läser ur Bibelns första kapitel:

'Gud sade: Låt oss göra människor till vår avbild, till att vara lika oss... Och Gud skapade människan till sin avbild'...

Det här handlar om vår identitet", fortsatte Nils. "Vem är jag egentligen och vad gör jag här på jorden? Detta är en fråga som jag tror alla människor ibland brottas med. I dag talar man mycket om att man ska förverkliga sig själv och hitta sig själv. Men vår sanna identitet tror jag är en hemlighet

som finns fördold i Gud vår skapare. Vi är skapade till hans avbild. Var och en av oss finns till för att återspegla en del av Gud.

I den här världen formas vår identitet till stor del utifrån vad vi åstadkommer i livet. Vårt yrke, våra bedrifter, vår roll i familjen och samhället, det är naturligt. Men vill vi finna vår sanna identitet, verkligen förstå tillvarons djupaste mening, måste vi relatera till Gud vår skapare. Vår sanna identitet finns inskriven i oss som en slags livskod, tänker jag mig, men koden är skadad, deformationerad, genom syndafallet. Poängen med att Jesus kom till oss är att genom honom kan en ny fräsch relation till Gud bli möjlig och vår livskod bli återställd. Då kan vi förstå vår egen existens och vår omvärld utifrån nya premisser.

” Vilka premisser då”, undrade Erik som försökte hänga med i Nils tankegångar. Han tyckte det lät lite flummigt samtidigt som han kände ett starkt behov av just detta, att förstå sin egen existens. Att finna en landningsplats i tillvaron.

” Jo, jag tänker exempelvis på hur vi kan begränsa livet till några futtiga år här på jorden, svarade Nils. Men om vi är skapade av Gud med ett gudomligt syfte och livet är evigt, gäller helt nya premisser. Om livet här på jorden bara är tröskeln till något mycket större är kanske vår tid här en slags förberedelse, en utbildning inför vad som skall komma. Det ger oss ett nytt perspektiv på tillvaron.”

” Jo det är klart”, medgav Erik. ”Men hur ska man kunna veta om det är så?”

” Vem vill svara på det”, frågade Nils, och såg sig omkring.

” Det är väl här tron kommer in i bilden”, sa Torvald. ”Men begreppet tro är ofta misstolkat har jag funnit. En del talar om ’tro’ som något slags önsketänkande. Den kristna definitionen av tro är något annat. Tron är, skulle man kunna säga, ett andligt medvetande, en insikt som växer och utvecklas om man när den. Som ett frö som växer om man vattnar det. Tron kommer genom att man hör Guds ord säger aposteln Paulus. Om man lyssnar till det som är från Gud och öppnar sitt hjärta så kommer tron att slå rot. Och sedan växer den eftersom det finns en andlig livskraft i det som kommer från Gud. En tro som växer och utvecklas ger oss en allt större kunskap om Gud och insikt i andliga ting.

Den kunskap vi förvärvar genom tro är inte i konflikt med vårt förnuft eller den kunskap empirisk vetenskap förmedlar. Men den begränsas inte av vad den empiriska vetenskapen hittills uppnått. Tron skulle man kanske kunna säga är en övertygelse i utveckling som vi bär inom oss, som grundar sig på det samlade resultatet av allt vi känner till.”

” Jag vet inte riktigt om jag förstår vad ni säger”, sa Erik. ”Ni talar om en tillvaro utanför vårt materiella universum. Men var finns denna tillvaro?”

” Som bagare kommer jag att tänka på den här barnsången”, tog Nils vid, ”att inte finna Gud i rymden, är som att inte finna bagaren i bullen’. Gud har skapat vårt universum och han är närvarande här, men han är inte begränsad till vårt universum. Gud är större än så. Vårt universum är bara en av bullarna i Guds bageri. Problemet med den materialistiska världsbild många omfattar i dag är att man utgår från att endast det finns som vi kan erfara med våra naturliga sinnen. Men det har man inga belegg för. Det visar, tycker jag, en brist på kreativt tänkande. Det kan finnas hur mycket som helst, andra dimensioner, som ligger långt bortom vad vi nu känner till eller skulle kunna förstå just nu.

Bibeln talar bland annat om en andlig dimension av verkligheten. Som jag förstår det har den materiella världen och den andliga världen olika substans så att säga, de är konstruerade på olika sätt. Men det andliga fanns före det materiella och, den för våra ögon, synliga materiella världen har kommit ur den andliga. Gud talade ut sina tankar och de blev till, fick materiell substans.”

”Vi gör ungefär på samma sätt, eller hur”, sköt Stellan in. ”När vi ska skapa något tänker vi det först, sedan gör vi det. Jag menar, fåtöljerna och soffan vi sitter i här var helt säkert i sitt första sta-

dium en tanke i någon möbeldesigners hjärna. Sedan fick en möbelsnickare en ritning och grep till såg, hyvel stämjärn, hammare med mera. Detta förfaringssätt har vi lätt att acceptera, för det ligger inom vår erfarenhet. Att Gud skapade allting genom sitt ord har en del problem med, för tillvägagångssättet han gjorde det på är oklart tycker man. Det ligger utanför deras erfarenhet. Men det är inte samma sak som att det inte skulle kunna vara sant.”

”Jag hörde en berättelse på radion för ett tag sedan, inflikade Patrik. Det handlade om en man som, i radions barndom, kom till en liten by i Norrland. Han skulle demonstrera den här nyheten med radio på byns skola. Det var kväll och mycket folk hade samlats. Han riggade upp sin kristallmottagare och folk lyssnade med förundran. Men smeden i byn såg vrång ut. Och när radiomannen påstod att rösten de nu hörde kom från en person som just nu pratade i Stockholm, då menade smeden att det fick vara nog. Maken till humbug fick man leta efter. Att komma och påstå att prat i Stockholm, som låg mer än en dagsresa borta, skulle kunna färdas genom luften på några sekunder och komma in i den där manicken, det förstod vem som helst att det var lögn och bedrägeri. Så han slängde ut mannen och hans radio.

Problemet för smeden var att tekniken som radion använde sig av låg utanför hans erfarenhet. Det verkade för honom helt orimligt. I dag hantlar våra små barn radio, TV och annan elektronisk

utrustning som en del av sin vardag. Det är hur naturligt som helst. Dom förstår tekniken lika lite som smeden, men allt detta hör hemma i deras vardag."

"Ja, det är sant att vi ofta begränsar oss till våra egna erfarenheter och vår egen kunskap", infogade Jan. "Albert Einstein lär en gång ha sagt att 'fantasi är viktigare än kunskap'. Man bör inse att när Gud skapade universum var det kanske inte med hjälp av skruvmejsel och skiftnyckel."

"Nej, skiftnyckeln var väl inte uppfunnen vid den tidpunkten", infogade Stellan kvickt.

"Tack för den värdefulla reflexionen Stellan", kontrade Jan roat. "Vad jag tänker på är att Gud säkerligen förfogar över en mängd verktyg som vi inte har en aning om i dag. Ta bara en sak som elektriciteten. Detta 'verktyg' har alltid funnits men mänskligheten har inte känt till det och kunnat bruka det förrän under det sista århundradet. Men under den tiden har hela vår värld genomgått en dramatisk förändring på grund av detta verktyg. Vad vet vi om vilka verktyg Gud använde sig av vid skapelsen och använder sig av i dag. I dag kan vi tala med någon på andra sidan jordklotet med hjälp av telefoni. Varför anse det som otänkbart att vi kan tala med Gud, i en annan dimension, med hjälp av det verktyg vi kallar bön?"

*

Nu följde olika inlägg och samtalet var i full gång med många glada skratt. Erik som känt sig orolig för att hamna i ett religiöst svärmeri fann i stället en givande diskussion med många intelligenta och humoristiska inlägg. Men plötsligt såg han något som fick honom att tappa koncentrationen. Geraldo, chauffören, som talade med en brytning som påminde om Esmeraldas, gestikulerade temperamentsfullt när han förklarade sin ståndpunkt. Då blottades ett kors som tidigare dolts under hans tröja som han bar i en kedja runt halsen, ett silverglänsande krucifix med en blåskimrande sten i mitten. Den liknar korset Emanuel fick av sin morfar, tänkte Erik, men det hade en röd sten. Kanske är det en vanlig design.

Erik hade nu svårt att hänga med i diskussionen, hans tankar gick till Esmeralda och sina barn. Här satt han hemma hos Jan som verkade ha en fin familj och en underbar fru. Självt hade han sabbat det hela.

Så förflöt kvällen. Gemenskapen kändes avslappnad och prestigelös. Så fort Erik fick tillfälle började han samspråka med Geraldo. Det visade sig, som Erik misstänkt, att Geraldo hade spanska som modersmål. Hans släkt fanns i Uruguay och Argentina. Självt hade han åkt till Spanien då militärdiktaturen tog över i Uruguay, men de senaste tio åren hade han bott i Sverige med sin svenska hustru och deras tre barn. Korset han bar hade gått i arv i flera generationer. Han hade fått det av sin mor som fått det av sin far och så vidare.

Det var tydligen gjort av en avlägsen släkting på 1800-talet, men så mycket mer visste han inte. Det hade nog ett visst värde eftersom det var gjort i gammalt silver, men vad det var för en sten visste han inte.

Kapitel 8

Kvällssolen över Hernandez gård utanför Bonito lyste med en speciell klarhet denna afton där Emanuel Fernandez Englund satt i bersån framför boningshuset med Esmeralda på ena sidan och Carmen på andra. Mamman och systemen tryckte sig mot Emanuel som om de ville förvissa sig om att han verkligen var där och att det hela inte var en dröm. Emanuel kände en djup frid inombords, en glädje som sköljde över honom i ständigt nya svallvågor. Det var bara en sak som fattades.

”Tänk om pappa också varit här”, sa Carmen lite vemodigt som om hon läst hans tankar. ”Ja”, svarade Emanuel, ”jag tänkte precis detsamma.”

Men Esmeralda var helt tyst. Hon tryckte sig tätt intill Emanuel som kände hur hans ena skuldra blev våt av tårar.

Kapitel 9

Det småregnade när Carlos Gamboa lämnade fängelset och passerade de hårt bevakade portarna på väg mot parkeringsplatsen. Han klickade igång sin motorcykel, en rödlackerad gammal Indian Chief Springfield från början av 50-talet. Han hade av en slump hittat den i en lada vid ett besök hos föräldrarna till en intern som han brukade träffa på fängelset. Internen, deras son, hade dragits in i en drogkartell och vid en skärmytsling med narkotikapolisen skadat en polis med ett revolverskott. Carlos fick motorcykeln för en spottstyver, föräldrarna var bara glada att bli av med den, sa de. Sonen kom inte att bli frigiven inom överskådlig tid, och föräldrarna var för gamla för att ge sig ut på motorcykel, tyckte de. Efter en hel del arbete, och med hjälp av en vän som jobbade på en verkstad i San Angela, fick Carlos liv i motorn. Den var för överigt helt rostfri och motorn gick nu, kanske inte som en klocka, snarare lät den som en gammal fiskeskutter i Maldonado Bay.

Carlos njöt av färden, trots regnet. Cykeln på nära trehundra kilo och med en motorvolym på drygt tusen kubik tuffade tryggt fram på vägbanan. Det var, om man bortsåg från vinden, regnet och ljudet, som att sitta i fåtöljen hemma i vardagsrummet.

Carlos tänkte på allt han höll på med. Besöken på fängelset. Tolkningsuppdrag och översättningsarbete som både han själv och hans hustru Betty tog på sig nu och då. Hans engelska var nära nog perfekt efter studierna i USA. Och för Betty var engelska modersmålet. Tolkningsuppdragen hjälpte upp ekonomin och gav dessutom många värdefulla kontakter i samhället. Annars var det ett månatligt bidrag från Bettys hemförsamling i Dallas, Texas, som utgjorde den största inkomstkällan. Samt deras grönsaksodling på tomten bakom huset. Och hönsen med sin aldrig sinande produktion av färska frukostägg fick han inte heller glömma. Han hade mycket att vara tacksam för.

I slutet av veckan skulle han träffa sin vän, den katolske prästen Lorez Alvarez. Fader Lorez, kallade folket i hans församling honom. Carlos funderade över denna benämning. Jesus hade sagt något om att: ni skall inte heller kalla någon på jorden er fader, ty en är er Fader, han som är i himlen. Och ändå gjorde man precis detta. Nåja, strunt i det just nu. Lorez var en mycket ödmjuk och fin person med stor livserfarenhet, och Carlos satte stort värde på denna vänskap. På denna samman-

komst hoppades han också få se juveleraren, Isak Gomez, en av landets många judar. Isak var inte bara juvelerare utan hade även visat sig vara exegeten med ingående kunskaper om, inte bara Toran och de gammaltestamentliga skrifterna, utan även de nytestamentliga. Carlos upphörde aldrig att förundra sig över människor han träffade. Carlos kände Isak sedan flera år tillbaka. De träffades ganska regelbundet bland annat för att reda ut teologiska frågeställningar, inte minst kring sådant som skapade konflikter mellan judisk och kristen tro. Nu hoppades han på att få sammanföra Isak med Lorez Alvarez. Han var övertygad om att dessa hade mycket att tillföra varandra. Att träffas så här över gränserna var mycket stimulerande kände Carlos. Men en del inom de religiösa samfundet ansåg det nog vara suspekt.

Carlos hade träffat Isak i förra veckan, då i hans roll som juvelerare och tillsammans med Emanuel som just kommit tillbaka från resan till Martas föräldrahem. Med sig hade han sin nyfunna syster Carmen, en förtjusande flicka. Emanuel var helt förvandlad. Han utstrålade en nyvunnen tillförsikt, allt det depressiva var som bortblåst. Isak hade monterat ihop det brustna silverkorset. De hade hämtat tillbaka det för några dagar sedan. Isak hade bekräftat att den röda stenen var en opal. Röda opaler var ovanliga men inte sällsynta. Blåa nyanser var annars vanligast då det gällde denna sten. Visst hade krucifixet ett värde, menade han, men det största värdet var nog af-

fektionsvärdet. Att äga en klenod som denna, tillverkad av en anfader från 1800-talet, var det inte många som gjorde. Isak hade också bekräftat det som Carlos misstänkt, att stjärnan mitt i korset liknade en Davidsstjärna, en judisk symbol. Ett kors och en Davidsstjärna i ett och samma smycke. Det skapade många frågor. Isak hade lovat att förhöra sig bland sina kollegor i branschen om de kände till liknande krucifix, och höra av sig till Carlos och Emanuel.

Nu skymtade Carlos familjens lilla enplanshus bakom det omålade staketet längst med vägen. Han bromsade in, la cykeln på sidan, drog på gasen och girade uppför den lilla backen till parkeringen framför huset. Betty var på ett uppdrag och barnen var på musikskolan. Ingen var hemma utom möjligen Emanuel och Carmen som förberedde sig för resan tillbaka till sin mamma och morfar. Men de borde redan ha åkt sin väg, bussen till Rivera skulle gå innan siestan, från bussstationen i San Angela.

När Carlos närmade sig ytterdörren såg han att den stod svagt på glänt. Var det någon hemma eller hade man slarvat och glömt att låsa, vem som nu hade lämnat sist. Carlos gick in och ropade: – Hallå, är det någon hemma!

Inget svar, men ett svagt knirrande ljud från köket som om någon försökte stänga köksdörren, på baksidan mot altanen, försiktigt. Sedan följde ett

förfärligt kacklande i hönsgården som också låg på baksidan.

Carlos rusade dit, slet upp köksdörren och sprang mot hönsgården. Det enda han såg var ryggtavlan av en person som vigt kastade sig över staketet och försvann. En mansperson, av allt att döma, med en ljus skjorta och blå jeans, och om Carlos uppfattade det rätt, en liten, kortbrättad hatt på huvudet. Carlos skyndade tillbaka in i huset för att se om något var stulet. Allting verkade vara i ordning utom på rummet där Emanuel hade bott. Där var det ganska rörigt. Kanske fick de bråttom och hann inte göra i ordning efter sig, tänkte Carlos. Men en misstanke om att det var något annat på gång grep tag i honom.

När Betty kom hem bekräftade hon att Emanuel och Carmen hade lämnat huset samtidigt med henne själv. De hade städat och gjort i ordning efter sig. Betty hade låst alla dörrar, och de hade tillsammans promenerat ner mot busshållplatsen för att ta bussen in till stan.

Carlos och Betty kände ett obehag över att någon obehörig tagit sig in i deras hus. Ingen åverkan hade gjorts på ytterdörren eller någon annanstans, det enda de kunde se var oordningen i rummet där Emanuel bott. Det verkade i så fall som om det hela hade något med Emanuel att göra. Men vad då? Var det något med fångelset och De Silva som spökade? Eller fanns det något annat om Emanuel de inte kände till.

När fredagen kom infann sig till Carlos stora glädje både den katolske prästen Lorez Alvarez och den judiske juveleraren Isak Gomez. De träffades hemma hos Carlos den här gången, på förmiddagen, eftersom Isak skulle hinna hem i god tid för sabbaten som inföll vid solens nedgång. Lorez och Isak kom genast in i ett samtal.

”Nästan alla judar firar den judiska påsken, Pesash, som ett minne av befrielsen från slaveriet i Egyptien”, sa Isak. ”Men inte alla ägnar Shavuot, som infaller sju veckor senare, samma uppmärksamhet. Shavout firar man som ett minne av att Moses tog emot Torah, Guds bud, på berget Sinai. Men vad är Pesash utan Shavout? Vad är frihet utan kunskap? För våra förfäder fanns ett gudomligt löfte om ett land som flödade av mjölk och honung. Torah var den av Gud givna kunskapen om hur man skulle leva i landet, i förbundet med honom. Befrielsen från slaveriet, och Exodus, uttåget, var början. Torah var fortsättningen, både för den enskilde personen och för nationen.”

”Det är sant”, inflikade Carlos, ”att befrielse i sig inte behöver betyda särskilt mycket. Jag har kontakt med många fångar på San Muerte fängelset. Det händer ofta att fångar som blir frigivna inte har någonstans att ta vägen. De har inget mål och ingen framtid att rikta in sig mot. För en del ter sig nog ibland fångenskapen som ett bättre alternativ än friheten. Inte så att jag inte unnar fångarna fri-

het, naturligtvis gör jag det. Men om de inte är förberedda när de kommer ut blir friheten kanske inte konstruktiv utan destruktiv och leder till nya brott som innebär ny förnedring och kanske en värre dom än tidigare.”

”Frihet är ett svårdefinierbart ord som används på många olika sätt”, sa Lorez. ”Man brukar säga att ’frihet är rättigheten att utöva och utveckla självbestämelse utan begränsningar i form av förtryck’. Man är fri när man har möjlighet att genomföra det man önskar. Men många menar att frihet är en illusion. Det är omöjligt att skapa ett samhälle där alla är fullkomligt fria eftersom en persons frihetssträvan kan komma i konflikt med och inskränka en annans.

För någon i fängelse innebär frihet antagligen att komma ut ur fängelset. Men frihet i en djupare, andlig mening har inte så mycket att göra med yttre omständigheter, menar jag. Den frihet vi fått från Gud är möjligheten att välja mellan gott och ont. Att välja Guds väg eller vår egen. Människan skapades till frihet och ställdes inför valet att genom lydnad till Gud, sin skapare, göra honom till sin bundsförvant i livet eller att genom olydnad gå sin egen väg.”

”Det håller jag med om”, sköt Isak in. ”En jude finner Guds väg i Torah och i de heliga skrifterna. Där finns kunskapen som upplyser och ger förstånd som leder till sann frihet i den livsföring vi kallar halakhan. Men lydnad till Gud är inte frå-

gan om en blind lydnad, lik en slav som underkastar sig i fruktan. Lydnad till Gud och hans bud grundar sig på kärleken till Gud. Därför är det viktigaste budet 'du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta, hela din själ, all din kraft och allt ditt förstånd'. Om vi älskar Gud skall vi finna hur vidomen i hans bud uppenbarar sig som dyrbara gåvor till gagn för oss i vårt dagliga liv."

"Som kristen håller jag med om att Guds väg finns i Torah och Gamla testamentet", infogade Lorez, "men också Nya testamentet och kyrkan vill ge oss vägledning i våra val. Jesus, vår mästare, sa att han kommit inte för att åsidosätta Torah, lagen, utan för att fullborda den. Som jag förstår det, menade han att han ville visa oss lagens verkliga innehåll som kan sammanfattas i två bud: 'Du ska älska herren din Gud av allt ditt hjärta och din nästa så som dig själv'."

I dag hörs många rop efter frihet" fortsatte Lorez. "Man vill befria sig från allt som känns som en belastning. Tyvärr upplever en del människor Bibelns och kyrkans lära som ett ok och ett hinder för personlig frigörelse. Men detta är ett missförstånd. Jesus, vår mästare, sa att den som gör synd är syndens slav. Och en slav är inte fri. Men om vi hör hans ord skall vi förstå sanningen och sanningen skall göra oss fria, sa han. Hans ord vägleder oss när vi beaktar dem så att vi förstår att göra de rätta valen vilket leder till liv och harmoni i själen. Men i vår tid verkar många förknippa frihet med en form av individualism som sätter det

egna jaget i centrum. Man tycks mena att frihet är att utan ansvar få leva ut sina begärelser. Att förkasta alla moraliska spärrar. Många så kallade visa i denna världen understöder dessa tankegångar. Men frukten av en sådan livsstil leder inte till liv och harmoni utan till kaos och död.”

Samtalet avbröts av att Betty öppnade dörren till rummet.

”Ursäkta mig”, sa hon. ”Marta Fuentes är här. Det har hänt en olycka med hennes bror. Kan du komma ett tag?”

Carlos ursäktade sig och följde efter Betty. Marta satt på en stol i köket. Hon såg bekymrad ut.

”Förlåt att jag kommer och stör. Juan är bortrest och jag kände bara att jag måste få prata med någon.”

”Vad har hänt”, frågade Carlos?

”Pappa ringde, min äldste bror Eduardo ligger på sjukhus och en av hans grannar som är polis. Det rörde sig tydligen om ett inbrott i Eduardos hus. Eduardo åkte hem från jobbet mitt på dagen för att hämta något han glömt. Han växlade några ord vid grinden med grannen som är polis, som var hemma eftersom han haft nattpasset. När Eduardo kom in i huset stötte han på en person som letade i byrålådorna i sovrummet. Eduardo är stoväxt och vältränad men blev nerslagen och hittades medvetslös senare. Förövaren lämnade

huset men stötte förmodligen ihop med polisen som väntade utanför. Polisen hittades medvetslös utanför Eduardos hus. Bägge ligger nu på sjukhuset i Salto. Eduardo har återfått medvetandet men är mycket medtagen. Grannen, polisen, är fortfarande medvetslös.”

Carlos satt helt tyst. Tankarna for hit och dit. Inbrottet i hans eget hus för några dagar sedan, och nu detta.

”Hur har de skadats”, frågade han slutligen.

”Bägge tycks ha fått ett slag mot nacken. Det måste ha träffat en nerv eller något sådant. Läkarna kan inte riktigt förklara det hela.”

Carlos funderade på om han skulle berätta om inbrottet i deras eget hus, men Betty förekom honom med en tanke som låg latent i hans eget sinne.

”Vi måste kontakta Emanuel”, sa hon bestämt. ”Det har något med de här krucifixen att göra. Han är i farozonen, han själv, Carmen, Esmeralda och de andra.”

”Krucifixen”, sa Marta förvånad, ”hur då?”

”Vi måste kontakta dina föräldrar också”, sa Betty bestämt.

*

Carlos återvände till sina gäster. Han var mycket förbryllad och kunde inte riktigt koncentrera sig på samtalet. Det tycktes inte spela någon roll. Det

var precis som Carlos misstänkt, Isak och Lorez hade mycket att prata om. De tycktes knappt ha märkt att Carlos kommit tillbaka.

”Så du menar att förbundet med det ’utvalda folket’ inte var till judarnas egen nytta utan något som skulle komma alla folk till godo”, sa Lorez?

”Självfallet är det så”, svarade Isak. ”En del rabbiner menar att Gud erbjöd förbundet till alla jordens sjuttio folk på den tiden, men det var bara Israel som gav gensvar. Gud är inte partisk, han har en plan för alla nationer. Vid förbundet med Abraham sa Gud att genom hans säd, eller avkomma, skall alla folk bli välsignade. Judarna blev, vid förbundet på Sinai, förvaltare av Guds ord för att, när tiden var inne, detta även skall ges till alla andra folk på jorden.”

”Men aposteln Paulus menar att denna Abrahams säd talar om Jesus Kristus att det är genom honom välsignelsen skall komma. Vad säger du om det.”

”Rabbi Shaol, som vi säger, kan mycket väl ha rätt”, svarade Isak. ”Han var lärjunge till den beryktade Rabban Gamaliel ha-Zaken som var Sanhedrinens ledare, väl förtrogen med Toran och skrifterna. Om Jeshua är Messias är processen redan igång, även om det kolliderar med en del judisk teologi. Det som kan vara svårt för en jude att förstå är i så fall hur de hednafolk som mottagit Abrahams välsignelse har kunnat behandla oss judar så illa som de ibland gjort. Mina förfäder de-

porterades av romarna från Jerusalem till Spanien någon gång på hundratalet. Sedan tvingades de lämna Spanien på grund av förföljelsen där under inkquisitionen. Mina förfäder förnekade inte Gud eller Jeshua som Messias, men de firade Sabbaten och de judiska högtiderna och ansågs därför som kätterska. De hamnade så småningom i Ryssland där mina föräldrar föddes. Vid prognomer i början av nittonhundratalet flydde de till Tyskland och senare, strax efter det att Hitler kom till makten, lyckades de ta sig till Uruguay.”

”Många misstag har begåtts i historien, ibland i Guds namn”, replikerade Lorez, ”fastän det är uppenbart att det är emot Guds bud. Jag beklagar verkligen alla övergrepp som judarna utsatts för, inte minst från dem som kallat sig kristna. Vi kristna bör ha respekt för våra judiska rötter, menar jag. Helt klart var de första apostlarna till den kristna tron judar, liksom den första församlingen i Jerusalem var en judisk församling. Bibeln, såväl Gamla- som Nya testamentets böcker är alla författade av judar. Den kristna tron står helt klart på en judisk grund. Men efter det att Jerusalem förstördes var det Rom som blev den kristna trons centrum.”

”Nåja”, svarade Isak, ”Gud övergav för en stund Jerusalem för våra synders skull. Men genom profeten säger han ”Jag skall vända åter till Sion för att bo mitt i Jerusalem, och Jerusalem skall kallas sanningens stad”. Vi judar har under diasporan bett våra böner och firat våra högtider i våra hem,

och i synagogan när sådana funnits. Och vi har hälsat varandra med orden 'nästa år i Jerusalem'. Men nu är Jerusalem åter Israels huvudstad, efter mer än tvåtusen år. Vad säger du Lorez, som är teolog. När Messias kommer med sitt fridsrike är det i Rom eller i Jerusalem han skall ställa sin tron?"

"Det står att han skall komma tillbaka på samma sätt som han lämnade, att han skall sätta sina fötter på Oljeberget. Men vad menar du Isak, vad är det som gör att Messias dröjer?"

"Rabbi Tanchum, Rabbi Chias son sa, att om Israel under en enda dag gör teshuvah, återvänder till Gud, så skulle Davids son omedelbart komma."

"Så Messias återkomst hänger på Israel", sköt Carlos in.

"Det menade Rabbi Tanchum", svarade Isak.

Kapitel 10

Försäljningen gick lite trögare än vanligt denna torsdagsförmiddag. Regnet hängde i luften och folk avvaktade nog för att se om vädret skulle bli bättre. Emanuel och Carmen stod ensamma vid sitt stånd, Hernandez hade lite att bestyra på annat håll. De samtalade om vad Betty sagt i telefonen. Hernandez hade ingen egen telefon, men de hade fått bud från telegrafverket i Bonito och åkt dit och ringt upp familjen Gamboas. Betty hade varit ganska orolig och uppmanat dem att vara försiktiga, hur man nu var det. Emanuel kände sig ganska härdad vid det här laget, men han var rädd om Esmeralda och Carmen. Men om det gällde hans krucifix var det han som var i farozonen, inte någon annan. För säkerhets skull hade han tagit av sig korset och gömt det i en låda under en lös golvplanka i hönshuset på Hernandez gård. Men nu skulle han kila över till bageriet och köpa nybakat bröd till lunchen.

”Vi ses om fem minuter”, hejade han till Carmen som stannade kvar och skötte försäljningen.

Bageriet låg alldeles om hörnet vid marknadsplatsen. Allting gick så snabbt. En brysk knuff i ryggen in i baksätet på en parkerad bil med motorn igång. Händerna bakom ryggen och en svart tygsäck över huvudet. Någon tryckte ner honom mot sätet. Av motorljudet och bilens krängningar förstod han att de rörde sig framåt med hög hastighet.

Färden tog väl en timme eller flera. Det är svårt att bedöma tiden i en situation som den Emanuel befann sig i. Två röster växlade några meningar med varandra på ett språk Emanuel inte kände igen. Bilen saktade in, dörren öppnades och Emanuel tilläts sträcka på benen. Han fördes vidare, så småningom uppför, först en trappa sedan ytterligare en. Han tryckte ner i sittläge på något mjukt, en soffa eller säng, de bakbundna händerna lossades och den svarta tygpåsen avlägsnades.

Emanuel befann sig sittandes på en säng i ett mycket spartanskt möblerat rum. Ett skrivbord, en stol och en säng. Det fanns inget fönster, undantaget en liten glugg ovanför dörren som han måste ha kommit in genom. Genom denna glugg sipprade så pass mycket ljus att man fick ledljus i rummet. Efter ett tag, allteftersom ögonen anpassade sig till det dunkla ljuset upptäckte Emanuel fler detaljer i rummet. Bredvid skrivbordet stod ett handfat med en tvålbit, en bringare med vatten och ett latrinkärl.

Emanuel var som sagt garvad vid det här laget. Han fick ingen panik. Månaderna på San Muerte fängelset hade lärt honom tålmod. Han kände en vånda över vad Carmen och de andra skulle tänka. Annars var det bara att vänta och se vad som hände.

Efter några timmar hördes ljud utanför dörren som öppnades upp. Två personer kom in i rummet med masker över sina ansikten. Den ene stannade vid dörren som vakt. Den andre satte fram en kartong på skrivbordet samt en flaska Coca-cola.

”Varsågod”, sa han vänd mot Emanuel. ”Lite pizza innan vårt samtal börjar. Vi kommer tillbaka om en halvtimme.”

Pizzan var god även om Emanuel inte var speciellt hungrig. Efter ett tag öppnades dörren på nytt, händerna på ryggen, en svart tygsäck över huvudet och snart befann sig Emanuel sittandes i ett annat rum handfängslad vid armstödet på den karmstol han placerats i. En stark lampa riktad mot Emanuel skapade ett motljus i vilket han kunde urskilja minst två personer som satt mitt emot honom.

”Jag ber om ursäkt för den uppkomna situationen som du troligtvis upplever både obehaglig och svår att förstå, inledde en mansröst. Jag hoppas vi snabbt skall kunna reda ut det hela och kunna återge dig din frihet. Låt mig klargöra att det hela

inte rör sig om något personligt och att vi har inga avsikter att skada dig om du bara visar lite vilja till samarbete. Jag vill också klargöra att våra motiv står över vanliga enkla egoistiska motiv. Vi tjänar en större sak. Mer kan jag inte säga.

Vad vi vet om dig Emanuell Fernandez Englund är att du är svensk medborgare och har en mor från Uruguay. Du har suttit på San Muerte utanför San Angelas, men blev frisläppt under mycket ovanliga omständigheter. Din morfar heter Mauricio Rivera, son till Gustavo Rivera. Gustavo Rivera fick för många år sedan ett krucifix av sin far som i sin tur fått det från sin far. Gustavo gav detta krucifix till sin son Mauricio som gav det till din mor som gav det till dig. Det är med anledning av detta krucifix som vi tagit oss friheten att bjuda hit dig i dag. Vi behöver detta krucifix, inte för vår egen skull, det hela tjänar ett högre syfte som vi inte nu kan säga något om. Vi är beredda att betala en summa pengar för krucifixet under förutsättning att det får råda en hundra procentig tystnadsplikt kring hela affären och att du hjälper oss att finna de övriga tre krucifixen. Du vet säkert att det finns fler, eller hur?"

Emanuel nickade jakande på frågan

"Vi ger dig tid över natten att tänka igenom det hela. I morgon bitti förväntar vi oss ett svar", avslutade rösten.

Emanuel sov inte mycket den natten. Han grubblade fram och tillbaka, hur skulle han göra? De ville betala honom för krucifixet och ville ha hans hjälp att hitta de övriga. Men kunde han lita på dessa personer som i princip kidnappat honom på öppen gata. Enligt Betty hade deras familj haft inbrott hos sig och Martas bror och hans granne, blev slagna medvetslösa, kanske på grund av dessa krucifix. Om han gick med på att samarbeta skulle de då hålla sitt löfte? Och om han inte gick med på att samarbeta, vad skulle hända då? Och varför var de så angelägna om att få tag på krucifixen? Det ville de inte säga.

*

Emanuel låg vaken på sängen när dörren reglades upp, lite frukost serverades och en stund senare satt Immanuel på samma ställe som kvällen innan.

”Jag hoppas natten inte varit alltför obekvämlig”, sa personen bakom ljuskällan som var riktad mot Emanuel. ”Vi vill gärna fortsätta gårdagens samtal i konstruktiv anda, och vi är mycket intresserade av att få respons på vårt förslag.”

Vilket gårdagens samtal, tänkte Emanuel. Det var ju bara du som talade, jag sa ingenting. Men han lät denna reflektion stanna vid en tanke, hans position medgav ingen kaxighet från hans sida. I stället sa han:

"Jag har en fråga. Vilka är era syften, varför är krucifixen så viktiga?"

"Att svara på detta ingår inte i det avtal vi erbjuder. Men det handlar om rättvisa, universell rättvisa. Det vi erbjuder dig är ekonomisk ersättning, dels för ditt eget krucifix, dels för att du hjälper oss att finna de övriga."

"Men om det rör sig om rättvisa kanske det är något jag frivilligt vill samarbeta kring", fortsatte Emanuel.

"Möjligtvis, svarade den andre, men det ingår inte i det avtal vi erbjuder. Vad som däremot ingår är ekonomisk ersättning."

"Hur mycket då", frågade Emanuel utan att egentligen vilja det.

"Vad anser du vara rimligt?"

Emanuel hade ingen lust att över huvud taget tala om pengar i detta sammanhang, eller att tala över huvud taget. Men han satt fastkedjad vid en karmstol och måste försöka spela med så gott det gick.

"Tja, tiotusen", sa han slutligen.

"Tiotusen dollar för krucifixet är okey", svarade den andre, "plus tiotusen för att du ger oss alla upplysningar du har om de övriga korsen. Dessutom en bonus på tiotusen för att vi orsakat dig en massa besvär. Trettiotusen dollar kontant när

vi fått ditt krucifix och upplysningar. Samt absolut tystnadsplikt.

”Vad har jag för alternativ”, frågade Emanuel lite uppgivet? ”Vad händer om jag accepterar men inte håller tyst?”

”På fråga nummer ett är svaret – inga alls. På fråga nummer två – de döda är helt tysta.”

Emanuel förstod att personen menade allvar. Han visste inte vilka dessa människor var som kidnappat honom, eller vad det hela gick ut på. Men han insåg att de var professionella i det de gjorde. De verkade ha en viss vana. Han förstod också att om han nekade spela med i deras spel skulle de fortsätta utan honom. Och då kunde Esmeralda, Carmen och de andra råka illa ut. Han hade inget annat val än att gå dem till mötes.

”Okey då”, sa han till sist. ”Men pengarna kan ni behålla.”

*

Några timmar senare satt Emanuel i en bil tillsammans med de bägge männen på väg mot Bonito och Hernandez gård. Han slapp den svarta tygsäcken över huvudet den här gången, men fick i stället ett par solglasögon som visade sig vara helt ogenomskinliga. Han blev anmodad att ha dessa på sig.

"Du kan kalla mig Benny", sa den av männen som tidigare fört talan och som nu satt bredvid Emanuel i baksätet. "Han som kör kan du kalla Joe."

"Vilka är ni", försökte Emanuel?

"Så, du ger inte upp", sa Benny smått road. "Tro mig, det är bäst för dig om du inte vet något om oss. Men kan inte du berätta för oss om vad du gör här i Sydamerika och vad mer du vet om ditt eget och de andra krucifixen?"

"Jag är så fruktansvärt trött", ursäktade sig Emanuel, "jag sov nästan ingenting i natt."

"Nåja", sa Benny, "vila du dig lite, vi har en lång resa framför oss, vi får fler tillfällen att samspråka."

*

Så fortsatte färden och Emanuel låtsades sova, mest för att slippa prata. Emellanåt växlade Benny och Joe några korta meningar på ett för Emanuel helt obegripligt tungomål. De stannade vid en bensinmack för att tanka, sedan rullade de vidare.

"Shit", utropade Joe plötsligt, "here comes nothing but trouble. A military police check." Han saktade ner farten och bilen stannade.

Benny och Joe samtalade intensivt, som om de gjorde upp en plan.

"Militärpolis", sa Benny till Emanuel. "Nu skärper du dig. Säga att vi inte känner varandra, att du

bara liftat med oss för att besöka din mamma och syster. Ta av dig glasögonen.”

Emanuel tog av sig glasögonen och tittade sig omkring. Benny och Joe hade sina ansikten vända bort från honom. Genom bilrutorna såg han hur de stod vid en vägspärr och att militärpolis höll på att undersöka bilen framför.

”Buenos Dias!”

En uniformsklädd man tittade in genom den ner-
vevade rutan vid förarsätet.

”Får jag be herrarna att stiga ur bilen och visa körkort och identitetshandlingar.”

De steg ut, Emanuel tog fram sitt svenska pass ur bakfickan på jeansen och gav till polisen. Benny och Joe lämnad över sina dokument de också. Polisen granskade dokumenten. Han kallade på en kollega som han gav Emanuels pass till samtidigt som han pekade på Emanuel. Han vände sig sedan till Benny och Joe: ”Vill ni vara vänliga att följa med mig”, sa han. ”Jag vill ställa några frågor. Vi har ett mobilt kontor där borta.”

Han pekade mot en militärbuss. Benny och Joe följde med honom när han började gå. Ett tiotal soldater beväpnade med automatgevär patrullerade närområdet. Några av dem kroppsvisiterade Benny och Joe innan de steg in i bussen följd av polisen och ytterligare ett befäl samt två beväpnade soldater.

Polisen som mottagit Emanuels pass tog honom åt sidan och började ställa frågor till honom. De avbröts av ett förfärligt oväsen från bussen där Benny och Joe befann sig. Hela bussen gungade som av ett våldsamt tumult. Polisen log ett slug leende som om han förstod vad som pågick där inne. Han såg dock mycket förvånad ut när Benny och Joe strax därefter kom ut ur bussen med sina dokument i händerna. De vandrade till synes helt oberörda mot sin bil. Ingen annan kom ut ur bussen.

”Vad är det som händer”, ropade han till Benny och Joe.

”Allt är i sin ordning”, svarade Benny, ”vi har fått tillbaka våra dokument och kan köra vidare.”

”Halt, vänta lite”, sa polisen bryskt och drog fram sin pistol som han riktade mot Benny som nu befann sig endast några meter från honom.

Han ropade till en av soldaterna i närheten av bussen. Denne gick in i bussen, men kom strax utrusande.

”Kalla på ambulans”, skrek han, ”en massaker, allting är en enda röra.”

Något small till. Polisen som dragit sin pistol mot Benny och Joe låg livlös på marken och pistolen samt Emanuels pass hade hamnat några meter längre bort. Benny och Joe hoppade snabbt in i bilen, startade och försvann med en rivstart mot

samma håll de kommit från. Ett förvirrat gäng soldater, så många det nu fanns kvar sprang omkring som yra höns. Situationen verkade helt oorganiserat, tydligen var ledningen för styrkan indisponibel. Slutligen hoppade några soldater in i en grön militärjeep och tog upp förföljandet av Benny och Joe, några sprang in i bussen och ytterligare några stod bara och pratade i munnen på varandra.

Emanuel som nu var lämnad helt åt sitt öde stod stilla och funderade över vad han skulle göra. Så småningom plockade han upp passet som låg på marken. Vis av händelsen med de Silva aktade han sig för att röra pistolen eller att bry sig om den livlöse militärpolisen. Han vandrade helt enkelt vidare, framåt mot det håll han misstänkte Bonito låg. Ingen vid militärkontrollen tycktes lägga märke till honom, allting var en enda röra.

Kapitel 11

Ja se grabbar", småskrattade Erik, där han satt vid fikabordet på jobbet tillsammans med Eva, en kollega.

"Emanuel, min son, for till Sydamerika för mer än tre månader sedan för att hälsa på sin mamma och syster. Jag fick ett par vykort i början men sen har han inte hört av sig på tre månader. Jag har inte varit orolig, man vet hur postgången har varit sedan militärkuppen och hur man själv var i den åldern. Men nu har jag fått ett brev från honom där han beklagar att han inte hört av sig. Som försvar diktar han upp världens rövarhistoria om hur han bevittnade ett mord på en högt uppsatt militär. Polisen grep honom och han blev dömd till döden för överlagt mord. Han sattes i fängelse och där fick han sitta i tre månader, därför kunde han inte höra av sig. Men när domen skulle verkställas genom hängning gick repet av och han blev frisläppt."

"Ja det var en fantasifull ursäkt", sa Eva. "Mina barn brukar bara skylla på postgången. Hur är det

med din före detta, brasilianskan, har ni mycket kontakt?"

"Nej det var ett tag sedan sist", svarade Erik och försökte verka oberörd. "Du vet Sydamerika ligger på andra sidan klotet. Föresten kom hon från Uruguay."

"Jo det är klart att då blir det väl inte så ofta. Min före detta, Bosse, bor bara ett kvarter från min bostad, och vi umgås ganska mycket, faktiskt. Han ville bo nära för barnens skull. Han hade en annan kvinna ett tag men det tog slut."

"Jaha, men varför skiljdes ni?"

"Ja det kan man fråga sig. Vi växte väl från varandra som man brukar säga. Det blev så mycket praktiskt med barnen och karriären. Man jobbade dag och natt för att hinna med allt. Så uppstod det ständigt en massa konflikter, inga stora grejor men ändå sådant som gjorde att man blev ganska trött på varandra. Sedan fick jag ihop det med Lasse, du vet Lars Bedenfors här på företaget. Vi jobbade mycket ihop ett tag. Och Bosse träffade den där kvinnan som det är slut med nu. Alltså vi är inte skilda ännu, vi är separerade."

"Jaha, hänger du ihop med Lasse fortfarande?"

"Nej", grimaserade Eva, "det blev en kort historia. Ett olycksfall i arbetet kan man väl säga. Han är en sån där sportfåne, skulle dra med mig på fotbollsmatcher och sånt. Sedan visade det sig att

han samtidigt som vi hängde ihop stötte på Katja, den där projektledaren på reklambyrån som vi anlitar. Mycket dåligt! Egentligen var det väl aldrig frågan om en förälskelse. Jag ville nog mest bevisa för mig själv att jag var i stånd att skaffa en ny karl. Eller var det kanske Bosse jag ville övertyga, eftersom han skaffat en ny kvinna.”

”Men om ingen av er har någon annan och ni umgås så mycket som ni tycks göra, är det inte lika bra att fortsätta där ni började och flyttar samman igen”, tyckte Erik?

”Jo barnen skulle ju bli glada. Dom mår inte bra som det är nu, det märker man ju. Själv då, har inte du hittat någon ny partner”, frågade Eva lite skälmskt. ”Du är väl ett attraktivt byte. Vältränad, stilig, högavlönad med en ny BMW med mera.

”Högavlönad, nej vet du vad”, svarade Erik och försökte spela upprörd. ”BMWn är föresten en leasingbil. Och när det gäller partner känner jag mig för tillfället ganska kluven. Livet är rätt komplicerat tycker jag. När man var yngre körde man bara på. Som när man fick körkort. Det var gasen i botten hela tiden. Men nu har man börjat upptäcka att det finns trafikskyltar, och att det för med sig konsekvenser om man bryter mot dem.”

”Oj, nu glider vi in på etikens område”, log Ewa. ”Men jämförelsen var väl bra. Visserligen känner kanske inte vi kvinnor nödvändigtvis igen oss på det där med gasen i botten när vi får körkort. Men

konsekvenser av trafikskyltar känner i varje fall jag till. Speciellt skyltar för parkering förbjuden. Ibland tycker jag att halva lönen går åt till parkeringsböter.”

”Så äktenskapet skall man kanske se som ett parkeringstillstånd”, kontrade Erik. ”Parkerar man på sin egen plats blir det inga böter. Allt är frid och fröjd.”

”Kanske det”, svarade Eva. ”Var är då din parkeringsplats? Är det hos henne brasilianskan, vad var det nu hon hette?”

”Esmeralda, hon kommer som sagt från Uruguay, inte Brasilien. Vi har två barn ihop.”

”Så det är där dina tankar befinner sig när man ser dig sitta och titta ut genom fönstret på ditt kontor.”

”Det händer väl”, sa Erik.

Samtalet avbröts av att Roland Holm, chef för utlandsavdelningen, kom in i fikarummet.

”Får man slå sig ner”, frågade han?

Utan att vänta på svar fyllde han på en kopp med kaffe från automaten och satte sig mitt emot Erik.

”Vi har just fått igenom ett kontrakt angående dammbygget vid San Angela i norra Uruguay”, fortsatte han. ”Det gäller tillbyggnader och en del renoveringar. Henrik Sander som var där tillsam-

mans med dig förra gången jobbar inte hos oss längre. Du är den ende som känner till den här trakten och hela anläggningen. Det var väl ditt första stora uppdrag? Vi hoppas att du kan ta på dig ett projektansvar och åka dit."

"När skulle det vara", frågade Erik något överrumplad.

"Så snart som möjligt", blev svaret. "Det gäller som vanligt att börja med att ragga upp maskiner och arbetskraft från så nära håll som möjligt. Helst skulle du göra en första resa dit, för att inventera, redan i nästa vecka, går det?"

"Ja", svarade Erik lite dröjande, "det skulle väl gå. Jag får omorganisera lite med andra uppdrag."

"Bra", sa Roland, "kom in på mitt kontor i morgon förmiddag så går vi igenom det hela."

Eva tittade granskande på Erik när Roland Holm lämnat rummet.

"Det verkar som om någon där uppe bryr sig om dig", sa hon och nickade uppåt.

"Om det vore så väl", svarade Erik med ett tveksamt leende.

*

Många tankar korsade varandra i Eriks huvud där han satt i sin nya BMW på motorvägen mot Lund. Han skulle snart svänga av mot Staffanstorp och sedan mot Genarp, ett litet samhälle tre mil nord-

ost om Malmö, som var målet för denna eftermiddagstur. Erik hade blivit en nära nog fast medlem i torsdagsgruppen, med Jan Svensson och de andra, och deltagit i ytterligare två träffar utöver den första. Vid den senaste samlingen hade han föreslagit Geraldo, chauffören från Uruguay, att de skulle äta lunch tillsammans någon dag för att få samtala lite mera om läget i Uruguay och annat. Detta hade hänt innan Erik haft en aning om att han skulle få ett uppdrag i San Angela inom en vecka. Geraldo hade kontrat med att bjuda över Erik på middag i sitt hem i Genarp, och det var dit Erik nu var på väg.

Han funderade kring ett samtal de haft sista torsdagen om livets utveckling. Inte evolutionsläran den här gången utan det personliga livet. Om hur episoder och händelser formar sammanhang som genom nya episoder och händelser kopplas samman med andra sammanhang och hur allt detta formar våra liv. Om hur våra viljebeslut påverkar och kan förändra situationer och om det finns en högre vilja än vår egen som är verksam i händelserna omkring oss. Livet är inte bara dagar som kommer och dagar som går hade någon hävdad. Guds vilja är verksam parallellt med vår egen vilja. Guds vilja är där som en vägkarta för en bilist i en okänd trakt, men Gud tvingar oss inte att ta hans väg. Vi har en fri vilja och kan välja vilken väg vi vill, men i tidens lopp för det med sig konsekvenser. Somliga vägar är så dyngiga och sörjiga att man kör fast. Många människor i dag kän-

ner att de kört fast i en massa sörja. Dom trycker gasen i botten men hjulen bara slirar. Om vi är lyhörda och tar Guds väg kan vi slippa många bekymmer och nå målet med våra liv.

En gammal ordlek från skoltiden som egentligen inte alls hade med sammanhanget att göra dök upp i Eriks minne: "Hellre vara på hal is och ha det glatt, än att gå i lera och sörja". Han fortsatte sedan att fundera över i vilken mån erbjudandet om att åka till San Angela var Guds väg eller bara ett rent affärsmässig erbjudande. Hur som helst så hade han tackat ja och han kände en stilla glädje inför det hela. Samtidigt kände han en rädsla inför att träffa Esmeralda igen, där fanns en skuld i förhållande till henne som ständigt tyngde honom. Men längtan efter att få träffa henne och lilla Carmen, som nu var en ung dam, var starkare.

*

"Jag lämnade Uruguay 1973, samma år som militärjuntan tog makten", berättade Geraldo efter en utsökt middag med uruguanska inslag. De satt i vardagsrummets soffgrupp och drack mate ur ornamenterade kalebasser med långa sugrör, på sydamerikanskt vis.

"Jag hade precis börjat studera matematik på universitetet i Montevideo. Vi, unga studenter, deltog i demonstrationer för rättvisare levnadsvillkor för arbetarna i Uruguay. Där fanns marxistiska provokatörer, som rörde sig bland studenterna, som talade om en revolution, men det var inget jag var

inblandad i. Däremot hade jag vid några tillfällen besökt möten med bland annat grundaren av Tupamaros, Raul Sendic. Tupamaros hade genom sina rättviseideal i början ganska stort stöd hos allmänheten. Men efter mordet på den där CIA-agenten, jag minns inte hans namn, så spårade det hela ur. Sedan blev terror och mord allt vanliga hos gerillagrupperna.

När militärjuntan tog makten hade de svårt att skilja på vem som var vem, så min familj fann det säkrast att skicka mig till släktingar i Spanien. Där, i Barcelona, hos min mors kusin, Emanuel El Torres, träffade jag den underbaraste flicka jag någonsin skådat, och tro mig, det finns många vackra flickor i Uruguay. Det var familjens svenska aupair, Annika. Hon hade långt blont hår, blå ögon och ett leende som första gången gjorde att jag glömde mitt eget namn när jag skulle presentera mig. Jag kände mig urfånig, men Annika bara log.”

”Och jag undrade vad det var för en vilde som kommit från Uruguay”, skrattade Annika, som satt bredvid Geraldo i soffan. ”Oklippt och orakad, han såg ut som en terrorist. Förutom ögonen, när jag såg in i hans ögon fanns där en varm omtänksam person.”

”När Annika några månader senare åkte tillbaks till Sverige, kände jag att jag inte kunde leva utan henne”, fortsatte Geraldo. ”Samtidigt brann jag för kampen mot orättvisorna i mitt eget hemland,

och i världen. Men jag tog mig till Sverige, liftade genom Europa och dök någon månad senare upp på Annikas studentkorridor i Lund. Hon hade precis börjat läsa engelska på universitetet.”

”Jag fick först en chock när jag såg Geraldo på korridoren”, tog Annika över, ”men jag blev också glad för jag saknade honom. Jag fixade lite fika i det gemensamma studentköket och där föll Geraldo plötsligt på knä och friade till mig. Ganska omtumlande för en tjugoårig tjej som planerat flera års studier i Lund.

Hur som helst bad jag om några dagars betänketid. Sedan sa jag till Geraldo att om han skaffade jobb och lägenhet och jag kunde fortsätta med studierna som planerat så gick jag med på att gifta mig med honom. Mina föräldrar var ytterst tveksamma. Men senor El Torres var en affärsbekant till min pappa så där fanns en viss koppling. Dessutom tänkte mina föräldrar att det säkerligen kom att ta lång tid för Geraldo att skaffa jobb, lägenhet med mera.

Det gick några månader, sedan en dag kom han med ett andrahandskontrakt på en liten etta med kök. Han hade även fått jobb på ett bageri i Malmö samt skrivit in sig för studier i matematik på universitetet.”

”Och nu sitter vi här i vårt eget hus”, sa Geraldo med ett stort leende. ”Jag har avancerat till chaufför på bageriet och har tagit upp studierna på

universitetet på halvfart. De fick ligga nere ett tag medan vi fick ordning på allting.”

”Hur gick det med frihetskampen då”, frågade Erik lätt road.

”Den har fortsatt”, svarade Geraldo. ”Men den har tagit en annan väg. Jag fick ganska omgående i Lund kontakt med några av Annikas vänner på en kristen studentorganisation som heter Credo. Efter en del heta debatter kom jag så småningom, i ensamhet på rummet jag hyrde, fram till att den störste revolutionären i världshistorien var Jesus, Kristus. Hans lära om att älska Gud av allt sitt hjärta och sin nästa som sig själv är ett hjärtats revolution. Och det är en sådan genomgripande revolution vi behöver. Allt annat blir bara ett falsarium, ungefär som Orwell beskriver i sin bok Djurfarmen.

Föresten”, fortsatte han, ”angående krucifixet du frågade om. Jag lyckades få kontakt med min mor i förra veckan, och i går ringde hon till mig. Min morfar berättade att vår anfader som gjort krucifixet även gjort tre nästan likadana som han gav till sina fyra barn när han satt fängslad i Argentina. Korsen bär på något gemensamt budskap, men morfar visste inte vad det rörde sig om. Han hade ingen aning om var de andra korsen fanns.”

Kapitel 12

Emanuel höll i sig allt vad han kunde i flaket på lastbilen som krängde fram och tillbaka över vägen. Genom det lilla fönstret bak på förarhytten såg han Benny, i backspegeln, sitta bakom ratten med vild uppsyn. Han körde som en galning. Mängder av polisbilar och militärfordon förföljde dom. Skottsälva efter skottsälva haglade genom luften. Joe stod bredbent på flaket och fångade kulsvärmarna med bara händerna. Han skrattade högt och verkade mycket lycklig. Emanuel skrek av fruktan när lastbilen plötsligt körde av vägen, ner i diket, och han handlöst kastades ut på fältet vid vägkanten.

Emanuel vaknade svettig, han hade trillat ur sängen och låg på golvet och stirrade upp i taket. Han hörde fortfarande Joe skratta, fast det var inte Joe, det var ju Carlos Gamboas skratt. Han drog en lättandes suck.

Han tänkte tillbaka på hur Joe och Benny kidnappat honom, men sedan försvunnit vid poliskontrollen. I den förvirring som uppstod när de körde

iväg med tjutande däck, hade han själv lugnt promenerat vidare ut från vägkontrollen. Det tog lite tid att ta sig hem. Han fick lift med en lastbil och tillbringade ett antal timmar i solens hetta på lastbilens flak. När han så småningom kom hem till Hernandez gård blev det välkomstfest och senare stora överläggningar. Morfar, Mauricio, hade funderat en del över familjens situation. De Silva var död och militärjuntans dagar var räknade. Den skoningslösa, många gånger urskillningslösa, jakten på gerillan hade avtagit. Ett politiskt systemskifte till en civil regering var på gång i landet. Det var dags att återvända till San Angela och till det egna huset.

Kidnappningen av Emanuel skapade många frågor. Vad var de här kidnapparna ute efter och vilka var de? Carmen hade många idéer, den ena vildare än den andra. Slutligen fastslog hon att det förmodligen rörde sig om en bortglömd inkaskatt och att de olika krucifixen var nycklar till fyra hemliga rum man måste ta sig igenom för att komma till skatten. Emanuel påpekade det osannolika i att inkaindianer skulle använda krucifix som nycklar, de var ju inte kristna. Dessutom var ju korsen tillverkade av deras anfader, Jacob Rivera. Carmen trodde att formen av krucifix var en taktisk avledande manöver från inkahövdingar. På så sätt blev spanjorerna vilseledda att tro att de konverterat och lämnade dem i fred. Hon hade sett något liknande på en film en gång. Förmodligen fick Jacob Rivera reda på alltihopa genom

någon fångslad inkahövding och skickade krucifixen till sina barn utan att kunna förklara allting eftersom han var i fångenskap. Ja ja, vi får väl se, hade morfar sagt.

Att höra Carlos röst och skratt kändes tryggt. Det var första gången Emanuel besökte sin morfars hus i San Angela och han försökte orientera sig och lista ut var Carlos befann sig. Förmodligen satt han i det stora allrummet som fungerade både som vardagsrum och matsal. Doften av kaffe och nybakat bröd fick Emanuel på fötter. Efter en hastig morgontvätt satt han vid frukostbordet med Morfar, Esmeralda och Carlos. Carmen låg fortfarande och sov.

”Emanuel min vän”, log Carlos, ”du tycks vara född till äventyr. Hur många liv har du egentligen?”

Carlos ville höra alla detaljer om kidnappningen och kidnapparna, Joe och Benny.

”Det är ju uppenbarligen inte deras riktiga namn”, kommenterade han. ”Dom vet tydligen något om de fyra krucifixen som inte vi vet. Enda sättet att få veta vad det hela rör sig om är att samla alla krucifixen innan de där herrarna får tag på dem. De tycks inte sky några medel och vi vet inte hur många dom är, förmodligen är dom fler än två.”

”Ja, ursäkta mig”, harklade sig Carlos plötsligt. ”Nu pratar jag som om jag var delaktig, men

egentligen är det ju inte min business. Ni kanske inte vill att jag skall lägga mig i?"

"Carlos, min broder", sa Emanuel. "Du höll mitt mod uppe när jag satt på San Muerte. Vore det inte för dig hade jag kanske inte levt i dag. Jag vill gärna att du står med oss i det som händer nu."

Även Esmeralda och Mauricio betygade att de behövde all hjälp de kunde få. Men hur skulle man gå vidare.

"Vi måste se över alla ingångar i huset, fönster och dörrar", menade Mauricio som värnade om familjens säkerhet. "De där kidnapparna verkar inte vara att leka med. Och vi får ha vakt om nätterna."

"Vi vet var två av krucifixen befinner sig", sköt Esmeralda in. "Men de övriga två, var finns dom. Vi behöver ju alla fyra, om jag fattat det rätt. Hur hittar vi dom andra? Vi kan ju knappast sätta in annonser i tidningarna."

Att fortsätta släktforskningen är väl ett bra alternativ", fortsatte Esmeralda? "Det skulle jag kunna göra."

"Jättebra", tyckte Emanuel. "Mamma är van vid kontorsarbete och sådant, och jätteduktig på engelska om det skulle behövas."

"Jag har lite kontakter", tillade Carlos. "Bland annat en katolsk präst och en judisk juvelerare, som i sin tur har ett stort kontaktnät över hela landet."

Dom är enligt min mening helt pålitliga och kan kanske komma med uppslag.”

*

Så gick dagarna. Esmeralda samlade information från alla tänkbara källor. Hon försökte spåra alla ättlingar till Jacob och Ana Maria Rivera i första ledet, för det var troligen det första barnet i varje ny generation som blivit arvtagare till krucifixet. Hon gjorde flera resor till andra orter bland annat en till huvudstaden Montevideo.

Efter två veckor fick hon napp. Telefonen ringde när de satt och åt middag på terrassen. Esmeralda reste sig och gick in för att ta telefonen. Efter fem minuter kom hon glädjestrålade utrusande till de andra.

”Det var Fransisco Montoya”, nästan skrek hon. ”Jag har sökt honom i flera dagar. Han visar sig vara en avlägsen släkting till oss, och han har ett av krucifixen. Jag förklarade varför jag ringde, jag vet inte om han förstod hela sammanhanget, det låter förmodligen väldigt mystiskt. Men, hur som helst, det går bra att vi lånar hans krucifix ett tag.”

Efter drygt två veckor hade man samlat tre av korset. De förvarades i den judiske juveleraren Isak Gomez bankfack i valvet hos Banco Real i San Angela. Men nu körde Esmeralda fast. Hon hade koncentrerat sig på den släktlinje där hon trodde det sista korset fanns. Den utgick från Jacobs och Ana Marias andra son Benjamin. Esmeralda hade

fått fram att Benjamin dotter Dana som ärvt krucifixet hade gift sig med en spanjor, Augusto Perez, som handlade med spannmål för den unga Uruguanska republikens räkning. Deras dotter Angela ärvde sedan krucifixet. Hon gifte sig med en argentinare vid namn Roberto Lavagna vars sysselsättning var oklar. Paret tillsammans med två barn flyttade av allt att döma till Argentina, men där upphörde alla spår. För att kunna forska vidare i det hela skulle Esmeralda behöva bege sig till Buenos Aires och söka i arkiven där. Men vad en sådan resa skulle ge för resultat var svårt att veta. Kanske inget resultat alls. Det var många människor som rörde sig fram och tillbaka på den sydamerikanska kontinenten vid denna tid, och långt ifrån alla registrerades på något sätt. Esmeralda kände sig modfälld. Hon ville inte resa från sina bägge barn nu, även om de naturligtvis var stora nog att klara sig själva. Dessutom var det en kostsam resa, och om den skulle ge något resultat var mycket ovisst.

En positiv sak som hände var att Rénan Rivera, Esmeraldas bror dök upp en dag. Ryktet om återgång till ett civilt styre hade nått honom. Han hade arbetat på ett jordbruk i södra Brasilien.

”Men först, efter det jag lämnat er, bodde jag tillsammans med en del andra rymlingar i grottor i bergen”, berättade Rénan. ”Det var ingen rolig tid. Flera av dom jag bodde med tillhörde en gerillagrupp som utförde våldsdåd och som försörjde sig på rån och överfall. Jag mer eller mindre

flydde från dom när vi skulle göra ett överfall på en militärtransport med livsmedel och förnödenheter. Jag irrade omkring i djungeln flera dagar, fick hjälp av några indianer och kom sedan till en liten plantage, ett kollektivjordbruk i Brasilien. Där kunde jag slå mig till ro, och mina kunskaper i agrikultur blev till stor nytta. Senare fick jag höra att överfallet på militärkonvojen tydligen var en fälla från militärens sida. Det slutade med att de flesta gerillasoldaterna dödades utom några som togs till fånga och fördes bort till en förmodligen långsam död i säkerhetspolisens förhållningslokaler. Jag kunde varit bland dom.

Men jag är ingen gerillasoldat”, fortsatte Rénan, ”jag är inte ens marxist. Jag anser bara att människor och arbetare skall behandlas rättvist och med respekt. Så som vi har fått lära oss här hemma och i kyrkan. Jag har sett många fara illa på de stora jordbruken. Jag och andra har påtalat faran med de olika växtgifterna och kommit med förslag till hur man skall skydda sig vid besprutning. Men ledningen ignorerade oss och kallade oss marxistiska upprorsmakare. Men framtiden kommer att visa att vi hade rätt. Ja, redan nu se man det.”

”Jag vill också bli agronom som du”, sa Carmen med beundran i rösten. ”Då kan vi tillsammans kämpa för att arbetare inte ska utsättas för risker och för en bättre miljö.”

”Ja, det kan vi göra”, sa Rénan med ett varmt leende och tog Carmens hand och kysste den.

Då Rénan inte hade några andra planer just för tillfället beslöt han sig för att stanna ett tag hos familjen. Han blev informerad om vad som hänt den senaste tiden. Rénan hade både i bergen och på plantagen i Brasilien lärt sig vaksamhet och gått många vaktpass. Han tog därför självmant på sig rollen som säkerhetschef i huset. En ordentlig genomgång av låsen till alla dörrar och fönster gjordes och en vaktordning upprättades. Dessutom skaffade man, till Carmens stora förtjusning, en hund, som Carmen döpte till Tango. Och det blev en av hennes uppgifter att ta hand om den. Tango, som var en blandning mellan Schäfer och Border Collie, fick en egen koja utanför huset, men hittades oftast inne på Carmens rum, när hon satt där för att studera. Eftersom situationen varit som den varit de senaste åren hade Carmen inte kunnat gå i vanlig skola. Esmeralda, som var mycket angelägen om Carmens utbildning, hade skaffat bra material för hemskola, ett material som användes av miljoner andra barn ut över världen. Då allting var på engelska hade Carmen på köpet, liksom sin mamma, blivit riktigt duktig på detta språk.

”Man får se upp med Joe och Benny”, berättade Emanuel för Rénan. ”Jag har själv tränat judo sedan jag var tolv år, och även andra kampsporter, men jag har aldrig sett något liknande som dessa två. Det bara blixtrar till, som på actionfilmer.”

”Är dom från Uruguay, tror du”, frågade Rénan.

”Joe, kanske är det”, svarade Emanuel, ”han talar perfekt spanska. Benny hörde jag aldrig säga något på spanska, men på engelska. Och så talade de något språk med varandra som jag inte alls kände igen. Arabiska kanske eller turkiska, eller något asiatiskt, nej jag vet inte.”

”Det skall bli intressant att träffa de här herrarna om vi nu får se dom igen”, sa Rénan.

”Jag vet inte det”, replikerade Emanuel.

*

Rénan skulle dock få stifta bekantskap med herrarna i fråga förr än han anat. Åtminstone med en av dem.

Samma natt, strax innan gryningen, hörde Rénan, som själv hade vakten, en tröskel knarra i vardagsrummet. Rénan som satt hopkrupen på golvet i entrén, reste sig ljudlöst smög ett par steg in mot vardagsrummet och spejade i mörkret. Han osäkrade sin pistol och tände ljuset. Då bara blixtrade det till. Pistolen flög ur hans hand och en spark mot hans underben fick honom att falla platt till golvet. Samtidigt öppnades en dörr, vilket fick förövaren att tappa koncentrationen. Morfar, Mauricio, stod i dörröppningen med sitt jaktgevär.

”Stå helt stilla och lyft upp händerna över huvudet unge man”, sa han till Joe. ”Jag hyser inga

betänkligheter inför att skjuta för att skydda min familj."

Joe lyfte sakta händerna över huvudet. Han tittrade sig omkring, som för att rekognosera sig.

En dörr öppnades intill där Joe stod placerad.

"Vad är det som händer", sa Carmen sömnigt. Hon stod i dörröppningen i bara nattlinnet.

Det tog en halv sekund. Strax höll Joe Carmen i ett järngrepp som en sköld mellan sig och Mauricios gevär. Carmen såg hjälplös ut, men inte rädd.

"Skada inte henne", bad Emanuel som också hört oväsendet, och kommit in i rummet, liksom Esmeralda. "Vad är det du vill?"

"Du vet vad jag vill", svarade Joe, känslolöst. "Ge mig ditt krucifix. Vi hade ett avtal."

"Det kan jag inte, det finns inte här. Du tror väl inte att jag efter allt som hänt vill ha det hemma hos mig."

"Var finns det då", frågade Joe, och man kunde skönja en smula osäkerhet i hans röst. "Han insåg nog att Emanuel talade sanning."

"Det är inlåst i ett bankvalv", svarade Emanuel.

"Var då?"

"Banco Real i San Angela."

"I vems bankfack?"

"I en väns."

"Vem?"

Joe klämde lite med armen som han höll runt Carmens strupe. Carmen pep till.

"Gomez", svarade Esmeralda. "Snälla, släpp henne."

Joe lättade lite på sitt grepp om Carmen som för att ta ett nytt tag. Carmen som tidigare suttit som i ett skruvstöd såg sin chans. Hon öppnade munnen och bet med all kraft i Joes underarm. Joe skrek av smärta och släppte för en kort sekund taget om Carmen med sin skadade arm. Rénan som väntat på ett tillfälle kastade sig över Joe som helt tvingades släppa Carmen. I stället för att fly bort, vände hon sig om och började puckla på Joe som befann sig i en brottningskamp med Rénan. Vad som hände sedan gick inte riktigt att uppfatta. Men plötsligt låg Rénan på golvet igen och Carmen hade flugit in i ett hörn. Joe försvann in genom den öppna dörren till Carmens rum. Ett glas krossades, och så var han försvunnen ut genom fönstret som för övrigt, genom Rénans försorg, var omsorgsfullt förseglat med ett kraftigt hänglås.

"Ja, nu fick du träffa Joe", sa Emanuel till Rénan som höll en våt handduk mot sin svullna kind.

"Jag tror inte jag vill träffa honom igen", svarade Rénan med ett beskt leende.

Utanför huset satt Carmen och grät. Tango låg livlös utanför sin koja.

”Hon andas”, sa Rénan uppmuntrande, ”hon är inte död.”

Bredvid kojan låg en halväten köttbit. Rénan såg granskande på den och luktade på den.

”Sömnmedel”, konstaterade han. ”Oroa dig inte Carmen”, sa han tröstande, ”Tango kommer snart att vakna till liv. Men hur kom han in”, fortsatte Rénan att fundera högt.

”Titta här”, ropade Emanuel från andra sidan huset.

Köksdörren var låst med ett extra hänglås, men sprintarna på gångjärnen var borttagna. Dörren gick att lyfta bort.

”Så det var här han kom in”, muttrade Rénan. ”Men hur kunde han, eller dom, för han måste haft en medhjälpare, få loss gångjärnen utan att det hördes? Man måste ju slå med en hammare för att få ut dem. Jag får sätta sprintar i dörren som går in i karmen. Då kan man inte lyfta bort dörren.”

Kapitel 13

Erik hade packat klart för resan till Uruguay. Senare, på eftermiddagen, skulle han checka in på Kastrup, men innan dess var det lunch med några av killarna från gruppen som brukade träffas hemma hos Janne Svensson. Erik tog en taxi till lunchrestaurangen på Stortorget. Normalt hade han spatserat dit, men nu hade han en stor resväska samt en portfölj att släpa på. Han tänkte bege sig till Köpenhamnsbussen, vid stationen, direkt efter lunchen.

Samtalet från förra samlingen kom igång omedelbart och försegick mellan tuggorna.

”Man kanske kan förstå det på det här sättet”, sa Magnus. ”Vilket är verkligast, en dröm man bär på eller den verkligheten vi befinner oss i just nu? Jag skulle vilja säga att bägge är verkliga eftersom bägge existerar. Men den ena är materiell och den andra immateriell. Den materiella verkligheten just nu, att vi sitter här tillsammans, kommer att vara ett minne blott i morgon. Men immateriella drömmar vi bär inom oss ligger som spirande

frön och kanske blommar ut i full kraft först om ett år eller så. För några år sedan drömde jag och min fru om ett eget hus. Vi bodde då i en liten tvåa i Lund. Vi skissade på huset och pratade och fantiserade om det. Vi möblerade det och anlade en trädgård med en damm, fruktträd och så vidare. Till slut var det en verklighet så när som på att det inte fanns materialiserat. Vi såg det inom oss men ingen annan kunde se det. För några år sedan fick vi ett arv som blev grundplåten till att börja bygga vårt hus. Och i dag bor vi där. Detta icke materiella, denna tanke eller dröm vi bar tillsammans materialiserades och blev synlig för alla. Jag tänker mig att Gud gör på något liknande sätt när han skapar, men han är tekniskt sätt långt före oss människor. Hans sätt att skapa ligger på många områden utanför vår erfarenhet, det följer kanske inte ens alltid det materiella universums lagar, och då reagerar vi ibland som smeden Patrik berättade om.”

Nu började flera prata samtidigt vilket ledde till att två samtal pågick parallellt. Jan som just varit och hämtat en kopp kaffe försökte skapa ordning. Han klappade i händerna för att påkalla allas uppmärksamhet.

” Vi kan väl låta Nils få avsluta sitt anförande från förra samlingen, sa han. Han hade något mer att säga men tiden räckte inte till. Eller så var det för att alla andra också hade så mycket att säga.

Sedan lämnar vi ordet fritt.”

”Den kristna tron”, tog Nils över, ”utgår från att det som står i Bibeln är inspirerat av Gud. Bibeln säger att Gud skapade universum och människan. Därför, när förhållanden här på jorden utvecklas rätt, och inte är perverterade av synden, då återspegla de andliga verkligheter. Genom våra egna relationer som föräldrar och barn, man och hustru, vänner med mera kan vi få kunskap om Gud eftersom allt är en reflektion av honom. Likaså är det med naturen omkring oss. När våra andliga sinnen vaknar till liv börjar vi upptäcka Guds närvaro i allting.”

”Så ett bra äktenskap och ett bra förhållande mellan föräldrar och barn skulle hjälpa oss att förstå vem Gud är”, sa Geraldo.

”Ja, det tror jag”, svarade Nils. ”Det är allmänt bekräftat att föräldrarna spelar en mycket viktig roll då det gäller formandet av ett barns identitet. Bra föräldrar som är bra förebilder är till stor hjälp för barnet i sökandet efter sin egen identitet. Dåliga föräldrar eller avsaknaden av föräldrar, som till exempel ett gatubarn upplever, skapar vilshenhet och otrygghet hos barnet. Jag menar att på samma sätt blir vi formade i vår gemenskap med Gud, vår himmelske far. Vi förstår allt bättre vad det är att vara människa när vi umgås med honom. Insikten om vem vi är börjar sträcka sig längre än till våra yrken, sociala ställning och så vidare. Vi inser att vårt liv inte är begränsat till en kort tid här på jorden. Det är evigt, och tiden här och nu är förrummet till något mycket mer spännande och

mycket större. Samtidigt är tiden här och nu en möjlighet för oss att formas och utvecklas. Vi finns nu här på jorden och har ett uppdrag som är att ta hand om och utveckla den här planeten.”

Samtalet fortsatte ytterligare ett litet tag medan en efter en tog farväl för att återvända till sina jobb. Erik tog en promenad till stationen och Köpenhamnsbussens hållplats som bara låg fem minuter från Stortorget. Tankar om äktenskap och familj surrade i hans huvud.

*

Det var med en blandning av glädje och fruktan Erik anträtt sin resa till Uruguay. Han satt nu på planet till Madrid där han skulle byta flyg till Montevideo, för att sedan ta bussen till San Angela. Han hade bokat rum på Victoria Plaza, samma hotell där han först träffat Esmeralda som receptionist. Genom ett vykort från Emanuel hade han fått veta att familjen nu bodde i morfaderns hus, Esmeraldas barndomshem, strax utanför San Angela. Carmen hade på slutet av kortet skrivit ”Pappa jag älskar dig” på svenska. Erik grät när han fick kortet. Men av Esmeralda hörde han ingenting.

Erik var väl bekant med Mauricios hus. Han hade varit där många gånger. Han och Esmeralda bodde där efter vigseln innan de åkte till Sverige. Hur han skulle göra nu visste han inte riktigt. Han hade inte meddelat att han var på väg till San Angela.

Skulle han helt enkelt bara ta en taxi till familjen Riveras hus? Kanske det vore bäst att ringa först.

En stor del av flygresan gick åt till att tänka igenom olika scenarion som kunde uppstå. Allt från att Esmeralda slog armarna om honom då hon öppnade dörren till att hon hade en ny fästman som stod i dörröppningen. Han kom fram till att det säkraste var att ringa först.

*

Så var stunden inne, sanningens ögonblick. Erik stod utanför familjen Riveras hus och ringde i den lilla klockan som hängde alldeles bredvid dörren. Esmeralda öppnade. Hon hade klippt av sitt långa mörka vackra hår och det som fanns kvar hade fått en eldröd färg. Frisyren var punkig och påminde om Evas på jobbet. Hon stod i bara underkläder, hade en guldring i näsan och stirrade på Erik med uppspärrade ögon. En person dök upp bakom henne, en svartmuslig muskelknutte i solkig undertröja med en väldig ölmage. Han tog tag i Erik och började ruska honom.

Erik vaknade till. En flygvärdinna stod bredvid och ruskade honom försiktigt.

”Vi skall landa nu, ni måste sätta på er säkerhetsbältet”, sa hon vänligt.

Ett antal timmar senare anlände Erik med buss till busstorget i San Angela, och ytterligare en stund

senare var han inkvarterad på Victoria Plaza Hotel.

Eftersom det snart var kväll bestämde han sig för att vänta med affärskontakterna till nästa dag. Han ringde till receptionen och bad dem leta upp telefonnumret till Mauricio Rivera. Snart satt han med numret nedplitat på en papperslapp. Han kände hur hjärtat började dunka, men han tog mod till sig och slog numret. Det var Carmen som svarade.

"Carmen", sa han med darrande röst. "Det är Erik, pappa, jag är i San Angela och vill väldigt gärna träffa dig och er allihopa."

Carmen började snyfta i andra luren.

"Pappa, var är du", fick hon så småningom fram. "Du måste komma hit!"

"Jag vill gärna komma till er om jag får", svarade Erik som kände sig helt matt. "Jag bor på Victoria Plaza Hotel, du skall få numret hit, så kan du väl tala med dom andra och ringa tillbaka."

"Ja", svarade Carmen, "jag vill träffa dig jättesnart."

*

Efter några minuter, som kändes som flera timmar, ringde telefonen på Eriks hotellrum. Det var Carmen.

”Pappa vi vill att du kommer hit med en gång om du kan. Det kan du väl. Du kan ta en taxi. Jag kan hjälpa dig att betala. Jag har sålt frukt och grönsaker på marknaden och tjänat rätt mycket pengar. Jag har sparat nästan tusen pesos.”

Ungefär en timme senare ringde Erik på dörrklockan hos Riveras. Carmen öppnade. Hon kastade sig i hans famn och snyftade hejdlöst. Emanuel slog även han armarna om Erik med orden ”Tjena farsan, det var på tiden!”.

De andra kom också, Mauricio och Rénan. Erik drogs in i vardagsrummet där han serverades mate. Han tittade sig omkring.

”Esmeralda kommer strax”, sa Mauricio. ”Hur är det annars? Du är här på arbetets vägnar förstår jag.”

De småpratade lite om allt möjligt. Då kom Esmeralda ner för trappan, från ovanvåningen. Hon hade en vinröd aftonklänning och ett halsband med vita pärlor. Sitt långa mörka hår var samlat med ett stort guldspänne i en hästsvans som böljade över axlarna och ryggen när hon gick.

Erik såg på henne med förundran. Hon hade inte åldrats ett dugg.

”Kolla vad mamma har snofsat till sig”, viskade Carmen till Emanuel. ”Vilken klänning, urläcker, den har jag aldrig sett förr. Jo föresten, den har

nog hängt i garderoben, men hon har aldrig haft den på."

Erik hade rest sig upp ur soffan. Han undrade om han skulle ta henne i hand eller kyssa henne på kinden. Men hon förekom honom.

"Hola", sa hon, och gav honom en lätt kram.

"Hola", svarade han tillbaka med grötig röst, "det var ett tag sedan." Hennes doft med ett lätt inslag av boucheron, den parfym han brukade köpa till henne, gjorde honom omtumlad. Han harklade sig lite och fortsatte.

"Du är vackrare än någonsin. Står tiden stilla i Uruguay? Du ser inte en dag äldre ut än när vi sågs sist."

"Tack", sa hon och log. "Du har alltid överdrivit. Du ser själv ut att vara i god form. Hur är det i Sverige nu för tiden. Vi har levt i skymundan i flera år, så vi vet ingenting om vad som händer i världen."

De fortsatte prata om åren som varit, om allt som hänt. De undvek nogsammt allt som hade att göra med skilsmässan. När de började berätta om krucifixen avbröt Erik dem.

"En kille jag känner, Geraldo, han kommer ursprungligen från Uruguay, han har ett likadant krucifix som Emanuels, men med en annan sten. Han bor med sin svenska fru och två barn i Genarp utanför Malmö."

De andra stirrade på honom. Han måste skämta. En kille i Genarp i Sverige. Det verkade helt otroligt. Men Erik stod på sig. Han höll med om att det verkade märkligt. Men vad kunde han göra annat än att säga som det var.

De fortsatte prata. Så småningom lämnade Mauricio och Rénan dem. Även Emanuel drog sig tillbaka. Kvar satt Esmeralda och Erik och småpratade om allt möjligt, och Carmen som somnat halvliggande i Eriks knä.

*

Följande morgon ringde telefonen. Carmen svarade, hon brukade vara snabbast. Hon la på och vände sig till de andra som satt vid frukostbordet.

"Det var Carlos", sa hon. "Han sa att vi skulle slå på radion och lyssna på nyheterna som kommer nu. Hon gick bort till radion och slog på den."

"Ett sprängattentat utfördes i natt vid halvfyra tiden på morgonen mot Banco Real i San Angelas innerstad", förkunnade en nyhetsreporter. "Attentatsmännen sprängde sig in i bankvalvet men han bara bryta upp ett bankfack. Det är oklart om gärningsmännen tog något med sig. Merparten av värdeföremålen i det berörda bankfacket, tillhörande en juvelerare i staden, tycks finnas kvar. Förövarna tros ha blivit skrämda av polisen snabba ankomst till brottsplatsen. De försvann över bankens tak, troligtvis in i en väntande bil i nästa kvarter. Vilka gärningsmännen är står ännu

oklart. Såväl den politiska situationen som tillvägagångssättet ger inga tecken på att Tupamaros skulle vara inblandad. Polisen har inlett förundersökning av brottsplatsen. Mer om händelsen kommer i nästa nyhetssändning.”

Alla kring frukostbordet satt tysta och stirrade på varandra. Emanuel rusade till telefonen och ringde upp Carlos.

”Har du haft kontakt med Isak Gomez”, frågade han hastigt.

”Jag har bara kunnat tala med hans fru”, svarade Carlos. ”Isak är bortrest till Montevideo sedan några dagar. Han kommer tillbaka först i kväll med bussen. Jag tänker möta honom vid busstationen, kommer du med? Jag kan plocka upp dig med motorcykeln.”

”Ja, jag kommer med”, svarade Emanuel. ”Kanske vi kan ses lite tidigare och prata, tillade han.”

*

På kvällen, efter att ha mött Isak vid bussen, satt de tillsammans i Isaks bostad som var belägen i våningen ovanpå juvelerarbeten, bara några kvarter från Banco Real. Emanuel och Carlos kände en oerhörd lättnad. Isak hade varit hos en gammal vän i Montevideo, en mycket speciell person. Han hade åkt dit för att visa de tre krucifixen.

”Jag borde ha kontaktat er först”, ursäktade sig Isak. ”Men i vissa lägen får jag impulser, ingivel-

ser, att göra saker på ett visst sätt. Och så var det den här gången. Min vän i Montevideo är en aktningvärd person, med mycket stora kunskaper och med mycket visdom. Jag kontaktade honom först per telefon. Han var angelägen om att få se krucifixen. Då vi träffades bad han om att få behålla krucifixen ytterligare någon vecka för vidare efterforskning. Det verkade som om han hade vissa aningar, men han måste få det bekräftat innan han ville säga något mer. Han är inte den typen som spekulerar hit och dit. När han säger något är det i regel helt korrekt.”

Isak visade nu ett expressbrev från Banco Real som hans fru tagit emot under eftermiddagen. Enligt brevet så stämde innehållet i det uppbrutna bankfacket med inventeringslistan. Ingenting var alltså försvunnet. Men Isak var ändå anmodad att komma till banken följande dag. Eftersom en del av innehållet var juveler, ville man att han skulle bekräfta äktheten hos de olika stenarna och föremålen. Det skulle i värsta fall kunna vara så att gärningsmännen bytt ut äkta vara mot förfälskningar.

”Men det är säkert äkta vara”, kommenterade Isak. ”Gärningsmännen var ute efter krucifixen. Mina övriga juveler var en spottstyver för dem, inte värda att röra. I och med att inget blev stulet kommer polisen inte heller att lägga ner stora ansträngningar på att få tag på förövarna. Men själv kan jag befinna mig i viss fara eftersom tydligen

dom som sprängde bankvalvet vet mitt namn. Men kanske inte, tillade han fundersamt."

"Joe och Benny", sa Emanuel, "vilka är dom?"

"Jag kan inte säga exakt", svarade Isak. "Men Joe och Benny är täcknamn. Min vän i Montevideo vet nog. Vi kan höra med honom i sinom tid."

"Vi kanske kan ringa honom i morgon", föreslog Carlos.

"Han är inte en sådan man ringer till, utom för att möjligtvis avtala tid för besök genom hans hustru."

*

Erik skötte sitt arbete med sedvanlig noggrannhet. Han gjorde upphandlingar och kontrakterade arbetskraft och maskiner, så långt som möjligt från närområdet. Han gick igenom ritningarna med byggarna, stämde av deadlines med mera. Men hans tankar återvände ständigt till Esmeralda och barnen. Esmeralda hade ingen ny fästman, och hade heller inte haft någon, det förstod han. Hon hade säkert förlåtit honom, men kunde hon tänka sig att gå in i ett förhållande med honom på nytt? Givetvis på nya premisser, han kände sig osäker och måste få klarhet. Det gick inte att leva som tidigare. Han måste få leva med henne och deras barn, allt annat var otänkbart.

På kvällen skulle han träffa Carmen och Emanuel. De besökte ett tivoli och gick på restaurang. När

han senare på kvällen lämnade barnen i sin hyrbil bad han att få tala med Esmeralda.

”Esmeralda, kan jag inte få bjuda dig på middag i morgon”, sa han när hon uppenbarade sig, inte i aftonklänning denna gång utan i ett par slitna jeans och en flera nummer för stor skjorta som egentligen tillhörde Mauricio.

Hon tittade granskande på honom med sina mörka ögon.

”Okey”, svarade hon slutligen. ”Hämta mig klockan sju. Har du tänkt ut något speciellt ställe? Hur skall jag klä mig?”

”Allt klär en skönhet”, svarade Erik leende. ”Du kan ha det du har nu. Eller något annat, inte alltför elegant.”

”Vi ses”, log hon tillbaka. ”Chao!”

*

Tio minuter i sju stod Erik utanför familjen Riveras hus. Han fick en stund med barnen innan Esmeralda gjorde entré i en alldeles nyköpt sommarklänning och med det mörka håret samlat i en tjock fläta nerför ryggen. Erik hälsade henne med en lätt kyss på kinden. De körde iväg medan de såg barnen vinka i backspeglarna.

En knapp timme senare stannade de vid en liten italiensk restaurang där man från terrassen såg Rio Negros mäktiga vatten flyta fram i inbäddad

grönska. De hade varit här förr. Det var här Erik hade friat till Esmeralda för mer än tjugo år sedan. De hade ätit och sedan vandrat på stigen ner mot floden. Där, på en utskjutande klippavsats, hade han frågat om hon ville gifta sig med honom. Hon hade bett om betänketid. Först en vecka senare, efter många duster med föräldrarna och prästen hade hon sagt ja.

”Jag hade en föraning om att det var hit vi var på väg”, sa hon när de steg av bilen. ”Jag visste inte om restaurangen fanns kvar.”

De lät kyparen komponera menyn. Ingen av dem tänkte egentligen på vad de åt och drack. De pratade mest om barnen under måltiden, om hur de växt och mognat. De avslutade måltiden med var sin cappuccino.

Erik föreslog en promenad. De vandrade neråt floden och stannade vid klippavsatsen där Erik friat för nästan tjugotvå år sedan. De stod en lång stund och beskådade flodens vilda framfart genom en sammanträngning i bergmassivet. Vattnet formades till en kraftig fors i den trånga passagen för att ett hundratal meter längre fram åter lugna ner sig till ett stillsammare flöde.

”Esmeralda”, sa Erik efter ett tag. ”För snart tjugotvå år sedan då jag friade till dig här tyckte jag att du var den underbaraste människa jag någon gång träffat. I dag är du ännu mer underbar och vacker i mina ögon.”

Han fattade med sina händer om hennes skuldror och drog henne till sig. Hon gjorde inget motstånd utan föll in i hans famn.

”Esmeralda”, fortsatte han, ”kan du inte förlåta mig för det som varit, så att vi kan lämna det bakom oss. Till och med livstidsdömda kan bli benådade om dom ångrar sig och uppför sig väl. Det enda jag vill är att gå vidare i livet tillsammans med dig och våra barn.

Han kände hur hon darrade. Hon lyfte upp huvudet och såg på honom och hennes ögon var fyllda med tårar.

”Erik, jag har förlåtit dig för länge sedan”, sa hon. ”Annars hade jag inte kunnat leva vidare. Men hur skall jag kunna lita på dig igen. Du vet att jag vantrivdes i Sverige, men jag var där för din skull, och jag gjorde mitt allra bästa för att vara en bra mor och en bra hustru. Du lovade när vi gifte oss att vara mig trogen. För mig är äktenskapet något heligt. En gåva från Gud.”

”Älskade Esmeralda”, sa Erik, ”jag inser detta nu. Jag har varit en blind dåre. En egoistisk pojkspöling utan förnuft. Mitt enda försvar är att jag är uppväxt i en värld som uppmuntrar till dårskap och oförnuft. Men jag har ändrat mig. Jag är inte samma man som du lämnade för åtta år sedan. Det har hänt saker under dessa år, ja speciellt under det senaste året.”

”Vad då”, frågade Esmeralda undrande.

”Ja, till exempel har jag börjat läsa Bibeln. Varje dag läser jag några avsnitt efter en speciell plan som jag fått av en vän i Malmö. Jag deltar också regelbundet i en grupp där vi talar om livet med Bibeln som referenspunkt. Och vi ber. Jag är inte helt klar över exakt var jag står, men det sker en utveckling, en andlig utveckling skulle man kunna säga. Allt det motstånd jag tidigare hade mot den kristna tron är bortblåst. Det jag nu känner är en nyfikenhet. Jag tycker mig också märka att det händer saker omkring mig, som om någon är med och ger vägledning på något märkligt sätt. Jag tänker att det kanske är Gud.”

Esmeralda log.

”Det kanske är Gud” upprepade hon. ”Du är en obotlig rationalist. Så klart det är Gud”, sa hon med eftertryck. ”Vem skulle det annars vara.”

”Erik”, fortsatte hon och fattade hans händer. ”För barnens skull skulle jag kunna säga ja till dig nu. Men jag känner inte att det räcker. Jag måste kunna ge mig helt själv också, annars kommer det inte att fungera. Jag måste få tänka på det hela. Jag visste inte att du skulle komma hit nu. Jag känner mig ganska omtumlad.”

”Jag flyger till Sverige i morgon sa Erik. Jag är tillbaka om en vecka. Jag hör av mig då.”

De vandrade tillbaka under tystnad. Ingen pinsam tystnad men en slags vila, som om det som behövde sägas nu var sagt. Som när en bonde sått

sin säd och inte kan göra så mycket mer, bara vänta på att den skall växa upp ur jorden.

Kapitel 14

Bussen skumpade fram i sommarhettan. Emanuel och Carmen svettades där de satt bakom Isak Gomez och Carlos Gamboa. De sistnämnda befann sig i en invecklad teologisk diskussion. När det så småningom uppstod en paus i deras samtal dristade sig Emanuel att ställa en fråga.

”Vem är han som vi skall besöka? Vad heter han och vad gör han?”

”Han är en nära vän”, svarade Isak. ”En mycket respektabel person som får många besök, allt från enkla människor som jag själv till denna världens mest betydelsefulla.”

”Tillhör han någon organisation”, fortsatte Emanuel fråga.

”Nej, hans arbete är inte kopplat till någon organisation. Han är verksam i kraft av sin egen person och den kallelse han fått från ovan. Man kan se honom som en ’sofer’, en profet bland ’den stora församlingen män’, om det ger någon klarhet.

”Inte mycket”, tillstod Emanuel.

”Ett uttryck från Talmud”, sa Isak förklarande.

”Vad heter han”, sköt Carmen in.

”Eleasar Ben Salomon.”

*

Färden fortsatte. Vetskapen om att det fjärde krucifixet var insytt i Isaks rock gjorde Emanuel vaksam, ja rentav spänd. Krucifixet hade på Eriks initiativ, med Geraldos medgivande naturligtvis, hämtas från Sverige. Det hade följt med en expressändning med byggnadsritningar som Erik rekvirerat från Skanskas kontor i Malmö.

Emanuel granskade noggrant de övriga passage-
rarna. Ingen av dem kunde vara Joe eller Benny.
Ingen såg heller ut som en terrorist.

Isak hade själv föreslagit att han skulle bära krucifixet, och hans hustru hade sytt in det i rocken, en metod de använt många gånger vid värdetransporter. Isak trodde inte Joe och Benny skulle röra en rabbin. Varken Emanuel eller de andra visste att Isak förutom juveleraryrket även var rabbin. Isak berättade att han förutom studier i hebreiska och grekiska vid universiteten i Montevideo och London även studerat Toran, Talmud och Halak-hah, den judiska lagen, för ansedda rabbiner i dessa städer. Det ingick för övrigt i den judiska traditionen att man som religiös lärare även hade ett vanligt yrke.

De hade lämnat San Angela tidigt på morgonen, och nu sent på eftermiddagen rullade bussen in på busstorget i Montevideo. De tog en taxi till Plaza Independencia och därifrån promenerade de några kvarter på huvudstråket och vek sedan in på en liten tvärgata. Isak som ledde den lilla gruppen stannade vid ett vackert hus, byggt i röd huggen natursten, med en entré formad som ett valv med stora snidade ekdörrar. Han ringde på en klocka och väntade. En dam i övre medelåldern öppnade.

”Åh, rab Gomez”, sa hon hjärtligt. ”Det var trevligt att råkas igen så snart. Vanligtvis går det år mellan gångerna. Kom in allesammans.”

De steg in och Isak presenterade sina vänner för senora Rachel Salomon. De leddes sedan genom ett stort rum ut till en trädgård bakom huset.

”Han håller på med våra oridéer”, förklarade Rachel. ”Snart är det dags för den stora Orkidefestivalen i Montecarlo i Argentina. Vi skall ställa ut där.”

Familjen Salomons trädgård såg ut som ett växt-hus. Större delen var fylld med drivbänkar och krukor med grönska och en blomsterprakt som fick besökarna att nästan tappa andan. Eftermiddagsolen stod fortfarande högt på himlen och lyste upp stora delar av trädgården. Mitt på den stenlagda gårdsplanen stod ett bord och några stolar. I borte änden, vid en kruka, låg en man

på knä. När Rachel ropade reste han sig upp och nalkades besökarna.

”Isak, min vän, roligt att träffas igen så snart.” Han höll fram en kruka med en fantastisk blomma.

”Detta är en mycket ovanlig blå Cattleya Maxima”, fortsatte han inte utan en viss stolthet. ”Den skall vi visa på Nationale Orkide Festival om två veckor. Men låt mig nu få hälsa på er allesammans. Självt heter jag Eleasar och bor här i huset med min hustru och livskompanjon Rachel.”

Isak presenterade sina medresenärer för Eleasar. Carmen som efter Isaks beskrivning av Eleasar hade förväntat sig en vildvuxen profetgestalt med stort yvigt skägg och en stor mantel verkade lite förvånad. Eleasar såg ganska vanlig ut tyckte hon. En gemytlig äldre man med glasögon och ett ganska välansat skägg. Klädd i en kortärmad bomullsskjorta och kakibyxor.

”Har du med dig det fjärde krucifixet”, frågade Eleasar med viss nyfikenhet.

”Insytt i rocken som vanligt”, log Isak.

Eleasar drog med sig sällskapet in i huset till ett angränsande rum med små låga fönster högt uppe vid taket som vette ut mot trädgården. Han låste dörren efter sig, gick bort mot ena väggen, lyfte bort en tavla och började vrida på ett kombinationslås till ett kassaskåp som fanns där tavlan suttit. Strax klickade det till och kassaskåpet öpp-

nades. Eleasar lyfte ut tre krucifix som han la på ett bord. Under tiden hade Isak sprättat upp en söm i sin rock och kompletterade samlingen med ett fjärde krucifix. Eleasar granskade de fyra krucifixen.

”Nu behöver jag din expertis”, sa han och tittade på Isak. ”Kan du bekräfta de olika stenarnas identitet.

Isak granskade de olika krucifixen med en lupp han alltid bar med sig i fickan. Han hade sett dem alla tidigare och ville bara göra en sista kontroll.

”Emerald”, sa han och höll upp ett av krucifixen. ”En slags grön beryl. En mycket vacker sten. Nästa, den röda, är en opal, också den vald med stor omsorg. Så har vi en blå benitoite, mycket ovanlig. Slutligen, den dyrbaraste stenen, en äkta diamant av ansevärd storlek.”

Han lade tillbaka krucifixet på bordet och såg upp på Eleasar som möblerade om bland krucifixen och lade dem i en ny ordning.

”Nu har jag lagt dem i den ordning jag tror de ska vara i, sa han, får se om jag har rätt. Ni har en förteckning över er anfader Jacob Riveras och Ana Marias barn. Kan ni nämna dem i tur och ordning. Den äldste först.”

”Det är Obed, Benjamin, Ezra och Daniella”, sa Emanuel som var bra påläst.

”Den äldste var Obed, han fick ett krucifix med en opal”, tog Eleasar vid. ”Nästa, Benjamin fick det med en benitoite. Ezra fick ett med en emerald och slutligen, den yngsta och enda dottern, Daniella fick krucifixet med en diamant. Ser ni något samband i detta, någon gemensam nämnare.”

”Det är samma begynnelsebokstav i namnen”, sa Carmen snabbt.

”Bra min unga dam”, log Eleasar. ”Du tänker snabbt. Obed – opal, Benjamin – benitoite, Ezra – emerald och Daniella – diamant. Vad blir då dessa bokstäver tillsammans.”

”Obed”, sa Emanuel. ”Men det är ju namnet på den äldste sonen.”

”Det kan verka lite förvirrande”, tillstod Eleasar, ”men kanske har vi en del av gåtans lösning i detta namn. Men låt oss nu gå ut i solskenet och njuta av blommornas doft och skönhet, och jag tror min kära Rachel har förberett något att äta.”

Efter måltiden, som uppskattades av de hungriga bussresenärerna, väntade de med spänning på vad Eleasar hade att komma med.

”Jag har fått en del material, faxkopior, från Riksarkivet och andra historiska arkiv i Madrid och har själv letat i arkiven här i Montevideo”, fortsatte Eleasar. ”Dessutom har jag samtalat om saken med några vänner som har tillgång till arkiv

och uppgifter som inte är tillgängliga för vem som helst. Detta är den bild som jag fått fram.

– Jakob Rivera lämnade Spanien 1812 med skeppet Salvador. Detta skedde i en tid då inkvisitionen i stort sett upphört i Spanien såväl som i andra berörda nationer. Dock hade Jacobs familj tidigare drabbats av en inkvisitionsrättegång som ledde till ett mindre straff. Jacobs familj, som i likhet med mig själv och Isak var av judisk härkomst, var vad man kallade "convertos", det vill säga dom hade bekänt sig till den kristna tron. Dom hade av allt att döma en övertygelse om att Jesus var Messias, men dom var fortfarande judar och firade sabbaten och de judiska högtiderna. Familjen hade utvecklat vänskapsband med andra icke judiska familjer som hade en kristen tro där man hade stor respekt för den kristna trons judiska rötter. Man menade sig i Bibeln, liksom puritaner i England vid denna tid, se en framtid för det judiska folket. Bibeln talade om att judarna en dag skulle återvända till sitt land och till Jerusalem. Jesus hade profeterat om att "hedningarna skulle förtrampa Jerusalem till dess hedningarnas tid var förbi". Detta tolkade man så att Jerusalem under en tid skulle lyda under hedniska nationer, men när den tiden var slut skulle det judiska folket få tillbaka Jerusalem som sin huvudstad. Man såg som sin kristna plikt att bistå judarna i den svåra situation de befann sig i under inkvisitionen. Dessa kristna trodde inte på inkvisitorernas tillvägagångssätt för att bekämpa heresi utan höll

sig till sådana teologer som kyrkofadern Lactantius. Så här skrev Lactantius i sin skrift 'Gudomliga regler' i början av trehundratalet då han själv var utsatt för förföljelse.

*

'Då religionen är en fråga för viljan, kan den inte påtvingas någon. I denna fråga är det bättre att använda ord än slagsmål (*verbis melius quam verberibus res agenda est*). Till vilken nytta är grymhet? Vad har pinan att göra med fromhet? Säkerligen finns det inget samband mellan sanning och våld, mellan rättvisa och grymhet...Det är sant att ingenting är så viktigt som religionen, och man måste till varje pris försvara den.... Det är sant att den måste skyddas, men genom att dö för den, inte genom att döda andra; genom långt lidande, inte genom våld; genom tro, inte genom brott. Om man försöker att försvara religionen med blodsutgjutelse och tortyr, är det man gör inte försvar utan vanhelgande och kränkning. Ty ingenting är till sitt innersta väsen så ett föremål för den fria viljan som religionen.'

Så långt Lactantius", fortsatte Eleasar.

"I detta sammanhang nämns namnet Obed. Inte som namnet på en person utan på en grupp eller sällskap. Var finner vi för övrigt namnet Obed, frågade Eleasar och tittade sig omkring."

”Ruts bok vill jag minnas”, svarade Carlos. ”Jag tror den son Rut fick med Boas hette Obed. Han nämns också i Jesus släkttavla i Nya testamentet.”

”Helt korrekt”, konstaterade Eleasar. ”Obed hade en judisk far och en moabitisk, icke judisk, mor. Ruts bok får ni läsa själva. I korthet handlar den om en moabitisk kvinna, Rut, som delar sin judiska svärmors, Noomis, öde efter sin mans död. Genom trofasthet får hon till slut, genom den judiska lagen, upprättelse både för sig själv och sin svärmor. Hon äktas av Noomis välbärgade släkting Boas och deras son Obed blir farfar till Israels hjältekonung David, som i sin tur var anfader till Jesus, Messias. Allegoriskt såg man i Rut den kristna församlingen och i den äldre hårt drabbade Noomi, det judiska folket. Ruts uppoffrande kärlek och trofasthet till Noomi ledde till upprättelse för dem bägge och till att Guds vilja fick framgång.

När Jakob växte upp i Spanien tycks det ha funnits en grupp bestående av judar och kristna som levde i samförstånd och verkade under namnet Obed. Detta namn var som en kod. Det stod symboliskt för en allians mellan judar och kristna där man bistod varandra för att Guds vilja skulle ske.

Under inkquisitionen var det vanligt att man beslagtogs egendom som en del i rättsskipandet. Inkvisitionsprocessen skedde vanligtvis i olika etapper. Första steget var att man försökte tala till rätta dem som misstänktes för kätteri. Man hade

en viss tid på sig att göra bättring och vända om. Men eftersom utgången var oviss lämnade många familjer bort juveler guld och andra dyrbarheter till pålitliga förvaltare. Obed tycks ha varit en sammanslutning där man förvaltade, efter hand, betydande rikedomar. Dessa användes primärt till att hjälpa judiska familjer i nöd, men även andra som drabbats av orättvisor på grund av sin tro eller led nöd av andra orsaker. Emellertid blev denna sammanslutning uppdagad av någon nitisk inkvisitor, tillgångarna beslagtogs och Jacobs far som förvaltade tillgångarna dömdes till ett kortare fängelsestraff och böter. De inblandade familjerna hade sedan ögonen på sig från myndigheternas sida. Denna känsla av ofrihet kan ha varit orsaken till Jacobs resa till Sydamerika. I väntan på att "hedningarnas tid" skulle ta slut valde han inte Palestina utan ett land som för tillfället verkade erbjuda bättre möjligheter.

När Jacob Rivera bordade det spanska skeppet *Salvdor* 1812 var han inte ensam. Med sig hade han två av sina bästa vänner, Elear Ben Josef och Augusto Lopez. Dessa tre unga män utgjorde troligtvis ett Obed-brödraskap. Jakob och Elear hade judisk bakgrund och Augusto var son till en katolsk skeppsredare i Barcelona. Med på resan fanns också en förmögen spanjor, Miguel de Vega, som planerade göra investeringar i den nya kolonin. Huvudparten av passagerarna utgjordes dock av 520 män från den elfte bataljonen från Albuhera. Det var veteraner från det napolien-

ska kriget. Bataljonens uppdrag var att slå ner ett lokalt uppror mot den spanska regeringen. Detta blev dock aldrig av. Skeppet gick på en sandbank under en kraftig storm i Maldonado Bay den 31 augusti, 1812. Endast 130 personer räddades, däribland Jacob och Elear. Den tredje i brödrskapet, Augusto, omkom.

Vad som hände sedan vet vi inte så mycket om, utom att Jacob träffade Ana Maria, dottern till en före detta sjöofficer i spanska flottan. Han hade byggt en ranch och bedrev nu boskapsskötsel och jordbruk i den nya kolonin. Ana Maria och Jacob fick fyra barn innan den tragiska händelsen inträffade som splittrade familjen. Kanske var det ett misstag att Mazorca, den argentinska säkerhetspolisen, hämtade Jakob. Det kan ha varit en förväxling på grund av hans efternamn Rivera. Argentinas diktator, Juan Manuel de Rosas, befann sig i en konflikt med den unga uruguaynska republiken vars president hette just Rivera, Fructuoso Rivera. Mazorca-agenterna kan ha trott att Jacob var en släkting och sett honom som ett potentiellt hot mot de Rosas intressen."

"Men senare, många år senare fick Ana Maria åka och besöka Jacob i Argentina", sa Emanuel. "Det är det sista vi vet om henne. Hon hämtades av argentinsk militärpolis med häst och vagn."

"Jasså", sa Eleasar, "det var intressant att få veta. Vilket år var det?"

”Någon gång på 1860-talet”, svarade Emanuel.

”Det betyder att han gavs relativt stor frihet, men att man inte ville släppa honom helt. Det kan bero på att han av någon andledning ansågs användbar för den argentinska regimen. Juan Manuel de Rosas regim var annars känd för att likvidera alla som man misstänkte på något sätt, som man inte hade nytta av.”

”Hur som helst”, fortsatte Eleasar, ”det kan finnas uppgifter i Argentina som kan kasta mer ljus över saken, men dem har vi i så fall inte tillgång till ännu. Däremot finns det några organisationer som använder namnet Obed. Jag har låtit kontakta några av dem. De flesta av dem är uppenbarligen helt vanliga organisationer eller företag. Men ett, Obed Holdings & Investment, vägrade per telefon kommentera vår förfrågan om de kände till Jacob Rivera. De bad oss boka tid för besök.”

”Finns dom här i Montevideo”, undrade Carlos.

”Nej, i New York”, svarade Eleasar.

”New York”, sa Emanuel, ”det är en lång resa, och dyr kan jag tänka mig.”

”Jag frågade när vi kunde få en tid för ett besök”, fortsatte Eleasar. ”De svarade ’det bestämmer ni’. Ett mycket märkligt svar. Jag frågade också vem vi kommer att sammanträffa med. Då blev svaret ’ni kommer att få träffa rätt person’.”

”Jag har aldrig i mina kontakter med organisationer och företag mött sådana svar”, sa Eleasar. ”Antingen är det en mycket egendomlig organisation eller är vi något på spåren. Jag överlämnar emellertid åt er att avgöra hur ni vill göra. Det är som sagt en lång och kostsam resa.”

”Hur skulle ni själv handlat”, frågade Emanuel, Eleasar.

”Jag skulle tagit chansen”, sa Elasar och smålog mot Emanuel. ”Jag skulle inte kunna låta bli.”

*

Eftermiddagsolen lyste fortfarande upp delar av trädgården där Rachel nu med hjälp av familjens hembiträde Leia serverade färsk feijoa med glass. Emanuel kände sig omtumlad av allt Eleasar berättat. Och nu måste de ta ställning till att kanske åka till New York, i Amerika. Det fanns också en annan sak Emanuel gärna ville veta mera om.

”Jo, en sak till”, sa han plötsligt. ”Vem är Joe och Benny som kidnappade mig och varför är dom på jakt efter krucifixen?”

”Jag väntade nog att du föra detta på tal”, svarade Eleasar leende. ”Jag tror jag har svaret på vem dom är, men jag är inte helt säker på vad dom är ute efter.

Deras verkliga namn är Josef Ben Meir och Benjamin Zimmerman. Dessa två herrar, de har förmodligen även andra inblandade, är som två av-

fyrade missiler som man tappat kontakten med. Josef Ben Meir föddes i Argentina, tog värving i den israeliska armén vid ung ålder. Han tränades till kommandosoldat för specialuppdrag och blev senare agent inom Mossad. Han deltog bland annat i tillfångatagandet av Adolf Eichman som blev en nyhet över hela världen. Senare spårade han emellertid ur och fick lämna Mossad. Benjamin Zimmerman har en liknande bakgrund. Han föddes i Tyskland vid krigsslutet, men delar av hans familj lyckades fly till USA när Benjamin bara var något år gammal. Fadern samt två av syskonen blev gripna av SS-soldater och omkom i Auschwitz förintelsesläger. Benjamin gick därefter samma väg som Josef, det var så de träffade varandra. Dom är bägge avskedade från Mossad på grund av disciplinproblem. Dom lyder helt enkelt inte order när det inte passar dom utan tar saker i egna händer och löser dem på sitt eget sätt. Dom är troligtvis inte ute efter personlig vinning utan menar förmodligen att de tjänar en god sak. Dom tycker diplomatins väg är för långsam och osäker och använder sina egna metoder för att lösa problemen. Om alla tänkte och handlade som dom skulle vår värld vara ett enda stort kaos.”

”Men varför är dom ute efter krucifixen”, undrade Emanuel.

”Det är en fråga jag inte med säkerhet kan besvara”, sa Eleasar. ”Det finns något med Jacob Rivera och krucifixen som är värdefullt, som dom känner

till men inte vi. Kanske kan vi få ett svar i New York.”

Kapitel 15

Jag skulle inte kunna låta bli, hade Eleasar sagt. Emanuel såg Eleasars godmodiga, men också många gånger allvarsamma ansikte framför sig, där han satt i baksätet på en gul New York-cab med Isak Gomez vid sin sida. Eleasar hade ringt upp och sagt – vi kommer. Sedan hade de tillsammans kommit fram till att Emanuel skulle åka tillsammans med Isak.

Eleasar hade helt rätt, tänkte Emanuel. Dom fick inte missa det här tillfället. Han tittade ut genom fönstret. Där var ett myller av människor på trottoarerna som var kantade med butiker och små restauranger. Efter ett tag fick stadsbilden mer karaktären av kontor och tyngre affärsverksamhet. Strax efter ett väldigt glaskomplex med texten "Chase Manhattan Bank", saktade taxin in och svängde av på en tvärgata och stannade. Taxi-chauffören steg av och lyfte ut deras bagage. Sedan pekade han bort mot en port på andra sidan gatan. Emanuel betalade, och gick sedan tillsammans med Isak mot den utpekade porten. Det var en vacker snidad port med en liten bronsfärgad

skylt " Obed Holdings & Investment". De ringde på en klocka, det dröjde en halv minut sedan öppnades dörren. Ingen var där, men de steg in i en liten hall, och dörren gick igen automatiskt. De satte sig i var sin fåtölj och väntade. Det strömmade klassisk musik ur stereohögtalare som förmodligen satt dolda bakom stora gröna växter i väldiga krukor placerade på det välbonade marmorgolvet.

"Albinoni", förkunnade Isak med ett leende och slöt ögonen. "Oboekonsert i B-dur."

Plötsligt öppnades en dörr och en kvinna i vit blus och blå kjol kom ut och hälsade på dem.

"Mitt namn är Madelene Mayer", sa hon. "Får jag be herrarna att följa med mig."

De följde Madelene genom en korridor som löpte utmed husväggen med ett flertal dörrar in till mindre kontorsrum. Korridoren mynnade ut i ett större samlingsrum med en stor öppen spis och bekväma fåtöljer i engelsk stil.

"Var så goda och sitt ner", sa Madelene, "så kommer snart Ariel. Önskar ni något att äta eller dricka nu", frågade hon.

Emanuel och Isak beställde cola respektive sodavatten och fortsatte vänta. De samtalande lågmält med varandra. En dörr öppnades från ett intilliggande rum och en man i fyrtioårsåldern gjorde entré.

”Välkomna till New York”, sa han hjärtligt. ”Mitt namn är Ariel Ben Shimon. Jag tror inte mitt namn säger er någonting. Kanske min farfars, farfars namn skulle göra det.”

”Vad hette han”, undrade Emanuel.

”Elear Ben Josef”, svarade Ariel. ”Låt oss gå in på mitt rum.”

Han gick in genom samma dörr han kommit ut genom och de andra följde efter. Ariels rum bestod av skrivbord med en bokhylla i ena änden och ett stort ovvalt konferensbord med höga karmstolar i den andra. Alla möbler var i samma träslag, konstfullt bearbetade av en skicklig möbelsnidare. Ariel anvisade dem platser vid bordets bortre sida och satte sig själv på den andra.

”Nå”, sa han, ”var skall vi börja?”

”Vi har kommit hit därför att vi tror att ni kanske kan hjälpa oss att få klarhet i vad Obed betyder”, inledde Emanuel. ”Min anfader, Jacob Rivera, tillverkade fyra krucifix med olika stenar då han var i fångenskap i Argentina på 1800-talet. Stenarnas namn formar namnet Obed. Vi tror det är någon slags kod till något som vi ännu inte vet vad det är. Jacob Rivera tillhörde, efter vad vi efterforskat, en grupp som kallade sig Obed.”

”Så”, kommenterade Ariel eftertänksamt. ”Har ni något bevis för detta? Har ni något som kan styrka det ni säger?”

”Vi har krucifixen”, svarade Emanuel hoppfullt.

”Jasså”, sa Ariel, ”var finns dom?”

Emanuel tittade menande på Isak som nickade bifallande tillbaka.

”Isak har dem insydda i sin rock”, sa han sedan.

”I rocken”, sa Ariel förvånad och reste sig upp.

”Kan jag få se dem?”

Isak reste sig han också, och även Emanuel av bara farten. Isak tog fram en liten fickkniv och började sprätta upp sömmarna. Snart låg alla krucifixen på bordet. De utstrålade en sällsam skönhet, davidstjärnorna blänkte och stenarna gnistrade i det riktade ljuset från en uppsättning spotlights över konferensbordet som Ariel just tänt. Ariel stod helt stilla en lång stund och bara betraktade de fyra korsen. Plötsligt vände han sig om och gick bort mot en väggtelefon. Han tryckte in en knapp.

”Madelene, var snäll och hämta Shimon och Levi och kom hit. Dom har krucifixen här, alla fyra. Och var snäll och ta även med lite kallt sodavatten till oss.”

”Ursäkta mig”, sa han till Emanuel och Isak. ”Men detta är en stund vi inte trodde skulle komma. Efter mer än hundra år. Vi trodde allt var bortglömt. Vi hade satt en tidsfrist till millenniumskiftet.”

En stund senare var rummet, kanske inte fullt med folk, men med tre nykomlingar. Shimon, Ariels pappa samt en annan släkting Levi, som var juvelerare i new York och värderingsman hos Obed Holdings & Investment. Levi granskade alla krucifixen med fackmannamässig noggrannhet. Efter en lång stund såg han upp på de andra.

”Det råder inga tvivel om att detta är äkta vara”, sa han.

”Mina vänner”, sa Ariel, ”låt oss sitta ner ett tag. Det finns säkert en hel del frågor. Sedan måste vi kalla på våra jurister. Vi måste få träffa övriga berörda parter, det vill säga ägarna till alla fyra krucifixen, få bekräftat de olika inblandades identiteter och arbeta fram en plan för hur fortsättningen ska utformas.”

”Pappa”, sa han vidare, ”vill du delge en sammanfattning av det dokument som gått i arv från Elear Ben Josef.”

*

De satte sig tillrätta i karmstolarna vid konferensbordet. Ariel släckte spothlighten som bländade.

”Vänner och fränder”, inledde Ariels pappa Shimon. ”Orsaken till att vi nu sitter här tillsammans är konsekvensen av en djup vänskap. Ett bevis på att trohet och trofasthet fortfarande finns i vår värld. Våra förfäder Elear Ben Josef och Jacob Rivera var ungdomsvänner. Tillsammans med ytter-

ligare en vän beslöt de sig för att lämna Spanien och skapa grunden för ett nytt sätt att leva, ett nytt samhälle. Detta var deras vision och målsättning. De ville finna en fristad där deras trosuppfattning inte skapade fiendskap och förföljelse. Den nya kolonin, Banda Oriental, som senare blev republiken Uruguay, sågs som en möjlig fristad av dessa unga pionjärer. Tanken var att de skulle rekognosera och förbereda för att fler skulle kunna följa efter. De var unga visionärer och entusiaster, tyvärr visade sig verkligheten vara annorlunda. Banda Oriental var vid tiden för deras ankomst ett land med många konflikter.

Jag har här i min hand ett dokument från vår anfader Elear Ben Josef", sa Shimon och höll fram en tjock paket med gulnade pappersark. "Det är dagboksanteckningar, noteringar och berättelser om resan till Banda Oriental och livet i detta nya land. Samt en redogörelse för hur den verksamhet vi bedriver startade. Ni skall få en uppsättning kopior med er senare så att ni kan detaljstudera det hela. Men nu tänkte jag inskränka mig till att sammanfatta de viktigaste avsnitten, de texter som kan tänkas intressera er mest.

Det var tre ynglingar som tillsammans 1811 anträdde färden till Banda Oriental, Elear Ben Josef, Jacob Rivera och Augusto Lopez. De steg ombord på det spanska handelskeppet Salvador som låg för ankar i Cadiz i södra Spanien. Jakob och Elear kom från judiska familjer medan Augusto var son till en katolsk skeppsredare i Barcelona. Med

på resan fanns också Miguel de Vega, en mycket rik person som reste till den nya kolonin i affärer. Dessa fyra var civila och hade sina hytter på övre däck tillsammans med kaptenen och en del högre officerare. Huvudparten av passagerarna utgjordes av mer än femhundra soldater vars uppdrag var att slå ner ett lokalt uppror mot den spanska regeringen i Banda Oriental. Dock blev detta aldrig av. Skeppet gick under i en storm i Maldonado Bay den 31 augusti, 1812. Endast en liten del av passagerare och besättning räddades, däribland Elear och Jacob. Så här skriver Elear, jag läser ur en översättning från artonhundratalsspanska:

'På eftermiddagen den 30 augusti blåste det upp till storm. Jag, Jacob och Augusto låg i vår hytt i våra hängmattor. Det var omöjligt att sova. Vi hörde hur kaptenen skrek ut order till besättningen. Plötsligt kom en våldsam stöt genom hela fartyget och ett väldigt brak hördes. Något föll in i vår hytt. Jag kände ett slag mot huvudet och tuppade av. Jag vaknade till sans av att Jacob höll i mig och ropade mitt namn. Stormen ven och regnet öste ner. Skeppet kantrade våldsamt, en mast var knäckt och hade fallit och krossat vår hytt. Jag förde handen mot mitt huvud som värkte våldsamt och den färgades av blod, sedan svimmade jag igen. När jag vaknade till nästa gång låg jag i en av de mindre båtarna. Vinden hade avtagit något och det regnade inte längre. Bredvid mig låg Miguel de Vega genomblöt med ett skrin hårt tryckt intill sitt bröst. Han såg ut att vara mycket illa däran. Jacob

satt i aktern och försökte få den lilla båten att rida på vågorna utan att slå runt. Hur han lyckades med det är fortfarande för mig en gåta. Emellertid nådde vi land efter ungefär ett och ett halvt dygn. Vi befann oss då i Maldonado Bay norr om Punta del Este, men det visste vi inte då.

Jacob kämpade med att få upp båten på land. Mitt huvud sprängde, jag kunde resa mig upp i sittställning med knapp nöd. Miguel de Vega rörde sig över huvud taget inte men stirrade uttryckslost ut i luften. Jacob lyckades förankra båten vid en påle med hjälp av ett rep. Sedan föll han till marken av utmattning. När dagen grydde lyckades Jacob hjälpa, först mig, sedan Miguel de Vega upp för den steniga stranden, till en träddunge ett femtiotal meter från vattnet. Stormen hade nu helt bedarrat. Jacob hämtade rent regnvatten i en skopa som legat i båten och tvättade mitt sår i bakhuvudet. Han tvättade också med konjak som Miguel de Vega hade i en fickplunta. Jacob spjälade Miguel de Vegas ena arm som troligtvis var bruten. Miguel de Vegas tillstånd var inte bra. Det var inte bara på grund av armen, det var något annat. När han hostade kom det blod.

Vår färdkamrat Augusto Lopez hade osjälviskt hjälpt Jacob att sjösätta den lilla räddningsbåten och hjälpt mig och Miguel de Vegas att komma ner i den. Detta berättade Jacob senare. Men just då han själv skulle kliva i båten hördes rop på hjälp från en man som satt fastklämd under den brutna masten. Augusto lämnade båten för att hjälpa den

nödställde. En väldig våg lyfte ut räddningsbåten på sjön och skilde oss från Augusto, och vi såg honom aldrig mer. Augusto var en av de ädlaste människor jag mött. På uppståndelsens morgon skall vi mötas igen i en värld där inga stormar kan skilja oss åt.

Jacob gav sig iväg för att skaffa hjälp. Han kom tillbaka efter några timmar med bröd och frukt som han fått på en liten gård i närheten. Jag var mycket matt men lyckades äta lite frukt. Sedan somnade jag. När jag vaknade låg Miguel de Vegas helt livlös. Han hade haft dödsångest och biktat sig för Jacob. Hans familjs förmögenhet var uppbyggd sedan flera generationer tillbaka på inkquisitionens offer, främst judar. Hans farfar och far var indrivare åt den spanska kronan med speciella befogenheter. En hel del av de indrivna medlen hamnade i deras egen ficka. Efterhand blev det en betydande förmögenhet. Miguel övertog sin fars ämbete, men då inkquisitionen avmatades började han, med hjälp av det kapital han förfogade över, bedriva handel. Bland annat förmedlade han slavar från Afrika till kolonierna i Sydamerika. Nu när han kände att hans stund var kommen fick han ångest över allt ont han gjort och han fruktade för det som skulle komma. Han besvor Jacob, som han trodde var en gudfruktig man, att ta hans reskassa, skrinet han höll så hårt i, och använda den för goda syften. Han avslöjade också att i hans rock var insytt ett antal mycket

värdefulla ädelstenar vars värde vida översteg de guldoblater som fanns i skrinet.

Miguel de Vegas låg livlös hela dagen och när kvällen kom hade han slutat andas. Jacob gömde skrinet med guldoblater i en skreva vid några klippblock. Rocken tog han på sig. Mot eftermiddagen kom det hjälp från gården Jacob besökt. Två män med häst och vagn tog oss med hem gården och gav oss härbärke. Familjen hette Alborini och hade italienskt ursprung. Gud skall välsigna dem. Jacob hjälpte dem med arbetet på gården. Hans kunnighet i de flesta hantverk kom väl till pass. Jag själv var allt för svag för att göra något arbete, men Jacob arbetade för två. Efter sex månader hade mina krafter återvänt. Vi tog farväl av familjen Alborini. Jacob hade byggt en egen vagn under tiden samt förvärvat en häst genom sitt arbete. Vi färdades inåt landet. Kistan med guldmynten hade Jacob hämtat tidigare. Han förvarade den i ett lönnfack som han byggt in i vagnen”

Shimon la ifrån sig papperet han läst från och gjorde en paus. Han tittade sig omkring.

”Här har vi grundplåten till det som i dag är Obed Holdings & Investment. Elear berättar vidare om alla svårigheter som mötte dem men också lyckan över att träffa var sin livspartner. Elear träffade Vera Antonia och Jacob, Ana Maria. Elear och Vera Antonia fick två barn, Jacob och Ana Maria, fyra.

Jacob var skicklig i alla hantverk och en genialisk ingenjör. Elear visade sig ha sinne för ekonomi. Jacob överlät åt honom att förvalta kassakistan och sedermera också ädelstenarna som såldes efterhand som Elear hittade köpare. De bägge vapenbröderna arbetade tillsammans och kallade sin verksamhet för Obed. De hade inte gett upp visionen om att skapa en fristad, ett samhälle där man inte förföljdes för sin tro, men oroligheterna i landet gjorde att de ansåg det vara bäst att avvakta med att invitera andra från Spanien att resa till Banda Oriental. När plötsligt Jacob blev bortförd av den argentinska säkerhetspolisen stod Elear ensam med denna vision. Eftersom Jacob varit den drivande kraften då det gällde olika projekt, reducerades nu Obeds verksamhet till att förvalta det kapital som fanns. Förhållandet mellan Elear och Jacob var sådant att det baserades på vänskap och förtroende. Jacob räddade utan tvekan såväl Elears som Miguel de Vegas liv vid stormen då Salvador förläste. Enligt Elears berättelse var det också till Jacob som Miguel överlämnade sin förmögenhet. Sedan betrodde Jacob Elear med att ta ansvaret för deras gemensamma ekonomi. Vi har inte kunnat finna någonting i Obeds tidiga ekonomiska verksamhet som juridiskt reglerade Elears och Jacobs förhållande till varandra. Det fanns inga skrivna kontrakt. Allt tyder på att man litade fullkomligt på varandra.

Det sista livstecknet Elear fick från Jacob var ett besök av en jesuitmunk. Så här skriver han.

I nådens år 1858 fick jag i maj månad besök av en jesuitmunk, Alonso Rodriguez. Han kom från trakten av San Ignacio i norra Argentina där jesuitmissionärer tidigare bedrivit ett framgångsrikt arbete bland Guaraní indianerna. Genom sin närvaro bland Guaraní hade man lyckats hålla slavjägare och andra onda krafter borta, samt skapa en fredlig samexistens med indianerna. Missionens arbete upphörde dock i slutet på 1700-talet då dåvarande spanska myndigheterna utvisade missionärerna. De tilläts dock återvända under mitten av 1800-talet och det var då Alonso Rodriguez startade ett nytt kloster i området. Alonso blev biktfader åt Jacob som befann sig i ett arbetsläger inte långt från San Ignacio. Han hade endast träffat Jacob för bikt en gång om året då han höll påskmessa i fånglägret, och då alltid med vakter i närheten. Jacob hade, förstod Alonso, en speciell ställning i fångelset. Genom sitt kunnande och sina många uppfinningar åtnjöt han respekt hos fängelseledningen och hade favör hos regeringens representanter. Han levde på många sätt som en fri man men tilläts inte ha kontakt med yttervärlden. Kanske hade han genom sitt arbete fått insyn i militära eller andra statliga hemligheter, eller ville man helt enkelt bara lägga beslag på hans geni.

Jacob hade tidigare försökt smuggla ut brev i hemlighet, berättade Alonso, men var osäker på om de kommit fram. Då broder Alonso berättat att

han skulle resa till Uruguay för klostrets räkning hade Jacob vädjat till honom om att uträtta vissa ärenden, bland annat att besöka mig. Han skulle även besöka Ana Maria och vart och ett av de fyra barnen till vilka han skulle överlämna ett krucifix som Jacob tillverkat på sin lediga tid i fångenskapen. Som tack för Alonsos besvär lovade Jacob att hans kloster skulle bli välsignat med en gåva när han träffade mig. Alonso krävde inte detta, men jag gav honom en penningssumma som vida överträffade hans förväntningar.

Genom Alonso lät Jacob framföra en önskan till mig om att hans del av våra gemensamma tillgångar skulle förvaltas av hans fyra barn tillsammans. Hans önskan var att de fyra barnen skulle bli delaktiga i visionen om Obed. I samband med att Alonso besökte vart och ett av barnen skulle han ge dem en uppmaning om att besöka mig. För att jag skulle kunna identifiera dem skulle de ta med sig sina krucifix med en röd opal för Obed, en blå benitoite för Benjamin, en grön Emerald för Ezra samt en diamant för Daniella. Så skulle jag känna igen dem.

Alonso lämnade mig redan efter en dag. Han hade många uppdrag att klara av. Jag hoppas han funnit Ana Maria och de fyra barnen som gift sig och flyttad på olika håll. Fram tills nu har jag inte hört något från någon av dem. Men tiden har varit orolig, och att färdas på dåliga vägar med militärer och rövarband har varit riskabelt.”

”Hur Elear skulle handha Jacobs önskan blev en hjärtefråga för honom”, berättade Shimon vidare. ”När Elears äldste son invigdes i Obeds verksamhet, som nu antagit formen av en finans- och handelsverksamhet, lät Elear upprätta ett skriftligt kontrakt. Detta tillkännagav att hälften av Obeds tillgångar skulle förvaltas för Jacobs och hans efterkommandes räkning. Den andra hälften för Elear och hans efterkommande. De som arbetade med Obed skulle få sin försörjning genom arbetet. För övrigt skulle tillgångarna användas i enlighet med visionen om Obed. Genom femgenerationer har verksamheten nu drivits vidare. Det har skett strukturella- och organisatoriska förändringar, men i huvudsak är det de riktlinjer Elear gav för drygt hundra år sedan som gällt. Juridiskt skulle vi kunnat gå en annan väg, men för oss har det varit en hederssak att följa den ursprungliga visionen. Dock, eftersom det såg ut som om hela saken fallit i glömska, satte vi vid senaste årsmötet med Obed-styrelsen en tidsfrist till milleniumskiftet. Och ärligt talat, vi hade nog aldrig förväntat oss att ni skulle dyka upp. Nu lämnar jag över till Ariel.”

”Tack för redogörelsen”, sa Ariel. ”Som min pappa berättade avsatte Elear hälften av Obeds tillgångar att förvaltas av Jacobs efterkommande. Eftersom inga av Jacobs släktingar hört av sig har förvaltningen skett av våra förfäder och nu senast av min far och mig tillsammans med en styrelse.

Förvaltningen har skett så att kapitalet hela tiden varit i rörelse. Det har skapat nya företag som gett arbete till många. Hälften av vinsten har varje år används enligt Obeds vision och delats ut till olika hjälporganisationer för att nå individer och familjer i nöd. Den andra hälften har reinvesterats i företaget.

Nu undrar ni förstås hur mycket det är som Obed Holdings & Investment förvaltar. Låt mig säga att vi genom åren varit mycket framgångsrika. Den del som för närvarande faller på Jacobs efterkommande uppgår i dagsläget till cirka fjorton miljarder dollar.

Det blev alldeles tyst i rummet. Emanuel försökte tänka hur mycket pengar detta var, men han kunde inte riktigt omfatta det.

”Jaså”, sa han slutligen. ”Det är en hel del pengar.”

Kapitel 16

Det var fest hemma hos familjen Rivera i San Angela. Erik var där med famnen full av röda rosor. Esmeralda hade sagt ja en andra gång. Isak Gomez var också där med sin hustru. Och Lorez Alvarez, den katolske prästen. Lorez hade också engagerat sig i sökandet efter uppgifter om Obed och Jacob Rivera. Han hade genom en prästkollega i Argentina lyckat identifiera jesuitmunken, Alonso Rodriquez, och det kloster han representerade. Klostret fanns inte längre men dokument från klostret fanns bevarade i en gammal kyrka i samma trakt. Bland dessa dokument hade Lorez Alvarez prästkollega hittat delar av ett brev från Jacob Rivera. Brevet var ställt till Elear Ben Josef, men hade tydligen aldrig levererats. Lorez läste högt från en egen översättning han gjort till modern spanska. Brevet slutade med följande:

*

”En solig eftermiddag 1861 blev jag ung på nytt. Det jag bett om under hela min fångenskap blev

verklighet. Min älskade Ana Maria kom på besök, ja inte bara på besök utan för att stanna hos mig. Fängelsedirektören, som jag hjälpt många gånger, gav mig tillstånd att bygga ett eget hus åt oss. Där anlade vi tillsammans en trädgård med fruktträd och rosenbuskar. Jag fick även hjälp av andra fångar som blivit mina vänner. Obed-visionen om en gemenskap mellan troende utan förakt och förföljelse växte mitt i fångenskapen. Vi levde här tillsammans både judar, katoliker och protestanter. Många av mina medfångar är liksom jag själv inte skyldiga till något brott. Mitt i fångenskapen upplever jag nu en glädje och frihet jag aldrig känt tidigare. Dagligen ber jag och Ana Maria för våra barn och barnbarn som vi kanske aldrig kommer att få se här i livet. Men på uppståndelsens morgon skall vi mötas i en värld där inga fängelser finns som kan skilja oss från varandra.”

*

Framåt kvällen började gästerna droppa av en efter en. Erik och Esmeralda tog en kvällspromenad ner i trädgården, mot lusthuset Mauricio en gång byggt medan han hustru levde. De passerade lusthuset och kom ut på ängen som låg bakom häcken vilken markerade tomtgränsen. Ängsgräset hade vuxit till nästan en meters höjd. De stod där och såg solen sjunka ner vid horisonten.

Erik drog Esmeralda intill sig, hon gjorde inget motstånd. Han kysste henne för första gången på

åtta år. Hon besvarade hans kyssar som blev allt häftigare. Plötsligt sköt hon honom ifrån sig.

”Ta det lugn amigo”, sa hon osäkert, ”vi är fortfarande skilda.”

”Enligt svensk lag, ja”, svarade Erik. ”Men vi vigdes av en katolsk präst, och katolska kyrkan godkänner väl inte skilsmässor?”

”Så du menar att enligt kyrkan är vi fortfarande gifta, och har varit gifta hela tiden?”

”Ja, så måste det väl vara.”

”Men den svenska lagen då?”

”Kyrkan står väl över svensk lag?”

”Ja det är min åsikt, men tycker du det också?”

”Ja det gör jag.”

Esmeralda stod tyst en kort stund, sedan la hon armarna om Eriks hals och tryckte sig intill honom.

”Du har blivit så kyrklig, det är bra”, viskade hon med ett stort leende. ”Hjälp mig med dragkedjan.”

Han smekte med handen över hennes rygg, fumlade lite med att få loss bygeln från öglan som satt högst upp på klänningen och drog sedan ner dragkedjan så långt det gick. Hon släppte taget om honom, knyckte lätt med axlarna och gled ur

klänningen som en fjäril ur puppan. Sedan började hon lekfullt knäppa upp knapparna i hans skjorta. Snart stod de där nakna inför varandra, precis som Adam och Eva en gång i lustgården, innan synden kom in.

Esmeralda la armarna åter igen om hans nacke och drog honom med sig ner mot det mjuka gräset.

"Kom min vän", sa hon, "vi är välsignade."

*

Stjärnorna tändes en efter en på den uruguayanska himlen. Emanuel satt på trappan till verandan och tittade ner mot trädgården.

"Vad gör du", sa Carmen som kom ut från huset.

"Jag sitter och vaktar", svarade han. "Jag såg mamma och pappa gå ner mot lusthuset, Jag tror dom behöver få vara ensamma ett tag. Jag vaktar så att ingen ska störa dom."

"Jag sätter mig här och vaktar tillsammans med dig", sa Carmen. "Föresten, vad ska du göra med alla dina pengar?"

"Det är inte mina pengar, det är våra pengar. Vi ska förvalta dem så de kommer till nytta."

"Hur ska vi göra det? Ska du ha kostym och slips och sitta på ett stort kontor i New York som Ariel."

”Neej, det vill jag inte. Ariel kan väl fortsätta hålla i det hela. Men vi kan vara med och leta upp hjälpprojekt.”

”Vi ska hjälpa andra, eller hur”, sa Carmen.

”Just, precis.”

”Okey, jag har skrivit ner en lista på sådana som behöver hjälp. Du vet den gamla damen som bor i slutet av vägen. Hennes tak är trasigt så att det läcker in. Men hon har inga pengar så hon kan reparera det. Kan vi inte hjälpa henne?”

”Jo, det kan vi väl.”

”Också, har vi Catalina Gonzales, min nya kompis. Hon behöver en cykel, men hennes pappa är arbetslös och dom har inga pengar. Hon kan väl få en cykel?”

”Okey.”

”Du vet barnhemmet bakom busshållplatsen. Barnen behöver en lekplats med gungor och en liten fotbollsplan.”

”Det låter bra!”

”Och du behöver en liten bil så du kan ta dig fram.”

”Nej, jag vill inte ha en bil. Carlos behöver en bil till sin familj. Han drömmer om en Chevrolet Van som han både kan ha folk i och lasta grejor i. Jag kan ta över hans Indian Chief.”

"Du ska väl inte åka omkring på en gammal motorcykel nu när du är mångmiljonär."

"Det är ingen gammal motorcykel. Det är en Indian Chief Springfield, den häftigaste bågen som nån gång tillverkats. Och dessutom är jag inte mångmiljonär, jag är bara förvaltare i Obeds anda."

"Jaja!"

*

Solen sken när Emanuel testkörde Carlos Indian Chief, på väg tillbaka från San Muerte fängelset. Carlos hade blivit överlycklig över förslaget om ett byte mot en Chevy Van. Emanuel hade börjat hjälpa Carlos i hans arbete bland fångarna på San Muerte. Han hade träffat en ung man i hans egen ålder som hette Rio Conti som satt dömd för narkotikabrott och rån. Rio var ångerfull och ville vända om till en annan livsväg. Emanuel hade gett honom en liten bibel och en bok. Han hade lovat att besöka honom igen.

När Emanuel kom in i San Angela fick han ett infall och tog vägen förbi Café Colina. Han parkerade motorcykeln och steg in på caféet där han beställde kaffe och glass. Vid ett bord längre bort satt ett ungt par och vid ett annat bord en ensam äldre man som läste en tidning. En bil stannade till utanför caféet och en bildörr slogs igen. In på caféet kom en man i solglasögon och en liten, kortbrättad hatt. Han satte sig vid ett bord med ryggen

mot Emanuel. Servitrisen serverade honom en cappuccino. Plötsligt reste han sig från sin plats, tog sin cappuccino och slog sig ner vid Emanuels bord. Han lyfte på glasögonen lite – det var Joe, eller som hans riktiga namn var Josef Ben Meir.

”Jag såg din hoj och tänkte bara stanna till och heja på dig”, sa han. ”Jag hörde att ni hade besökt den gamle i Montevideo. En respektabel man med mycket visdom. Men ord hjälper inte alltid, ibland behövs handling. Hur som helst så ville han att vi skulle lämna dig i fred. Så jag vill be dig om ursäkt för besväret vi vållat dig och din familj.

Jag hörde också att ni varit i New York med krucifixen”, fortsatte Joe. ”Jag säger lycka till. Tänk på att det är blodspengar i botten. Men den gamle tror att du är en bra grabb, och det gör jag också. Gör något bra av det hela. Och behöver du någon gång hjälp så finns jag och Benny alltid beredda att rycka in.”

Han sköt ner glasögonen på näsan igen och rättade till hatten. Sedan reste han sig från stolen, la en sedel som betalning för kaffet.

”Jag bjuder amigo”, sa han med ett brett leende. ”Buenas noches!”

Sedan vände han på klacken och gick ut på gatan. Emanuel hörde en bildörr slå igen och ljudet av en bil som startade upp och försvann.

Emanuel gick ut på gatan och kickade igång motorcykeln. Solen sken och vinden fläktade i hans hår. Och i kväll skulle han få träffa Melinda igen, en ny tjej som börjat komma till Carlos husmöten. Det var helt enkelt en fantastisk dag.

